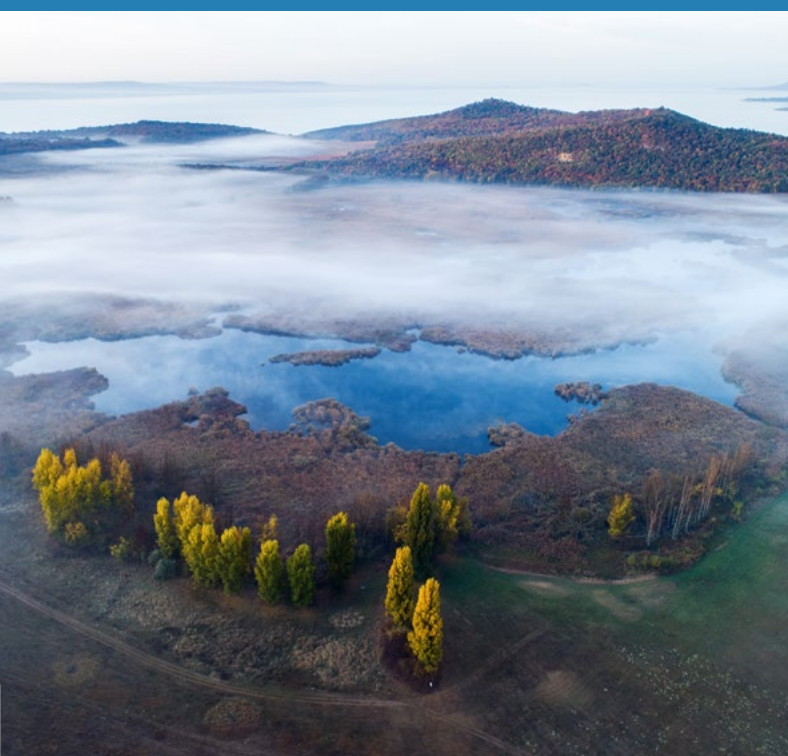

NATIONAL SYMPOSIUM ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION IN HUNGARY

ON THE OCCASION OF
THE INTERNATIONAL LANDSCAPE DAY

*Symposium organised under the auspices
of the Presidency of Hungary
of the Committee of Ministers
of the Council of Europe*

Proceedings

European spatial planning and landscape, No. 123

Budapest, Hungary, 21 October 2021

NATIONAL SYMPOSIUM ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION IN HUNGARY

*ON THE OCCASION OF
THE INTERNATIONAL LANDSCAPE DAY*

Publication

National Symposium on the implementation
of the Council of Europe Landscape Convention

Symposium organised under the auspices
of the Presidency of Hungary
of the Committee of Ministers
of the Council of Europe

Council of Europe Publishing,
Council of Europe Landscape Convention
European Spatial Planning and Landscape Series,
2022, No. 123

Publication produced by
the Secretariat of the Council of Europe
within the framework of the Work Programme
of the Council of Europe Landscape Convention.

Statements are presented in the language used.

The opinions expressed in this publication are
the responsibility of the authors and do not necessarily
reflect the official policy of the Council of Europe.

The photos without copyright details have been
donated by the authors of the statements.

The reproduction of extracts (up to 500 words) is
authorised, except for commercial purposes as long
as the integrity of the text is preserved, the excerpt is
not used out of context, does not provide incomplete
information or does not otherwise mislead the reader
as to the nature, scope or content of the text. The
source text must always be acknowledged as follows
"© Council of Europe, year of the publication". All other
requests concerning the reproduction/translation of
all or part of the document, should be addressed to
the Directorate of Communications, Council of Europe
(F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).

All other correspondence concerning this document
should be addressed to the Secretariat of the Council
of Europe Landscape Convention, Council of Europe,
F-67075 Strasbourg Cedex, France.

This publication has not been copy-edited
by the DPDP Editorial Unit

Photo credits:
Autumn morning at Lake-Külső,
Balaton-highland National Park (Magical Hungary),
Photo: © Balázs Ravasz

Cover and layout: Documents and Publications
Production Division (DPDP), Council of Europe

Editorial director: Maguelonne Déjeant-Pons
with the co-operation of Eva Nagy

Council of Europe Landscape Convention/
Official website (coe.int)

© Council of Europe, 2022
F-67075 Strasbourg Cedex

Publications du Conseil de l'Europe,
Convention du Conseil de l'Europe sur le paysage
Série Aménagement du territoire européen et paysage,
2022, n° 123

Publication réalisée par
le Secrétariat du Conseil de l'Europe
dans le cadre du Programme de travail
de la Convention du Conseil de l'Europe sur le paysage.

Les interventions sont présentées dans la langue
utilisée. Les vues exprimées dans cette publication
sont de la responsabilité des auteurs et ne reflètent pas
nécessairement la ligne officielle du Conseil de l'Europe.

Les photos sans la mention de copyright ont été
gracieusement données par les auteurs
des interventions.

La reproduction d'extraits (jusqu'à 500 mots) est
autorisée, sauf à des fins commerciales, tant que
l'intégrité du texte est préservée, que l'extrait n'est
pas utilisé hors contexte, ne donne pas d'informations
incomplètes ou n'induit pas le lecteur en erreur quant à
la nature, à la portée et au contenu de ce texte. Le texte
source doit toujours être cité comme suit: «© Conseil
de l'Europe, année de publication». Pour toute autre
demande relative à la reproduction ou à la traduction de
tout ou partie de ce document, veuillez vous adresser
à la Direction de la communication, Conseil de l'Europe
(F-67075 Strasbourg Cedex), ou à publishing@coe.int.

Toute autre correspondance relative à ce document doit
être adressée au Secrétariat de la Convention du Conseil
de l'Europe sur le paysage, Conseil de l'Europe,
F-67075 Strasbourg Cedex, France.

Cette publication n'a pas fait l'objet
d'une relecture de l'Unité éditoriale de la DPDP.

Crédits photo de couverture:
Matin d'automne au Lac-Külső/
Parc national de Balaton-highland (Hongrie magique),
Photo: © Balázs Ravasz

Couverture et mise en page:
Division de la production des documents
et des publications (DPDP), Conseil de l'Europe.

Directrice éditoriale: Maguelonne Déjeant-Pons
avec la coopération de Eva Nagy

Convention du Conseil de l'Europe sur le paysage/
Site web officiel (coe.int)

© Conseil de l'Europe, 2022
F-67075 Strasbourg Cedex

HUNGARIAN PRESIDENCY
Council of Europe
May – November 2021
PRÉSIDENTIE HONGROISE
Conseil de l'Europe
Mai – Novembre 2021

COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION
CONVENTION DU CONSEIL DE L'EUROPE SUR LE PAYSAGE

Contents

Opening Session	5
Welcome speeches	7
Mr Péter Sztáray	9
Mr András Rác	11
Mrs Maguelonne Déjeant-Pons	13
Mr Gilles Rudaz	14
Mrs Flora van Regteren Altena	15
Session I – Landscape character of Hungary – Achievements	17
The process and key methodical issues of landscape character identification and assessment in Hungary	19
A tájkarakter azonosításának és értékelésének folyamata és legfontosabb módszertani kérdései Magyarországon	21
Mrs Éva Konkoly-Gyuró	
Mrs Mónika Csősz	
The results of identifying and evaluating landscape character types in Hungary – National level	39
A tájkarakter-egységek azonosításának és értékelésének eredményei – Országos szint	41
Mrs Mónika Csősz	
Mrs Vilja Vaszócsik	
Integration of outdoor learning activities in landscape character assessment	55
Szabadtéri tanulás módszereinek alkalmazása tájkarakter kutatás során	57
Mr Zsombor Boromisza	
Mrs Tímea Erdei	
Mr István Valánszki	
Attitudes of local citizens towards the landscape and landscape research	63
A tájtervezés jelenlegi tendenciái és a helyi lakosság véleményének megismerése a Tiszazug példáján	65
Mr Péter Csorba	
Online questionnaire contribution to landscape character assessment	73
Internetes kérdőívészés hozzájárulása a tájkarakter-elemzéshez	75
Mr Sándor Jombach	
Historic landscape character assessment – A basis for future landscape quality objectives	91
Történeti tájkarakter elemzés – A jövő tájminőségi célkitűzéseinek alapja	93
Mr Pál Balázs	
Mrs Éva Konkoly-Gyuró	
Landscape character of Hungary – Summary of achievements and challenges	107
Magyarország Tájkaraktere – Az eredmények és a kihívások összefoglalása	109
Mrs Krisztina Kincses	
Mr Péter Csorba	
Mrs Éva Konkoly-Gyuró	
Photo exhibition – Selection of photos of “Magical Hungary”	117

Session II – Landscape monitoring – Good practices from Europe	119
Landscape monitoring in Switzerland Mr Gilles Rudaz	121
The national landscape policy in France Mrs Emilie Fleury-Jägerschmidt	131
Launch of an interactive instrument: “Landscape analyst – Interactive landscape layout” Mrs Eszter Fentősi	135
Closing Session	145
Closing speeches	147
Mrs Krisztina Kincses	149
Mr Gilles Rudaz	150
Mrs Maguelonne Déjeant-Pons	151
Programme	153
List of participants	159

Opening Session

Moderator:

Mrs Krisztina Kincses,
*National Representative of the Council of Europe
Landscape Convention, Ministry of Agriculture, Hungary*

Welcome speeches

Mr Péter Sztáray, Dr.,
*State Secretary for Security Policy,
Ministry of Foreign Affairs and Trade, Hungary*

Mr András Rácz, Dr.,
*State Secretary for Environmental Affairs,
Ministry of Agriculture, Hungary*

Mrs Maguelonne Déjeant-Pons, Dr.,
*Executive Secretary of the Council of Europe Landscape Convention,
Secretariat General of the Council of Europe*

Mr Gilles Rudaz, Dr.,
*Chair of the Council of Europe Conference of
the Council of Europe Landscape Convention, Switzerland*

Mrs Flora van Regteren Altena
*Chair of the Steering Committee for Culture, Heritage
and Landscape of the Council of Europe, Netherlands*

Welcome speeches

Mr Péter Sztáray, Dr.,

State Secretary for Security Policy, Ministry of Foreign Affairs and Trade, Hungary

Tisztelt Államtitkár Úr!

Tisztelt Ügyvezető Asszony!

Tisztelt Elnök Asszony!

Kedves Kollegák!

Nagy örömmel szolgál, hogy az Európa Tanács Tájékezmény magyarországi végrehajtásáról szóló szimpózióm a magyar ET elnökség égisze alatt valósul meg az Agrárminisztérium szervezésében, itt, a Budapesti Európai Ifjúsági Központban, amely számos fontos ET elnökségi rendezvényünknek adott otthont az elmúlt félévben.

Egy kiemelten fontos időszak vége felé közeledünk, hiszen hamarosan átadjuk a soros ET elnöki tisztségünket Olaszországnak. Emlékeztetőül jelzem, hogy 1999 után immár másodszer hazánk látja az Európa Tanács kormányközi együttműködési fórumaként szolgáló Miniszteri Bizottság soros elnökségét, 2021. november 17-ig. Az elnökségi félévünkre öt prioritást jelöltünk meg, köztük a környezetügyet is – beleértve az európai tájvédelmet, az élőhelyek védelmét, az egészséges környezethez való alapvető jogot, valamint a fenntartható fejlődést.

Meggyőződésem, hogy a „táj” életminőségünk egyik meghatározó eleme, képzeletünk forrása és érzéseink formálója. A tájak tükrözik az emberi beavatkozásokat és döntéseket. Az ok-okozati összefüggések megértése elősegíti az egészséges emberi környezet és az élőhelyek védelmét, egyúttal az alapvető zöld infrastruktúra fenntartására és fejlesztésére vonatkozó igényünket. A mai szimpóziómat is a tudományos gondolkodás és közigazgatás igényének összehangolása, valamint a „táj” iránti elkötelezettség hívta életre.

Az Európa Tanács Tájékezményének középpontjában a táj, mint az ember és a hely kapcsolata, ezen keresztül pedig az emberi életminőség, a jóllét áll. A jó életminőségről szóló nézetek átalakulóban vannak. Korábban a nemzetközi vitákban a „wealth” vagy a „welfare” kifejezések használata volt jellemző, ami anyagi jólétet jelentett. Általános volt az a vélekedés, hogy aki gazdag, az boldog is, és ezt fordítva is igaznak gondoltuk: csak az lehet boldog, aki gazdag. Ma már a nemzetközi szervezeteknek (ENSZ, az OECD, az EU, vagy éppen az Európai Környezetvédelmi Ügynökség) köszönhetően a „well-being” kifejezést használjuk, ez magyarul „jóllétet” jelent. Tudományosan is bizonyított, hogy az anyagi jólét nem feltétlenül áll szoros kapcsolatban a boldogsággal, a jólléttel. A jóllét sokkal inkább örömet, biztonságot, egészséget, közösségeket takar.

Az Európa Tanács soros elnökeként igyekeztünk úgy kialakítani a környezetügyre fókuszáló prioritásunkkal összefüggő programjainkat, hogy azok előmozdítsák az egyéni és társadalmi felelősségvállalást. Az elnökségi programsorozat magában foglalta:

- ▶ a 2021. május 26-27-én megrendezett az Európa Tanács Európai Tájékezményének végrehajtásáról szóló 11. Konferenciát és az ehhez kapcsolódó „Magical Hungary” virtuális tájfotókiállítását;
- ▶ a Magyar Nemzeti Parkok Hetét.
- ▶ Illetve záróakkordként magában foglalja a mai szimpóziómat is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A mai konferencia időzítése szimbolikus, ugyanis tegnap ünnepeltünk az Európa Tanács Tájjegyzménye révén „A Táj Nemzetközi Napját”, amely kezdeményezésben Magyarország a kezdetektől fogva részt vesz az Agrárminisztérium meghatározó szerepvállalásának köszönhetően. Ennek megfelelően a konferencia a nemzetközi napra való megemlékezésen keresztül is alkalmat nyújt a jövő generációért érzett felelősségünk hangsúlyozására, ugyanis nem csupán ezen az egy napon fontos a táj védelme. Ezért is bír kiemelt jelentőséggel számunkra, hogy soros ET elnökként a mai szimpózium révén betekintést nyerjünk a többi ET tagállam tájvédelemmel kapcsolatos gyakorlatába, hiszen a kölcsönös segítségnyújtás és nemzetközi tapasztalatcsere/együttműködés befolyással bír jelen tudásunkra, és formálja a jövő nemzedék hozzáállását is.

Minden résztvevő számára tartalmas és hasznos eszmecsereét kívánok!

Köszönöm a figyelmet.

Mr András Rácz, Dr.,

State Secretary for Environmental Affairs, Ministry of Agriculture, Hungary

Hölgyeim és uraim,

Az Agrárminisztérium, mint az Európa Tanács Táj Egyezménye hazai végrehajtásának első helyi felelőse nevében tisztelettel köszöntöm a szimpózium résztvevőit. Magyarországon 2008-ban lépett hatályba törvényi szinten is az egyezmény és azóta is elkötelezett a Tájegyezmény végrehajtása iránt, ezért örömmel illesztettük a Táj Nemzetközi Napja alkalmából szervezett tanácskozásunkat az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága soros magyar elnökségi programjába. A pandémia új kihívások elé állítja a rendezvények rendezőit, de mindannyiunk biztonsága érdekében, úgy gondoltuk, felelősségteljesebb ez szimpózium online formában történő megszervezése és ezen a módon is eredményesen át tudjuk adni az Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatokat.

A táj több mint a domborzat, a növényzet, a vizek és települések összessége. A táj életünk tere és alakítója, gondolataink ihletője és érzéseink formálója, nemzeti öntudatunk szerves része. Bárhol is élünk a táj meghatározza életminőségünket és meghatároz minket, identitásunkat. Ezért is fontos, hogy minél jobban megismerjük és minél szélesebb körben megismertessük a táj kutatások eredményeit és rámutassunk a táj karakterének változására és annak jelentőségére.

Azonban nemcsak tárcánk, nemcsak a közigazgatási szervek feladata ez, hanem mindannyiunk közös felelőssége, hogy az emberi tevékenység által előidézett tájváltozások kedvezően alakítsák az egyén és a társadalom jólétét, illetve jóllétét, figyelemmel a jövő generációira.

A tájjal kapcsolatos feladatok ezáltal ágazatokon és tudományterületeken átívelő horizontális szemléletet és beavatkozást igényelnek. Fenntarthatósági nézőpontból a tájjal kapcsolatos feladatok egy rendszerben léteznek, éppen ezért csak rendszerszintű választ lehet rájuk adni. Az egyik szakterület által eszközölt táji változtatás, más szakterületek tevékenységére alapvető hatással bírhat. Éppen ezért fontos a szakterületek közös gondolkodása és összehangolt munkája.

Az egyezmény végrehajtására 2017-ben elfogadott magyar Nemzeti Tájstratégia első három évének eredményeiről 2020-ban készült az első jelentés a Kormány részére, melynek összeállításában a teljes közigazgatás és háttérintézményeik részt vettek. A téma fontosságát mutatja, hogy ennek összeállítása során számos előremutató eredményről számoltak be a partnerek különösen a téradatok, nyilvántartások fejlesztése és a szemléletformálás volt eredményes.

Az Agrárminisztérium koordinálásában megvalósuló KEHOP pályázat keretében elkészült és 2019-ben publikussá vált Magyarország Ökoszisztéma Alaptérképe. Ez új dimenziókat nyithat meg a táj védelme, kezelése és tervezése terén.

Magyarország teljes térbeli lefedettségét adó, és a jelenlegi legrészletesebb felszínborítottságot ábrázoló térkép elsőként mutatja be országos szinten az ökoszisztémák térbeli elhelyezkedését és megoszlását, az egyes ökoszisztéma típusokat elkülönítve, és egyéb tematikus rétegek segítségével. Az Európai Unió ökoszisztéma kategóriarendszeréhez illeszkedve háromszintű rendszert alakítottak ki, mely a harmadik szinten 56 kategóriába sorolja az ökoszisztémákat. A térkép báziséve 2015. Az alaptérkép fő célja, hogy alapot szolgáltatson az ökoszisztémák állapot-értékeléséhez és az ökoszisztéma szolgáltatások minőségi és mennyiségi becsléséhez erdők, gyepek, agrár élőhelyek, vizek, vizes élőhelyek, városok vonatkozásában.

Az alaptérkép módszertani fejlesztésekor fontos szempont volt, hogy a térkép mögött lévő adatbázisok frissítésével a térképet a későbbiekben aktualizálni lehessen. Ezt követően lehetőség nyílik majd a felszín- és vízborítás, valamint a tájhasználat időbeli változásának követésére, elemzésére és a trendek kimutatására is.

Örömmel jelentem be ezen a fórumon is, hogy szakmailag lezárult egy 2017-ben indított – szintén a KEHOP projekt részeként megvalósított – országos kutatás a magyarországi tájak karakteréről. A kutatás célja volt tájaink jellegzetes arculatát megfoghatóvá tenni, annak érdekében, hogy beavatkozásaink során a táj kedvező karaktere megőrizhető maradjon. A kutatás küldetése volt, hogy az Egyezmény szellemiségének megfelelő eszközt adjon az érintettek kezébe. A hazai tájak karakterének elemzési módszertanával és a Tájkarakter Tudástár létrehozásával újabb mérföldkőhöz értünk az Egyezmény végrehajtása terén.

A rendezvény első szekciójában meghívott előadóink a hazai tájkarakter-kutatás eredményeit tájazzák fel, délután pedig Svájc, Franciaország és Anglia jeles szakértői osztják meg velünk tájmonitoring tapasztalataikat, annak érdekében, hogy a magyarországi tájmonitoring rendszert közigazgatási feladatellátásunkhoz illesztve ezen jó gyakorlatok felhasználásával alakíthassuk tovább. Bízunk abban, hogy műhelymunkánk segíti a határon túlról részt vevő vendégeink munkáját is.

A mai napon nem csak ezen a helyszínen foglalkozunk a táj ügyével, hanem minden év október 20-a körül, A táj nemzetközi napja alkalmából (a Tájegyezmény aláírásához kötődő évfordulón) kerülnek megrendezésre az úgynevezett Tájséták. Ezen alkalmakról a nemzeti park igazgatóságok és a natúrparkok honlapjain lehet tájékozódni. Már a jeles nap meghirdetésének első évében elindították rendezvénysorozatukat, s hirdetnek meg azóta is minden évben változatos terepi programokat az évszaknak is köszönhetően varázslatos színekben pompázó tájak megismerésére.

Eredményes szimpóziumot és munkájukhoz sok sikert kívánok!

Mrs Maguelonne Déjeant-Pons, Dr.,
*Executive Secretary of the Council of Europe Landscape Convention,
Secretariat General of the Council of Europe*

Dear

Mr Péter Sztáray, State Secretary for Security Policy, Ministry of Foreign Affairs and Trade of Hungary,

Mr András Rácz, State Secretary for Environmental Affairs, Ministry of Agriculture of Hungary,

Mrs Krisztina Kincses, National Representative of Hungary for the implementation of the Council of Europe Landscape Convention,

Mr Gilles Rudaz, Chair of the Council of Europe Conference on the CoE Landscape Convention,

I would like to thank you warmly for your hospitality in this beautiful city of Budapest, and to congratulate the Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Agriculture to organise this important Symposium on the implementation of the Council of Europe Landscape Convention in Hungary.

We are very honoured that this event takes place under the auspices of the Presidency of Hungary of the Committee of Ministers of the Council of Europe, on the occasion of the International Landscape Day of the Council of Europe.

I would like to express also once again my gratitude to the Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Agriculture for their much appreciated co-operation on the occasion of the 11th Council of Europe Conference on the Convention, held on 26-27 May 2021 in Strasbourg.

I would like also to congratulate Hungarian Government for the approval National Landscape Strategy for Hungary for the period 2017-2026, which is an important reference document at international level.

I am particularly pleased to meet in this Symposium participants and representatives of Hungary, France, Netherlands and Switzerland.

According to the Council of Europe Landscape Convention, with a view to improving knowledge of their landscapes, Parties undertake:

- ▶ to identify them throughout their territory;
- ▶ to analyse their characteristics and the forces and pressures transforming them, and to take note of changes;
- ▶ to assess the landscapes thus identified, taking into account the particular values assigned to them by the interested parties and the population concerned.

This work is necessary to give a solid base for long term action in favour of landscape quality. The definition of quality objectives should be based on knowledge of the specific characteristics and qualities of the places concerned, and identification of their dynamics and potentials as well as of how landscape is perceived by the public.

The Convention provides that the work must be carried out with the active participation of the interested parties and with the participation of the local population, the public and different concerned stakeholders.

Each State Party to the Convention undertakes “to establish procedures for the participation of the general public, local and regional authorities, and other parties with an interest in the definition and implementation of the landscape policies”.

The Convention also provides that the identification and assessment procedures should be guided by exchanges of experience and methodology between the Parties.

This Symposium is intended to promote this exchange of experience, and its results may be continued in the framework of the Council of Europe Landscape Convention Information System.

Thank you very much for your attention.

Mr Gilles Rudaz, Dr.,

Chair of the Council of Europe Conference of the Council of Europe Landscape Convention, Switzerland

Mr Gilles Rudaz thanked the Hungarian authorities for organising this National Symposium on the Council of Europe Landscape Convention and looked forward to sharing national experiences at international level.

Mrs Flora van Regteren Altena,

Chair of the Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape of the Council of Europe, Netherlands

Your excellencies, Ladies and Gentlemen,

In my capacity as Chair of the Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape of the Council of Europe, I am pleased to deliver this opening address at the National Symposium on the implementation of the Council of Europe Landscape Convention in Hungary, on the occasion of the International Landscape Day of the Council of Europe.

In the Steering Committee, government representatives from 50 Member states of the cultural convention exchange their points of view on subjects in relation to culture, cultural heritage and landscape. They also work on new concepts or input for future policy making, for example in relation to culture and artificial intelligence.

The Steering Committee is amongst others entrusted by the Committee of Ministers of the Council of Europe with the monitoring of the implementation of the Council of Europe Landscape Convention.

The Steering Committee is working on several projects, including:

- ▶ The preparation of a Strategy for the period 2022-2025 to provide a framework for the work of the CDCPP in the field of culture, heritage and landscape. It will recall the Council of Europe's core values of democracy, human rights and the rule of law. It will emphasize that culture, landscape, nature and heritage play a key role in promoting respect for diversity, tolerance, understanding and inclusion, and in ensuring the full enjoyment of human rights.
- ▶ A second project is the preparation of culture-nature guidelines, or more officially put: 'developing an integrated culture, nature and landscape strategy based on the Council of Europe's human rights and participatory approach'. These guidelines should help Council of Europe member states to work on inclusive policy making which protects and expands cultural, natural and landscape diversity. This is vital for sustainable development.

At the last meeting of the CDCPP in June we discussed several draft recommendations relating to the landscape:

- ▶ Landscape and responsibility of stakeholders for sustainable and harmonious development;
- ▶ Town planning and landscape;
- ▶ Landscape and agriculture; and
- ▶ Landscape integration in sectoral policies.

It is clear already from their titles that these texts emphasise the importance of the relations between landscape and related policy areas.

You are going to work today on determining further the characteristics of the Hungarian landscape as well as the monitoring of it.

This period of pandemic has shown us to what extent the landscape is a truly essential asset. Its quality is crucial to the health and well-being of everyone, as I guess we all have experienced over the last year, having been limited to our near surroundings.

Your work today is therefore very important, highlighting the Hungarian landscape. Let me conclude by wishing you a successful Symposium.

Session I

Landcape character of Hungary
Achievements

The process and key methodical issues of landscape character identification and assessment in Hungary

---

*Mrs Éva Konkoly-Gyuró, Prof. Dr,
University of Sopron, Landscape Atelier, Hungary*

Mrs Mónika Csősz, Senior Spatial planner, Lechner Knowledge Center, Hungary

Pál Teleki, a geographer and politician, wrote his inaugural address at the Hungarian Academy of Sciences in 1917: “The entire task of the geographical description crystallises around the typical character of the landscape”.

During the 20th Century, however, synthetic thinking was replaced by analytic scientific methods. Geography was split into physical and social geography, called the ‘gap in the geography’ by Zonneveld in 1995. Meanwhile though, from the 1960-ies, the regional and rural development, as well as landscape planning, nature-, and environmental conservation required firm knowledge ground that provides quantitative and qualitative information not only on parts of the physical and socio-economic realms of the world but on the relations and interactions, on the state and changes of entire regions.

These requirements led to the (re)discovery of landscapes as an area formed by the interactions of man and nature, both in sciences and planning. Beyond technical and economic planning, environmental and landscape planning has been evolved too. These consider natural and cultural heritage interdependent and thus act for both conservation and development, representing the interests of sustainability.

The British landscape character concept and country-wide assessment was launched from rural development and nature protection. The evolvement of the English and Scottish landscape characterisation and the French landscape atlases contributed to the formulation of the European Landscape Convention. It is well known that a series of landscape character assessments have been done in Europe and beyond during the last two decades.

In Hungary, hundred years after the cited statement of Pál Teleki, a country-wide landscape characterisation started. The four years’ work began with a survey of the international examples of diverse scales. The methods have been audited according to the philosophy of the Landscape Convention, by that perception, character and man-nature interaction were considered key terms.

It became clear that the scale of assessment is decisive in the choice of methodology. The national assessments are based on GIS, while the regional and local characterisation includes perceptual information. Our methods follow this line too.

The Hungarian county-wide assessment applied the Belgian concept of the two types of indicators: the ones used to delineate the character units and the other for the description of them. At first, numerous indicators were used for delineation. The necessary aggregations, however, obscured essential characteristics. Finally, due to the causal connection of the landscape factors, two complex indicators have been included in the delineation phase of the landscape character types: the relief type and the land-cover pattern. Further indicators have been used for the description of them. Landscape character types, therefore, show the typical combinations of the relief and land cover, while landscape character areas reflect the unique pattern of the landscape character types. The country-wide delineation is considered as indicative for the moment as it does not contain perceptual information.

In supplement to this GIS assessment, four case studies have been carried out at micro-regional and local scales, where a series of additional perceptual tools were implemented. Amongst others, we utilised expert fieldwork, historical landscape character assessment, consultation with locals in workshops and stakeholder interviews, and an online questionnaire.

A hierarchical system of landscape character typology was set up by feedback of the case studies refined results to the national level. This system and

the national delineation will be complete as soon as the detailed characterisation, including perceptual information, is fulfilled. Amongst the present project results, we have to mention the Landscape Character Assessment Guidance and the first version of a Landscape Character Atlas, which provides the framework for including further relevant information. As landscapes are dynamic, a monitoring system is inevitable; thus, its methodical issues have also been tackled. The implementation of the monitoring is a future task.

A tájkarakter azonosításának és értékelésének folyamata és legfontosabb módszertani kérdései Magyarországon

Prof. Dr. Éva Konkoly-Gyuró,
Soproni Egyetem, Tájműhely, Magyarország

Mónika Csősi,
Lechner Tudásközpont, Magyarország

Teleki Pál, földrajztudós és politikus 1917-ben, akadémiai székfoglalójában írta: „A tájnak tipikus Charaktere körül jegecesedik ki a földrajzi leírás egész feladata. Úgy az egyes tájnál, a táj individualitásának kidomborítása, mint a tájaknak egymás közötti összehasonlítása, a tipikus különbségek, de a tipikus hasonlóságok keresése is.”

A 20. században a tudományos szintézis helyét fokozatosan átvette az analitikus vizsgálódás. A geográfia természet- és társadalomföldrajza bomlott, amit Zonneveld a geográfia meghasadásaként írt le 1995-ben. Eközben pedig az 1960-s évektől a terület és vidékfejlesztés, a tájrendezés, a természet- és környezetvédelem is olyan megalapozást igényelt, amelynek révén nem csak a világ egy-egy eleméről, hanem a kölcsönhatásokról és egész térségek állapotáról, illetve változásáról nyerhető mennyiségi és minőségi információ. Ezek a folyamatok vezettek a táj, mint organikus, ember-természet kapcsolatában formálódó térség újralfelfedezéséhez mind a tudományban, mind a tervezésben. Kibontakozott a tájökológia és a műszaki- és gazdasági tervezés mellett a környezet-, illetve tájtervezés. Utóbbiak a természeti és a kulturális örökségvédelmet egyenrangúnak és kölcsönhatásban állónak tekintik, így képviselik mind a konzerváció, mind a fejlesztés, azaz végső soron a fenntarthatóság érdekeit.

A brit tájkarakter koncepció a vidékfejlesztés és a természetvédelem oldaláról indult és kibontakozása, csakúgy, mint a francia tájatlaszok megalkotása, hozzájárult az Európa Tanács Táj Egyezményének létrejöttéhez. Ismert tény, hogy Európában és ma már a kontinensen kívül is számos országban készültek tájkarakter elemzések az elmúlt két évtizedben.

Hazánkban Teleki Pál idézett kijelentése után pontosan 100 évvel kezdődött meg az ország egész területére kiterjedő tájkarakter elemzés. A négyéves munka kezdetén áttekintettük a korábbi példákat és a módszertani útmutatókat Európában és azon kívül, amelyek között országos, térségi és kistáji elemzések is voltak. A módszertanokat összevetettük a Tájegyzmény szellemiségével, amelyben kulcsszavaknak tekintettük a percepciót, a karaktert és az ember-természet kölcsönhatást. Az áttekintésből láthatóvá vált, hogy a nagytérségi és az országos elemzések eltérnek a kistáji és a helyi elemzésektől. Az országos léptékű tájkarakter azonosítás térinformatika módszerekre épül, míg kistáj szintű és a helyi elemzéseknél a percepcionális, azaz a közvetlen megtapasztalásra épülő információk vizsgálatba vonása is szerepet kap.

Munkánk során mi is ezt a példát követtük. A magyarországi országos elemzésben belga példa alapján lehatároló és leíró indikátorokat különítettünk el. Elsőként számos indikátort alkalmaztunk a lehatárolásra. Az aggregációk során azonban fontos karakterformáló jellemzők tűntek el. Végiggondolva a tájformáló tényező között fennálló ok-okozati összefüggéseket két komplex, domináns indikátor választottunk (domborzat és felszínborítás), amelyek segítségével elvégeztük az országos tájkarakter-típusok lehatárolását. A vizsgálatba vont további indikátorokat pedig az így lehatárolt téregységek jellemzőinek bemutatására használtuk. A tájkarakter-típusok a jellemző felszínborítás és domborzat kombinációit mutatják, míg a típusok jellemző mintázatait találjuk a tájkarakter-területeken. Az országos elemzés határmegvonását jelenleg indikatívnek tekintjük, mert nem tartalmaz percepcionális információt.

Emellett, az ország tájtípusait megfelelően reprezentáló négy mintaterületen elvégeztük a részletes tájkarakter elemzést, amelynek során szakértői helyszíni terepi felvételezést, történeti tájkarakter elemzést végeztünk és a helyiekkel széleskörű konzultációt folytattunk. Utóbbiak része volt az online kérdőíves felmérés, workshopok szervezése és további egyedi kommunikációs megoldások alkalmazása.

A mintaterületi eredményeket visszacsatolva felállítottuk a tájkarakter-típusok és altípusok hierarchikus rendszerét, ami akkor válik majd teljessé, amikor az egész országra elkészülnek a kistáj szintű elemzések. A munka eredményeként elkészült Tájkarakter Határozó módszertani útmutatóként szolgál, a Tájkarakter Tudástár pedig keretet ad a további releváns információk befogadásának. Megalkottuk továbbá a tájmonitoring módszertani alapjait, aminek a megvalósítása a jövő feladata.

A MAGYARORSZÁGI TÁJKARAKTER-ELEMZÉS FOLYAMATA ÉS FŐBB MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI

THE PROCESS AND KEY METHODOLOGICAL ISSUES OF LANDSCAPE CHARACTER IDENTIFICATION AND ASSESSMENT IN HUNGARY

Prof. Éva Konkoly-Gyuró – University of Sopron, Tájműhely/Landscape Atelier
Mónika Csósz / Lechner Tudásközpont/ Lechner Knowledge Centre

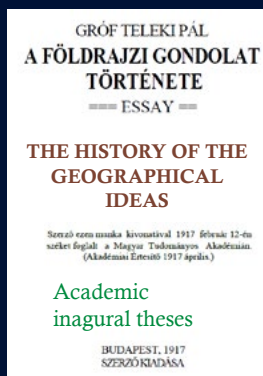
NATIONAL SYMPOSIUM ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION IN HUNGARY
Budapest, 21.10. 2021.

TÁJKARAKTER: Teleki Pál tájszemléletének kulcsa

1917!

LANDSCAPE CHARACTER: key of the landscape concept of Teleki

Teleki Pál víziója a tájkarakter meghatározásáról, mint a földrajz alapvető feladatáról:

„A tájnak tipikus karaktere körül jegecesedik ki a földrajzi leírás egész feladata. Úgy az egyes tájnal, a táj individualitásának kidomborítása, mint a tájnak egymás közötti összehasonlítása, a tipikus különbségek, de a tipikus hasonlóságok keresése is.”

Vision of Pál Teleki on landscape character as the main task of geography:

„The task of geography chrySTALLIZES around the typical character of the landscape. So as highlighting the individuality in case of unique landscape, as the comparison of landscapes, the search for typical similarities and differences „

A FÖLDRAJZ MEGHASADÁSA GAP IN GEOGRAPHY

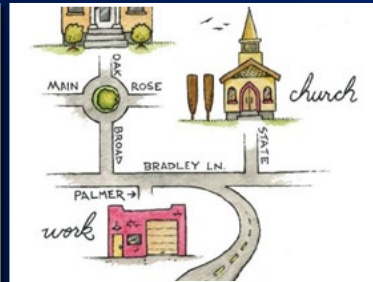
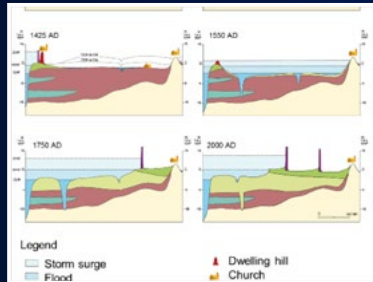

A holisztikus látásmód kettészakadása természet és társadalomföldrajzra

Splitting of the holistic view to physical and cultural geography

Tényszerű, mérhető, mennyiségi jellemzők

Factual, measurable features, quantitative perspective

Percepcionális, minőségi jellemzők

Perceptual characteristics qualitative perspective

TÁJ, MINT TERMÉSZET, ANYAGI VALÓSÁG
LANDSCAPE AS NATURE, MATERIAL REALITY

TÁJ, MINT ÉSZLELT MENTÁLIS KONSTRUKCIÓ
LANDSCAPE AS PERCEIVED, MENTAL CONSTRUCTION

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

HOLISZTIKUS TUDOMÁNYOS ÉS STRATÉGIAI TÁJÉRTELMEZÉSEK

HOLISTIC SCIENTIFIC and POLICY INTERPRETATIONS

Az elmúlt évtizedekben újra megjelent a holisztikus látásmód és a transzdiszciplinaritás a tájrendezés és a fenntarthatóság információigénye által.

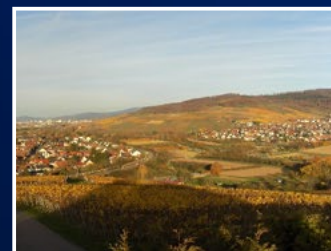
In the last decades, a return to the holistic view and transdisciplinarity can be discovered, facilitated considerably by the information demand of landscape planning and the claim for sustainability

BRIT TÁJKARAKTER KONCEPCIÓ
LANDSCAPE CHARACTER CONCEPT OF BRITAIN

EURÓPAI TÁJEGYZMÉNY
EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION

Kiegészítő látásmód az ember és természet egységéről és a percepció szerepéről
Balanced perspectives considering the unity of nature and culture and the role of perception

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

TELEKI A TÁJKARAKTERRŐL

„Az a factor, amely valamely geographiai táj karakterét adja, lehet egyébként geológiai: felszíni alakulat, meteorológiai: klimatikus, történelmi: település, vagy más; de földrajzi tajfaktorrá, tájalkotó tényezővé válik, mihelyt a tájképre es annak kialakulására hatással van, — és annyira, amennyire e hatása megvan. Ez a factor gyakran az emberi.” Teleki 1917.

TELEKI ABOUT LANDSCAPE CHARACTER

„The factor, that provides the character of a geographical landscape can be geological, geomorphological, meteorological, climatic, historic, settlement or other; but it becomes a geographical factor, an element forming the landscape, as soon as it has a visual impact on the landscape scenery and on its formation as far as this impact emerges. This factor is often human.” Teleki 1917.

Egy évszázaddal Teleki Pál akadémiai székfoglalója után megindult hazánkban a tájak karakter alapú számbavétele a KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 sz. projekt keretében.

A century after the academic inaugural thesis of Teleki the landscape character assessment of Hungary started in the framework of a national project on ecosystem services. /KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001/

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

ELŐZMÉNYEK EURÓPÁBAN ÉS A VILÁGBAN

PRECEDENTS IN EUROPE AND WORLDWIDE

Több, mint 30 elemzés és módszertani útmutató áttekintése lépték szerinti differenciáltan:

- ◊ Európai lépték (Meuss, Lanmap etc)
- ◊ Nemzeti, országos lépték (Nagy Britannia, Belgium, Hollandia stb.)
- ◊ Térségi lépték (eg. Atlas de Paysage Elzász, Török régiók)
- ◊ Kistáj lépték (e.g Brit és magyar példák)

Survey of more than 30 characterisation and guidance arranged by scales:

- ◊ European scale (Meuss, Lanmap etc)
- ◊ National/country wide scale (Great-Britain, Belgium, Holland etc.)
- ◊ Regional scale (Atlas de Paysage d'Alsace, Turkey)
- ◊ Micro-landscape scale (e.g Britain, Hungary)

◊ Indikátorcsoportok és feldolgozásuk

- ◊ Lehatároló és leíró indikátorok
- ◊ Térinfomatika
- ◊ Cluster/multivariancia elemzések

◊ Percepcionális felvételezés

- ◊ Terepi felmérések
- ◊ Helyi érintettek bevonása

◊ Group of indicators and their assessment

- ◊ Delineation and description
- ◊ GIS
- ◊ Cluster/multivariance analysis

◊ Perceptual surveys

- ◊ Field surveys
- ◊ Involvement of stakeholder

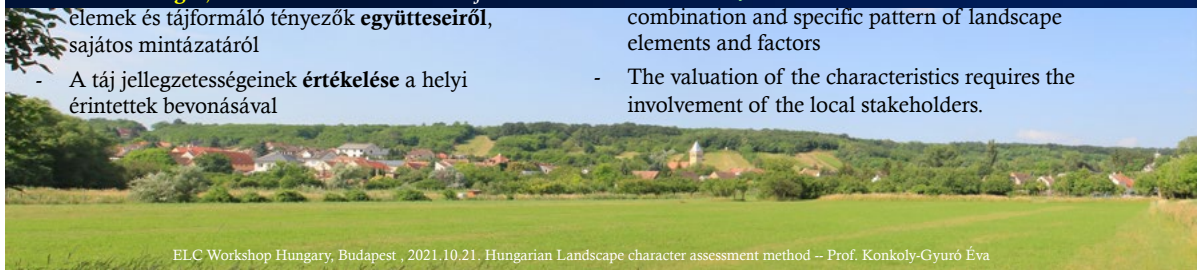
ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

A MAGYARORSZÁGI TÁJKARAKTER ELEMZÉS ALAPELVEI

- A táj **kontinuum** – az elemzés az ország egész területét lefedi, a városias települések is részei
- **Tájkarakter-típusok** és **tájkarakter-területek** azonosítása történik
- Több léptékben, **hierarchikus** rendszer létrehozását célozzuk
- **Mennyiségi** és **minőségi** jellemzők meghatározása léptéktől függően
- A tájkarakter jellemzőinek azonosítása: **értéksemleges, szintetizált** információ a tájalkotó elemek és tájformáló tényezők **együtteseiről**, sajátos mintázatairól
- A táj jellegzetességeinek **értékelése** a helyi érintettek bevonásával

CONCEPTUAL BASICS OF THE HUNGARIAN LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT

- Landscape is a **continuum** – character assessment covers the entire territory of Hungary
- Identification of **landscape character types and character areas** are part of the process
- A hierarchical system at several scale is aimed
- Both **quantitative** and **qualitative** characteristics are surveyed
- Identification of the characteristics provides: value free, synthetic information about the combination and specific pattern of landscape elements and factors
- The valuation of the characteristics requires the involvement of the local stakeholders.

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method – Prof. Konkoly-Gyuró Éva

I. Fázis: Országos elemzés MI ALAKÍTTJA A KARAKTERT?

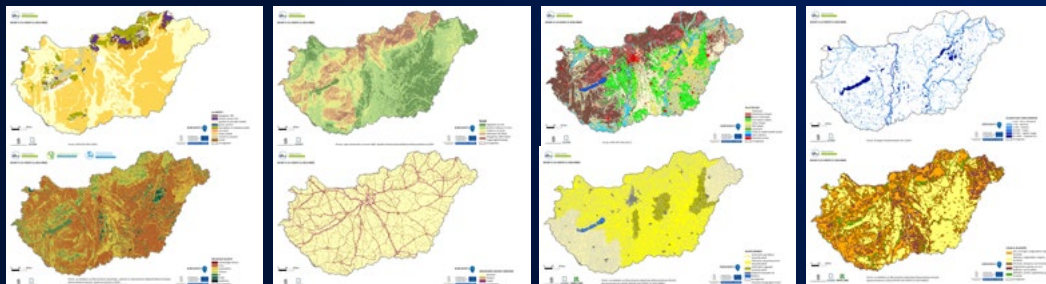
Keressük

- ◊ a térinformatikával elemezhető **megnyilvánulást**, a kölcsönhatások **mérhető és észlelhető** eredményét és kombinációját
- ◊ ezeket elkülönítjük a **hatótényezőktől**.

Phase I. Country-wide assessment WHAT MAKES THE CHARACTER?

We are searching for

- ◊ the **manifestation**, the **measurable** and **perceivable** results and combination of the interactions, that can be assessed by GIS
- ◊ distinguish them from the **driving forces**.

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method – Prof. Konkoly-Gyuró Éva

HATÓTÉNYEZŐK ÉS MEGNYILVÁNULÁSUK DRIVING FORCES AND THEIR MANIFESTATION

Hatótényezők:

- geológia, vízrajz, klíma, talaj, élővilág
- emberi tevékenységek (területhasználat)

Eredmény/megnyilvánulás:

- domborzat
- felszínborítás/élőhely

Driving forces:

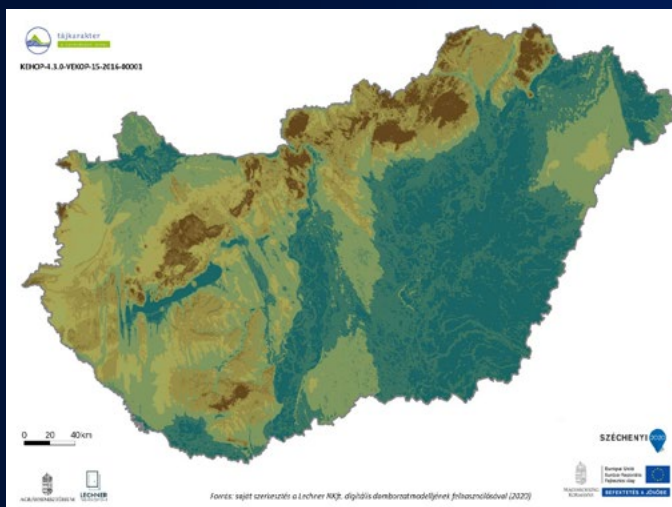
- geology, hydrology, climate, soil, living species)
- human activities (land uses)

Result/manifestation:

- relief
- land cover / habitats

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

DOMBORZAT RELIEF

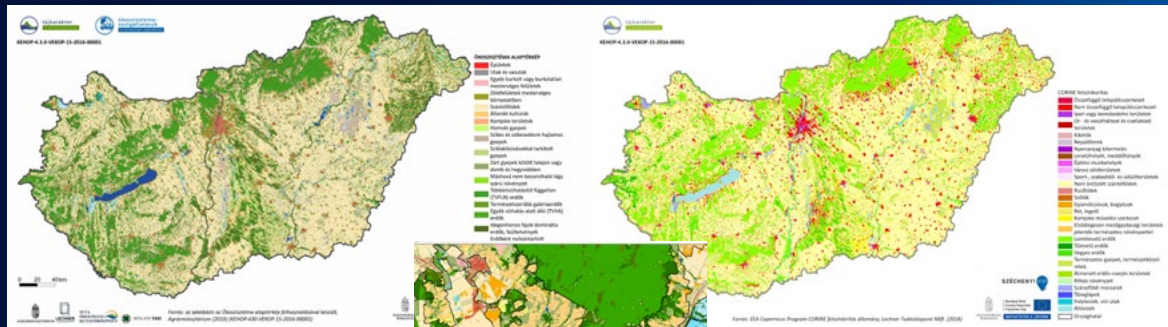

Tengerszint feletti magasság és felszínmozgalmasság kombinációja

Combination of altitude and relief diversity

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

FELSZÍNBORÍTÁS MINTÁZAT LAND COVER PATTERN

- A Nemzeti Ökoszisztéma Alaptérkép és a CORINE Felszínborítás térkép vizuális, onscreen interpretációja
- Kategóriaképzés és statisztikai elemzés

- Visual, onscreen interpretation of the National Ecosystem Base-map and the CORINE Land Cover map
- Categorisation and statistical assessment

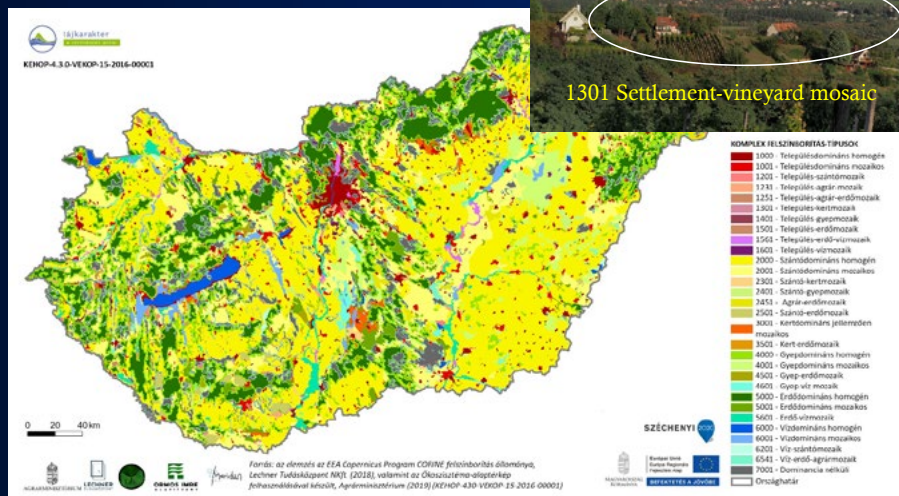
ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

KOMPLEX FELSZÍNBORÍTÁS TÍPUSOK COMPLEX LAND COVER TYPES

- Szimpla dominanciák
- Dupla dominanciák
- Tripla dominanciák
- Változatos felszínborítás
- Homogén
- Mozaikos
- Simple dominances
- Double dominances
- Triple dominances
- Diverse land cover
- Homogenous
- Mosaic-like

1301 Település - kertmozaik

1301 Settlement-vineyard mosaic

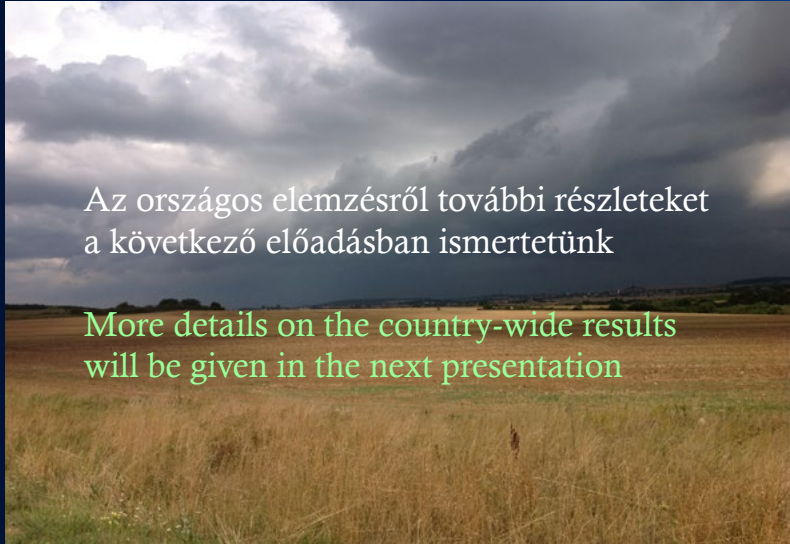
ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

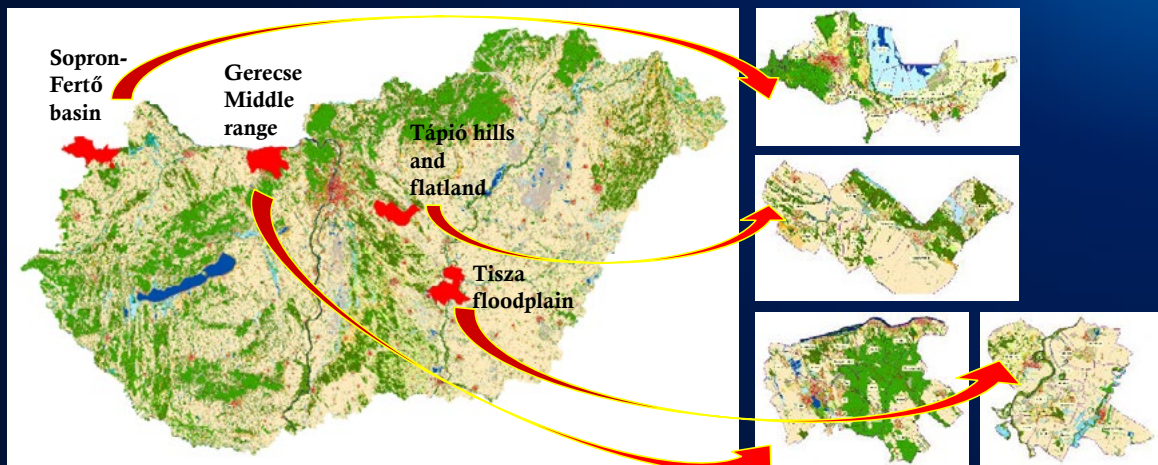

Az országos elemzésről további részleteket a következő előadásban ismertetünk

More details on the country-wide results will be given in the next presentation

II. Fázis: Mintaterületi elemzés
KISTÁJ SZINTŰ TÁJKARAKTER ELEMZÉS

Phase II. Assessment in case-study areas
LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT AT MICRO-LANDSCAPE LEVEL

MÓDSZERTANI VÁLTÁS A LÉPTÉKVÁLTÁSSAL A térinformatika szükséges, de nem elégséges

METHODICAL CHANGE along with SCALE Why GIS is necessary but insufficient?

SZÜKSÉGES:

- **A KÖZVETLEN MEGTAPASZTALÁS és**
- **A HELYIEKKEL FOLYTATOTT PÁRBESZÉD**
- Számos lényegi **karakteradó tájelem** csak helyszíni bejárással azonosítható – a térkép csak közelítően modellezi a képet.
- A jelentős tájformáló objektumok **összefüggéseit** térbeli rendszerét többértű vizsgálattal állapíthatjuk meg.
- A tájak **jövője** az ott élők és tevékenykedők kezében van, ezért szükséges a **bevonásuk** az elemzésekbe és a minőségi célok meghatározásában

NECESSARY:

- **IMMEDIATE EXPERIENCE and**
- **COMMUNICATION WITH LOCALS**
- A series of **essential features of landscape character** can be identified only by field survey, maps are models, reflect only partially the reality.
- The **interconnection** of the significant landscape elements can be identified by the combination of n site and cartographic analysis.
- The **future** of the landscape depends on the local stakeholders. **Involving** them into the assessment and definition of quality objectives is an imperative.

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

EGYEDI TÁJELEM PÉLDÁI EXAMPLES OF UNIC LANDSCAPE FEATURES

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

KÖZÖS ELEMZÉSI MÓDSZEREK A MINTATERÜLETEKEN

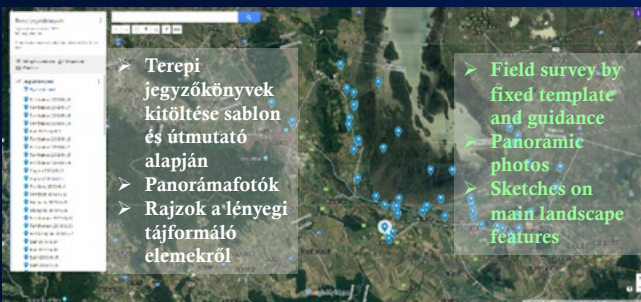
- Szakértői terepi felmérés
- Történeti tájkarakter elemzés
- Helyi érintettek bevonása
  - Online kérdőívvel
  - Műhelybeszélgetésekkel
- Tájértékelés és mintaterületekre vonatkozó tájvédelmi, kezelési és fejlesztési célkitűzések megfogalmazása

COMMON ASSESSMENT METHODS IN THE CASE STUDY AREAS

- Field survey of experts
- Historical landscape characterisation
- Involving locals by
  - Online questionnaire
  - Workshop series
- Landscape valuation and definition of landscape quality objectives

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

TEREPI FELMÉRÉS - FIELD SURVEY

Szisztematikus mintavételezés az információk szaturációjáig

Systematic survey till the saturation of the informations

A terepi felmérés gyakorlatot, helyismeretet igénylő szakfeladat a megelőző szakirodalmi és térképi információk birtokában!

Field survey requires experience and knowledge of the site by previously gathered cartographical and literature information

A domináns érzékelt tájelemek felvételezése

Survey of perceived dominant landscape elements and characteristics

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

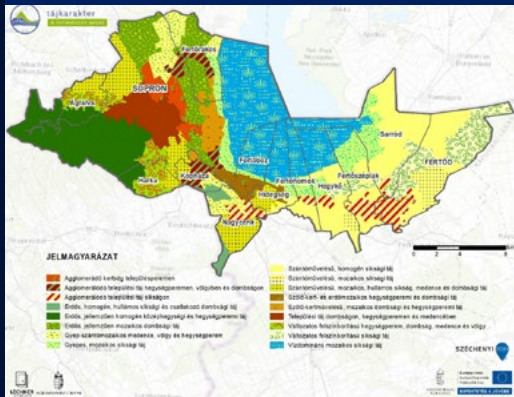

A TÁJKARAKTER TÍPUSOK PONTOSÍTÁSA

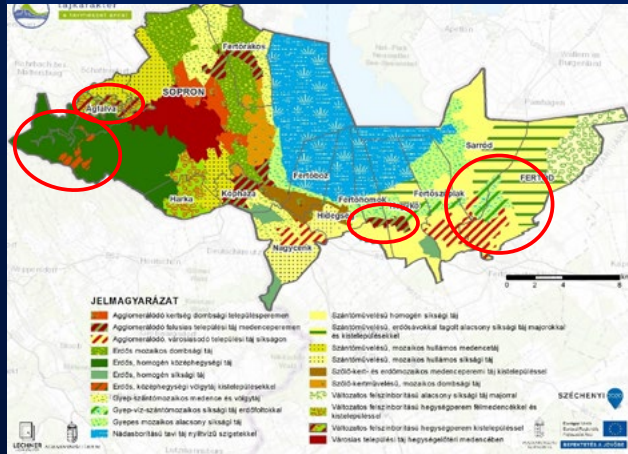
REFINEMENT OF THE LANDSCAPE CHARACTER TYPES

Tájkarakter típusok – országos szint
Landscape character types – national level

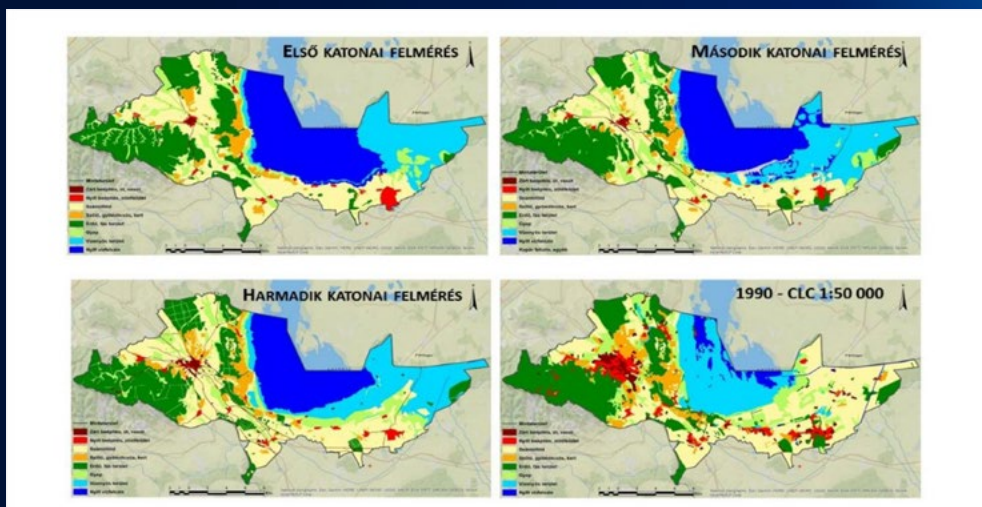
Tájkarakter altípusok – kistáj és helyi szint
Landscape character subtypes – micro landscape/local level

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method – Prof. Konkoly-Gyuró Éva

TÖRTÉNETI TÁJKARAKTER ELEMZÉS

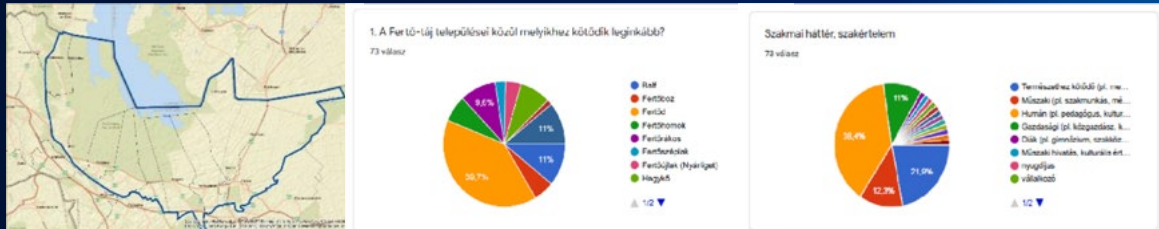
HISTORICAL LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method – Prof. Konkoly-Gyuró Éva

ONLINE KÉRDŐÍV – RÉSZTVEVŐK ONLINE QUESTIONNAIRE - PARTICIPANTS

Combination of closed and open questions
Group of questions: identic in all case study areas

About present state:

- What are the main landscape characteristics?
- Which of them are considered as values
- Which are the most preferred places, why?
- What are the main problems/conflicts?

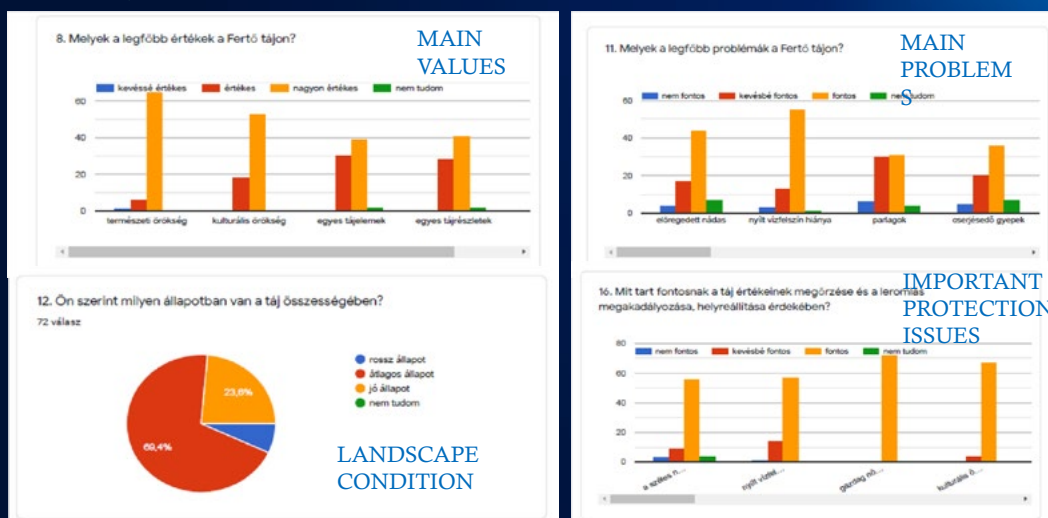
About landscape dynamic and stewardship

- What are perceived landscape changes?
- Which of them are considered as positive and negative?
- What is your opinion on landscape protection and management?
- Which initiatives do you agree or disagree?

Fertő-básin – a World Heritage site

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method – Prof. Konkoly-Gyuró Éva

ONLINE KÉRDŐÍV – KIÉRTÉKELÉS ONLINE QUESTIONNAIRE - EVALUATION

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method – Prof. Konkoly-Gyuró Éva

PÁRBESZÉD A HELYI ÉRINTETTEKKEL, WORKSHOPOK COMMUNICATION WITH LOCALS, WORKSHOPS

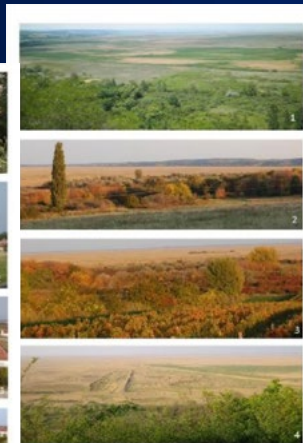
16 WS in 4 case study areas

Változatos eszköztár:

- Bevezető előadás után nyitott kérdések megválaszolása
- Specifikus problémák csoportos megvitatása

Various tools has been used

- Open questions and discussion after an introductory presentation
- Group discussion on specific problems

Fotóválasztás a jellemző vonások és a preferenciák megjelölésével

Photos to select: according to the characteristics and preferences

ELC Workshop Hungary, Budapest, 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

TÁJÉRTÉKELÉS LANDSCAPE EVALUATION

VALUATION

- A helyi érintettekkel a tájkarakter területekre

Témák:

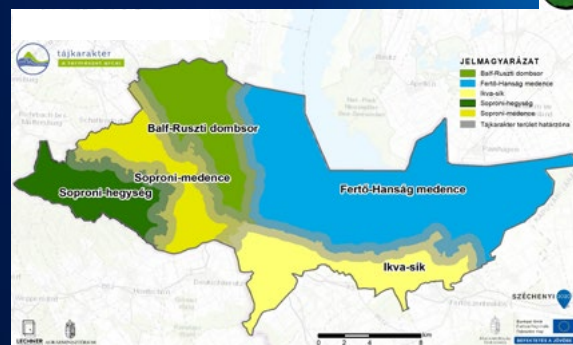
- Jelen állapot (erősségek, gyengeségek)
- Változások (pozitív, negatív)
- Management hatása
- Várható hatások

VALUATION

- made with local stakeholders for landscape character areas

Topics:

- Present state (strength, weaknesses)
- Changes (positive, negative)
- Management impacts
- Future possible changes

MINŐSÉGI CÉLKITŰZÉSEK

az értékelésre alapozottan

Céltípusok:

- VÉDELEM: az értékes jellegzetességek megőrzése
- RESTAURÁCIÓ/REHABILITÁCIÓ: a leromlott, vagy eltűnt értékes tájlemek helyreállítása
- DEVELOPMENT: új tájlemek és tájfunkció, szolgáltatások létrehozása, ami jól illeszkedik, integrálódik a tájba és a tájpotenciálra épül

LANDSCAPE QUALITY OBJECTIVES

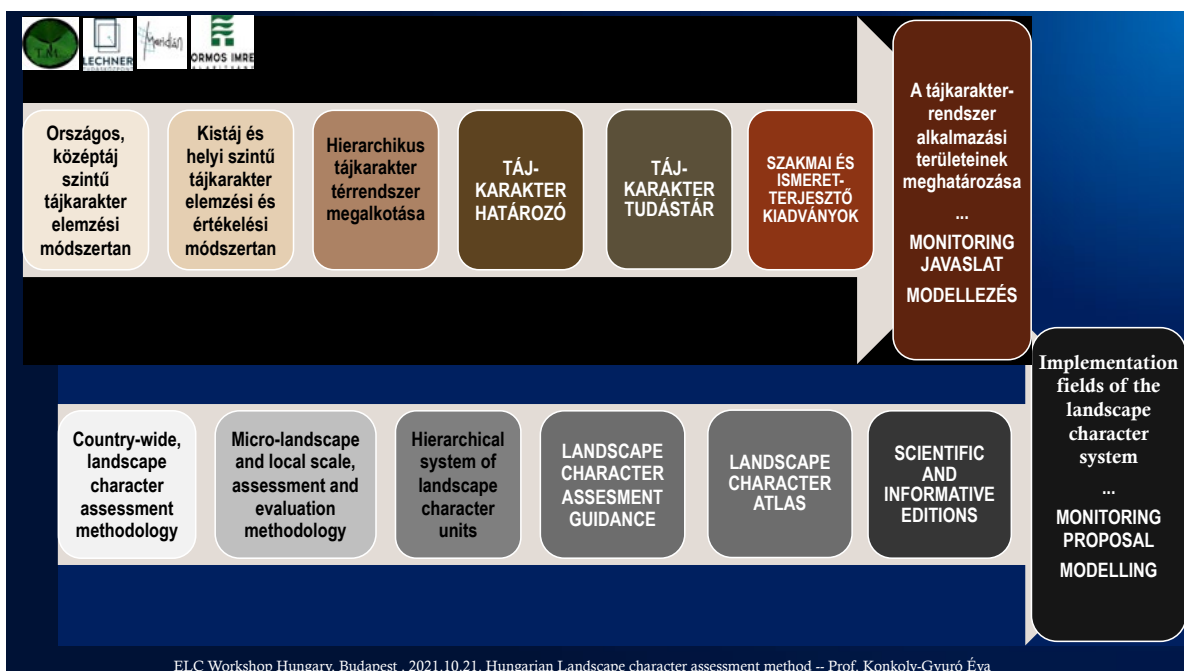
- based on valuation

Types of objectives:

- CONSERVATION: to conserv the present valuable characteristics)
- RESTORATION/REHABILITATION: to restore the valuable features that became degraded, or dissapeared
- DEVELOPMENT: to create new features and functions, services, that fit, integrates well into the landscape and adequate to the landscape potential

ELC Workshop Hungary, Budapest , 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

ELC Workshop Hungary, Budapest , 2021.10.21. Hungarian Landscape character assessment method -- Prof. Konkoly-Gyuró Éva

Köszönjük a megtisztelő figyelmüket!
Thank you for your Valuable Attention!

In the name of the entire research group!

The results of identifying and evaluating landscape character types in Hungary – National level

---

Mrs Mónika Csósz,
Senior Spatial Planner, Lechner Knowledge Center, Hungary

Mrs Vilja Vaszócsik,
Lechner Knowledge Centre, Hungary

Character-based classification of landscapes provides an opportunity to treat the landscape as a cooperative whole of all its physical and mental phenomena. It also provides an opportunity to break this complex system into verifiable, designable units so that its geographical boundaries take into account the occurrence of these character types. The documents and publications created during the research help in this.

The methodological process of delimiting and describing landscape character units is presented in the *Landscape Character Assessment Guidance of Hungary*. Its use allows the classification process to be reproduced, ensuring regular review and long-term monitoring, and provides a consistent methodology for local analysis based on field surveys and participatory research, and for the identification of subtypes and small-scale landscape character areas. Importantly for the usability of the results, application of the Guidance will also provide a common framework for the development of quality objectives, conservation, management and development proposals. It ensures comparability, uniform national feedback and continuity along territorial borders. A detailed description of the specific process of regional and local characterisation, complemented by historical analysis, expert field surveys and participatory methods, is based on the report produced as a guide for the identification, delimitation, description and proposal of landscape character units at local level.

Data sheets and maps of the list, spatial occurrence, descriptions and statistics of landscape character types and landscape character areas are contained in the *Landscape Character Atlas of Hungary*. This document can also function as a national and regional database which can be updated at future reviews – by archiving the previous data for monitoring purposes. The regional database can be extended with the results of the surveys following the sample areas completed until the national country coverage is reached on this scale as well. The results of the local analyses carried out so far are documented in separate reports, and the methodology and results are widely presented in two publications, a promotional booklet and a methodological booklet for experts.

Some additional analyses were carried out to support the classification process, the interpretation of the results and their applicability. This included a separate report on modelling landscape change through the development and comparison of regional and local land use scenarios, the potential consequences of projected climate change on landscape character, proposed prescriptions for landscape character conservation that could be integrated into rural development programmes, and the identification of the results of the research and the application of the landscape character framework in general.

A tájkarakter-egységek azonosításának és értékelésének eredményei – Országos szint

Csósi Mónika,
Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft., Magyarország

Vilja Vaszócsik,
Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft., Magyarország

Atjak karakter alapú azonosítása lehetőséget teremt arra, hogy a tájat annak minden fizikai és mentális jelenségének együttműködő egészében kezeljük. Lehetőséget ad arra is, hogy ezt a komplex rendszert olyan módon bontsuk vizsgálható, tervezhető egységekre, hogy annak földrajzi határai figyelembe vegyék ezeknek a karakter szerinti osztályoknak az előfordulását. Ehhez nyújtanak segítséget a kutatás során született dokumentumok, kiadványok.

A tájkarakter-egységek lehatárolásának és leírásának módszertani folyamatát a *Tájkarakter Határozó* mutatja be. Ennek alkalmazásával reprodukálható az elemzés folyamata, biztosítva ezzel a rendszeres felülvizsgálatot, és a hosszú távú monitorozást lehetőségét, továbbá egységes módszertant biztosít a terepi felmérésekre és részvételi kutatásra is építő helyi elemzésekhez, az altípusok és a kistáj szintű tájkarakter-területek azonosításához. Az eredmények érvényesíthetősége szempontjából nagyon fontos, hogy a *Határozó* útmutatása alapján a minőségi célkitűzések, a védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok kidolgozása is egységes tartalmi keretek között történhet, biztosítva ezzel az összehasonlíthatóságot, az egységes országos visszacsatolást, valamint a területhatárok menti kontinuitás lehetőségét. A térségi elemzések sajátos, történeti elemzésekkel, terepi felmérésekkel és részvételi módszerekkel kiegészülő folyamatának részletes leírása a helyi szintű tájkarakter-egységek azonosításának, lehatárolásának, leírásának, javaslatok megfogalmazásának útmutatójaként előállított jelentés alapján készült.

A *Tájkarakter Tudástár* tartalmazza a tájkarakter-típusok és tájkarakter-területek listájának, térbeli előfordulásának, leírásának és statisztikájának adatlapjait, térképeit, amely hosszú távon országos és térségi adatbázisként is működhet. Ebben az adatbázisban az adatok a mindenkori felülvizsgálat során aktualizálhatók – a korábbi adatok monitoring számára történő archiválásával, – a térségi adatbázis pedig az eddig elkészült mintaterületeket követő felmérések eredményeivel bővíthető mindaddig, amíg el nem érjük ebben a léptékben is az országos lefedettséget. Az eddig elkészült helyi elemzések eredményeit önálló jelentések is dokumentálják, a módszertan és az eredmények széleskörű bemutatását szolgálja továbbá két kiadvány, egy népszerűsítő és egy szakértőknek készült módszertani füzet.

A tájkarakter-azonosítás folyamatát, az eredmények értelmezését és alkalmazhatóságának vizsgálatát szolgálta néhány további elemzés. Ennek során született külön jelentés a döntéstámogatásban alkalmazható, térségi és helyi tájhasználati forgatókönyveken alapuló tájváltozási folyamatok modellezéséről, a várható éghajlatváltozás tájkarakterre kifejtett lehetséges következményeiről, a tájkarakter megőrzését szolgáló, vidékfejlesztési programokba illeszthető javasolt előírásokról, valamint a kutatás során született eredmények, és általában a tájkarakter-rendszer alkalmazási területeinek meghatározásáról.

COUNCIL OF EUROPE
COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION

NATIONAL SYMPOSIUM
ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION IN
HUNGARY
ON THE OCCASION OF THE INTERNATIONAL LANDSCAPE DAY
Budapest, Hungary
21 October 2021

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

tájkarakter
a természet arcai

A TÁJKARAKTER-EGYSÉGEK AZONOSÍTÁSÁNAK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK EREDMÉNYEI - ORSZÁGOS SZINT

THE RESULTS OF IDENTIFYING AND EVALUATING LANDSCAPE CHARACTER TYPES IN HUNGARY - NATIONAL LEVEL

CSÖSZI MÓNICA, Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft./ *Lechner Knowledge Centre*
VASZÓCSIK VILJA, Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft./ *Lechner Knowledge Centre*

A kutatásban és az előadásban felhasznált eredmények létrehozásában közreműködtek továbbá Konkoly-Gyuró Éva, Csorba Péter, Schneller Krisztián, Teleki Mónika, Bánhidai András, Illyés Zsuzsanna, Hamar József, valamint a Lechner Tudásközpont NKft., az Ormos Imre Alapítvány, a Tájműhely Kft. és a Meridián Alapítvány további munkatársai

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOM/ CONTENT

A természetvédelem országos programja.

A Lechner Tudásközpontról /About the Lechner Knowledge Centre

A kutatás során született dokumentumok /
Documents generated during the research

Tájkarakter Határozó /
Landscape Character Assessment Guidance of Hungary

Tájkarakter Tudástár/
Landscape Character Atlas of Hungary

tájkarakter
a természet arcai

AZ AUTOMATIZÁLT MÓDSZEREK SZERVEZETI KERETEI A LECHNER TUDÁSKÖZPONTBAN / ORGANIZATIONAL FRAMEWORK FOR AUTOMATED METHODS AT THE LECHNER KNOWLEDGE CENTER

A természetvédelem országos programja.

Rövid áttekintés a Lechner Tudásközpont tevékenységéről / Brief overview of Lechner Knowledge Centre's activities

- ARCHITECTURE & BIM
- HERITAGE PROTECTION
- GEOINFORMATICS & SPATIAL PLANNING
- LAND REGISTRY
- URBANISM & SMART CITY
- GEODESY & CARTOGRAPHY
- DOCUMENTATION & PLAN ARCHIVE
- REMOTE SENSING & 3D CITY MODELS

Innovative GIS data management framework: Lechner Monitor

AZ AUTOMATIZÁLT MÓDSZEREK SZERVEZETI KERETEI A LECHNER TUDÁSKÖZPONTBAN / ORGANIZATIONAL FRAMEWORK FOR AUTOMATED METHODS AT THE LECHNER KNOWLEDGE CENTER

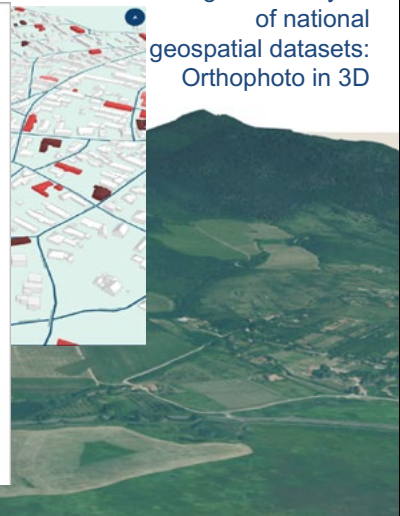
A természetvédelem országos programja.

Integrated analysis of national geospatial datasets:
Built env

Integrated analysis
of national
geospatial datasets:
Orthophoto in 3D

A KUTATÁS SZORÁN SZÜLETETT DOKUMENTUMOK / RESEARCH DOCUMENTS

A természetvédelem országos programja.

Tájkarakter Határozó / Landscape Character Assessment Guidance of Hungary

Tájkarakter Tudástár / Landscape Character Atlas of Hungary

A KUTATÁS SZORÁN SZÜLETETT DOKUMENTUMOK / RESEARCH DOCUMENTS

A természetvédelem országos programja.

Helyi szintű módszertan / Methodology for local level

Mintaterületi elemzések / Analyses of pilot areas

A KUTATÁS SZORÁN SZÜLETETT DOKUMENTUMOK / RESEARCH DOCUMENTS

A természetvédelem országos programja.

A tájváltozás modellezése a térségi és helyi tájhasználati forgatókönyvek fejlesztésével és összehasonlításával / Landscape change modelling by developing and comparing regional and local land use scenarios

A várható éghajlatváltozás lehetséges következményei az tájkarakterre / Possible consequences of climate change on the landscape character

A KUTATÁS SZORÁN SZÜLETETT DOKUMENTUMOK / RESEARCH DOCUMENTS

A természetvédelem országos programja.

A tájkarakter-rendszer alkalmazási területeinek meghatározása / Defining the application areas of the landscape character system

A tájkarakter megőrzését szolgáló, vidékfejlesztési programokba illeszthető előírások kidolgozása / Elaboration of landscape character preservation regulations for the rural development programs

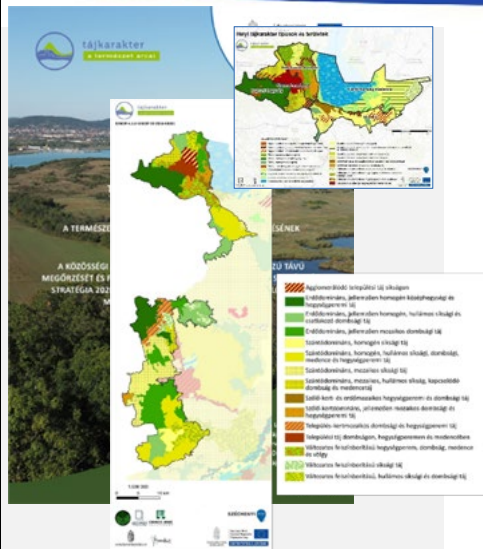
Kiadványok / Educational publication

TÁJKARAKTER HATÁROZÓ – LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT GUIDANCE OF HUNGARY

A természetvédelem országos programja.

A Tájkarakter projekttelemben kidolgozott fogalmi rendszer és módszertan leírása / Description of the conceptual system and methodology of landscape character

- A tájkarakter elemzés szemléleti és fogalmi keretei, területi szintjei és folyamata / Conceptual system, process and spatial levels of landscape character assessment
- A tájkarakter-egységek lehatárolása / Delineation of landscape character units
- Az országos tájkarakter-területek leírása / Description of the national landscape character areas
- A kistáj és a helyi szintű tájkarakter elemzés célja és módszertani elemei / Purpose and methodological elements of local landscape character analysis
- A tájkarakter értékelése és a minőségi célkitűzések megfogalmazása a tájkarakter-területeken / Assessment of landscape character and definition of quality objectives in landscape character areas
- Tájmonitoring javaslat / Proposal for the landscape monitoring system
- Tudáshiányok, jövőre vonatkozó javaslatok / Lack of knowledge, proposals for the future

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY

A természetvédelem országos programja.

Országos tájkarakter-egységek / National landscape character units

Lehatároló indikátorok / Indicators for delineation

Országos tájkarakter-típusok / National landscape character types

- országos indikatív térkép / national indicative map
- előfordulás típusonként / occurrence by type
- leírás / description
- védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok / protection, management and development proposals

Országos tájkarakter-területek / National landscape character areas

- indikatív térkép / indicative map
- leírás / description

Helyi és kistáj szintű tájkarakter-egységek (példák) / Local and microregion landscape character units (examples)

Tájmozaik-egységek / landscape character mosaics

Tájkarakter-altípusok / landscape character subtypes

Kistáj szintű tájkarakter-területek / Local and microregion landscape character areas

- területi előfordulás / location
- leírás / description
- minőségi célkitűzések, védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok / protection, management and development proposals

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY

A természetvédelem országos programja.

Országos tájkarakter-egységek / National landscape character units

Lehatároló indikátorok / Indicators for delineation

Országos tájkarakter-típusok / National landscape character types

- országos indikatív térkép / national indicative map
- előfordulás típusonként / occurrence by type
- leírás / description
- védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok / protection, management and development proposals

Országos tájkarakter-területek / National landscape character areas

- indikatív térkép / indicative map
- leírás / description

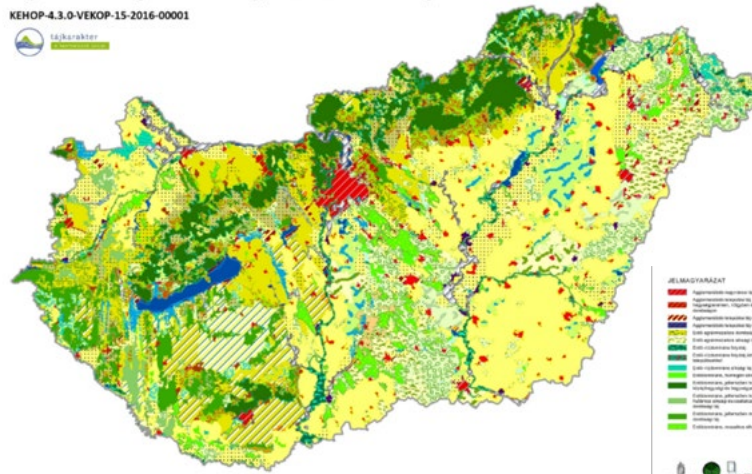
TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER-TÍPUSOK / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – LANDSCAPE CHARACTER TYPES

A természetvédelem országos programja.

Tájkarakter-típusok országos indikatív térképe

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

3.3. ORSZÁGOS TÁJKARAKTER-TÍPUSOK

3.3.1. AZ ORSZÁGOS TÁJKARAKTER-TÍPUSOK JOGALAPJÁVA

Típus	Leírás
1.1	Agglomerációs agglomeráció
1.2	Agglomerációs agglomeráció
1.3	Agglomerációs agglomeráció
1.4	Agglomerációs agglomeráció
1.5	Agglomerációs agglomeráció
1.6	Agglomerációs agglomeráció
1.7	Agglomerációs agglomeráció
1.8	Agglomerációs agglomeráció
1.9	Agglomerációs agglomeráció
1.10	Agglomerációs agglomeráció
1.11	Agglomerációs agglomeráció
1.12	Agglomerációs agglomeráció
1.13	Agglomerációs agglomeráció
1.14	Agglomerációs agglomeráció
1.15	Agglomerációs agglomeráció
1.16	Agglomerációs agglomeráció
1.17	Agglomerációs agglomeráció
1.18	Agglomerációs agglomeráció
1.19	Agglomerációs agglomeráció
1.20	Agglomerációs agglomeráció
1.21	Agglomerációs agglomeráció
1.22	Agglomerációs agglomeráció
1.23	Agglomerációs agglomeráció
1.24	Agglomerációs agglomeráció
1.25	Agglomerációs agglomeráció
1.26	Agglomerációs agglomeráció
1.27	Agglomerációs agglomeráció
1.28	Agglomerációs agglomeráció
1.29	Agglomerációs agglomeráció
1.30	Agglomerációs agglomeráció
1.31	Agglomerációs agglomeráció
1.32	Agglomerációs agglomeráció
1.33	Agglomerációs agglomeráció
1.34	Agglomerációs agglomeráció
1.35	Agglomerációs agglomeráció
1.36	Agglomerációs agglomeráció
1.37	Agglomerációs agglomeráció
1.38	Agglomerációs agglomeráció
1.39	Agglomerációs agglomeráció
1.40	Agglomerációs agglomeráció
1.41	Agglomerációs agglomeráció
1.42	Agglomerációs agglomeráció
1.43	Agglomerációs agglomeráció
1.44	Agglomerációs agglomeráció
1.45	Agglomerációs agglomeráció
1.46	Agglomerációs agglomeráció
1.47	Agglomerációs agglomeráció
1.48	Agglomerációs agglomeráció
1.49	Agglomerációs agglomeráció
1.50	Agglomerációs agglomeráció
1.51	Agglomerációs agglomeráció
1.52	Agglomerációs agglomeráció
1.53	Agglomerációs agglomeráció
1.54	Agglomerációs agglomeráció
1.55	Agglomerációs agglomeráció
1.56	Agglomerációs agglomeráció
1.57	Agglomerációs agglomeráció
1.58	Agglomerációs agglomeráció
1.59	Agglomerációs agglomeráció
1.60	Agglomerációs agglomeráció
1.61	Agglomerációs agglomeráció
1.62	Agglomerációs agglomeráció
1.63	Agglomerációs agglomeráció
1.64	Agglomerációs agglomeráció
1.65	Agglomerációs agglomeráció
1.66	Agglomerációs agglomeráció
1.67	Agglomerációs agglomeráció
1.68	Agglomerációs agglomeráció
1.69	Agglomerációs agglomeráció
1.70	Agglomerációs agglomeráció
1.71	Agglomerációs agglomeráció
1.72	Agglomerációs agglomeráció
1.73	Agglomerációs agglomeráció
1.74	Agglomerációs agglomeráció
1.75	Agglomerációs agglomeráció
1.76	Agglomerációs agglomeráció
1.77	Agglomerációs agglomeráció
1.78	Agglomerációs agglomeráció
1.79	Agglomerációs agglomeráció
1.80	Agglomerációs agglomeráció
1.81	Agglomerációs agglomeráció
1.82	Agglomerációs agglomeráció
1.83	Agglomerációs agglomeráció
1.84	Agglomerációs agglomeráció
1.85	Agglomerációs agglomeráció
1.86	Agglomerációs agglomeráció
1.87	Agglomerációs agglomeráció
1.88	Agglomerációs agglomeráció
1.89	Agglomerációs agglomeráció
1.90	Agglomerációs agglomeráció
1.91	Agglomerációs agglomeráció
1.92	Agglomerációs agglomeráció
1.93	Agglomerációs agglomeráció
1.94	Agglomerációs agglomeráció
1.95	Agglomerációs agglomeráció
1.96	Agglomerációs agglomeráció
1.97	Agglomerációs agglomeráció
1.98	Agglomerációs agglomeráció
1.99	Agglomerációs agglomeráció
1.100	Agglomerációs agglomeráció

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER-TÍPUSOK / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – LANDSCAPE CHARACTER TYPES

A természetvédelem országos programja.

Típus	Tájkaraktér-típus	Összes terület (km ²)	Átlagos terület (km ²)	Darabszám	Területarány (%)
211	Szárdomszági, homogén síksági táj	30209,79	290,66	106	21,73%
212	Szárdomszági, homogén, hullámos síksági, dombos, medence és hegyvidéki táj	5200,53	62,66	83	5,59%
213	Szárdomszági, mozaikos, hullámos síksági, kapcsolódó dombos és medence táj	1186,99	46,42	26	1,27%
214	Szárdomszági, mozaikos síksági táj	7975,25	51,10	156	8,57%
215	Szárdomszági, mozaikos síksági táj gyep- és erdőfoltokkal	1235,78	153,97	8	1,33%
216	Szárdomszági, mozaikos dombos, hegyvidéki, völgy és medence táj	2418,29	32,68	74	2,60%
217	Szárdomszági, mozaikos, hullámos síksági és dombos táj völgyekkel és erdőfoltokkal	3139,36	174,41	18	3,38%
218	Szárdomszági, mozaikos, hullámos síksági és dombos táj völgyekkel	1849,81	184,98	10	1,99%
219	Szárdomszági, jellemzően mozaikos síksági táj	439,95	24,44	18	0,47%
222	Szárdomszági, jellemzően mozaikos dombos és hegyvidéki táj	385,60	12,05	32	0,41%
231	Gyepdomináns, mozaikos medence, völgy és dombos táj	479,23	20,84	23	0,52%
232	Gyepdomináns, mozaikos síksági táj	1119,37	16,46	68	1,20%
	Agrártáj összesen	45625,97	73,35	622	49,05%

Agrártájak

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER-TÍPUSOK / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – LANDSCAPE CHARACTER TYPES

A természetvédelem országos programja.

Általános védelmi, kezelési, fejlesztési javaslatok / protection, management and development proposals

Természeti erőforrásokra vonatkozatva / Regarding natural resources

Kulturális örökségre vonatkozatva / Regarding cultural heritage

Vizuális élményre (percepció, észlelés) vonatkozatva / Regarding visual experience (perception)

Karakteradó tájhasználatra vonatkozatva / Regarding land use character

Védelmi, kezelési, fejlesztési javaslatok

Szárdomszági, jellemzően mozaikos dombos és hegyvidéki táj											
Természeti erőforrások						Kulturális örökség					
Ökológiai, geomorfológiai, és felszínrajzi		Víz		Természeti és természeti értékek		Arheológiai értékek		Emlékezők		Térföldrajzi értékek	
védendő	kezelendő	fejlesztendő	védendő	kezelendő	fejlesztendő	védendő	kezelendő	fejlesztendő	védendő	kezelendő	fejlesztendő
S, L, H	K, R, P	K, H, P	S, L, H	K, R, P	K, H, P	S, L, H	K, R, P	K, H, P	S, L, H	K, R, P	K, H, P
2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2

Percepció, észlelés						Tájhasználat					
Térbeli, táj mozaikosság		Egységesség, homogenitás		Város és vidéki táj		Agrár tájhasználat		Erdőgazdálkodás		Multi-funkcionális tájhasználat	
védendő	kezelendő	fejlesztendő	védendő	kezelendő	fejlesztendő	védendő	kezelendő	fejlesztendő	védendő	kezelendő	fejlesztendő
S, L, H	K, R, P	K, H, P	S, L, H	K, R, P	K, H, P	S, L, H	K, R, P	K, H, P	S, L, H	K, R, P	K, H, P
3	3	1	1	1	0	2	2	1	3	3	1

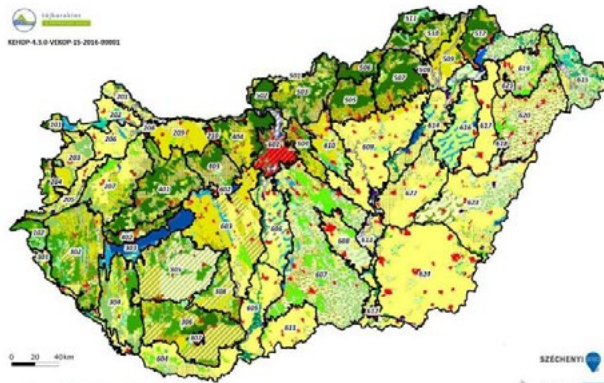
- S stratégia / strategy
  - F fejlesztési tervek / development planning terület és településrendezési tervek/ spatial planning and building code
  - R rehabilitációs tervek / rehabilitation planning
  - K kezelési tervek / treatment planning
  - H hatósági munka / authority tasks
  - P pénzügyi támogatás, finanszírozás / financing
-
- védelem protection
  - kezelés maintenance
  - fejlesztés development
-
- 0 nem releváns / not relevant
  - 1 kevésbé fontos / less important
  - 2 fontos / important
  - 3 nagyon fontos / very important

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER TERÜLETEK / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – LANDSCAPE CHARACTER AREAS

INDIKÁTOROK / INDICATORS

A természetvédelem országos programja.

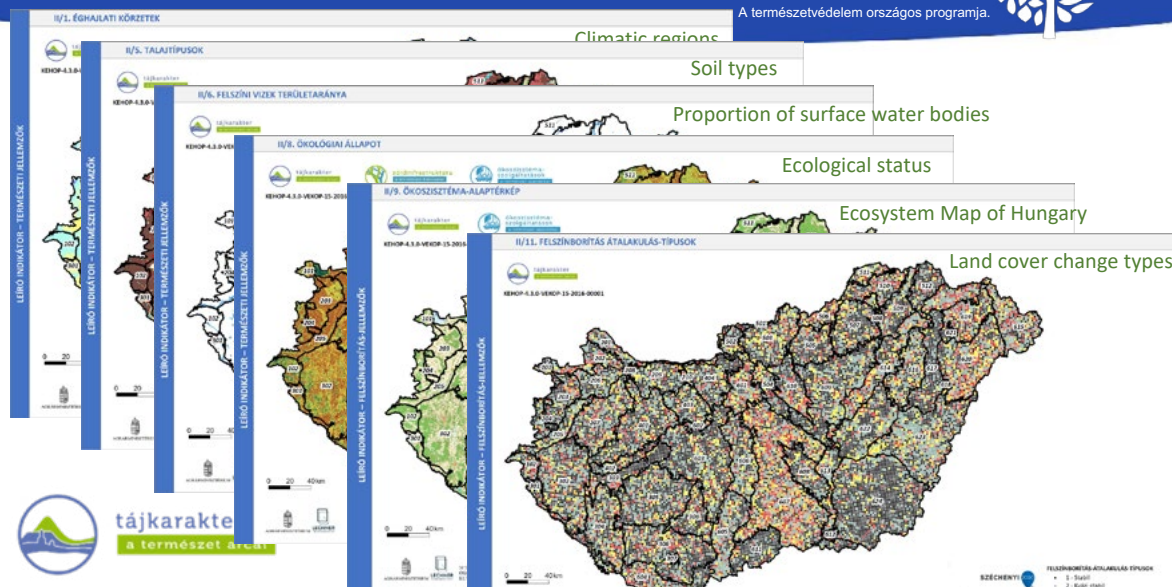

- I. Lehatároló indikátorok**
I/1 Domborzat / Topography
I/2 Komplex felszínborítás-típusok / Complex land cover types
- II. Leíró indikátorok / Indicators for delineation**
- Természeti jellemzők / Natural characteristics**
II/1. Éghajlati körzetek / Climatic regions
II/2. Tengerszint feletti magasság / Altitude
II/3. Relief / Relief
II/4. Alapkőzet / Bedrock
II/5. Talajtípusok / Soil types
II/6 Felszíni vizek területaránya / Proportion of surface water bodies
II/7. Ökotípusos földhasználat / Agro-ecological zones
II/8. Ökológiai állapot / Ecological status
- Felszínborítás-jellemzők / Land cover pattern**
II/9. Ökoszisztéma-alaptérkép / Ecosystem Map of Hungary
II/10. CORINE felszínborítás / CORINE Land Cover
II/11. Felszínborítás-átalakulás-típusok / Land cover change types
II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege / Land cover change dynamics
II/13. Stabilitelépésterület / Stable settlement area
- II/14. Stabilitelépésterület, kert, szőlőterület / Stable arable land, garden, vineyard**
II/15. Stabilitelépésterület / Stable forest
II/16. Stabilitelépésterület és vízfelszín / Stable grassland and water
II/17. Zöld vonalas elemek sűrűsége / Green linear elements
II/18. Beépítettség növekedése (1990-2018) / Expansion of built-up areas (1990-2018)
II/19. Közlekedési hálózat sűrűsége / Transport network density
II/20. Rongcsolt területek aránya (külferté bányá, hulladéklerakó) / Proportion of degraded areas (surface min landfills)
- Antropogén és percepcióális jellemzők / Anthropogenic and perceptual characteristic**
II/21. Település-sűrűség / Settlement density
II/22. Településméret / Settlement size
II/23. Kültérieti szóróvnybeépítés sűrűsége / Density of dispersed buildings in rural areas
II/24. Nagy kiterjedésű települési tér / Extensive built-up area
II/25. Népességváltozás / Population change
II/26. Kültérieti lakosság arányának változása / Dispersed rural population change
II/27. Néprajzi tájak / Ethnographic regions
II/28. Természeti és kulturális örökség / Natural and cultural heritage
II/29. Megbecsültség / Landscape attractiveness
II/30. Vizuális jellemzők / Visual features

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER TERÜLETEK INDIKÁTOROK/ LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – INDICATORS OF LANDSCAPE CHARACTER AREAS

A természetvédelem országos programja.

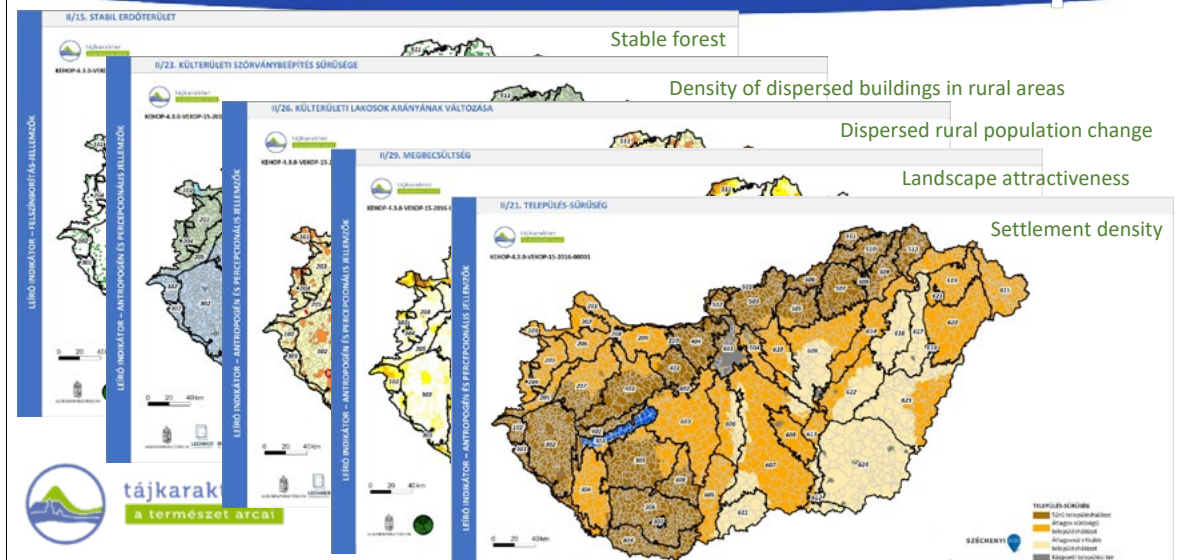

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER TERÜLETEK INDIKÁTOROK/ LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – INDICATORS OF LANDSCAPE CHARACTER AREAS

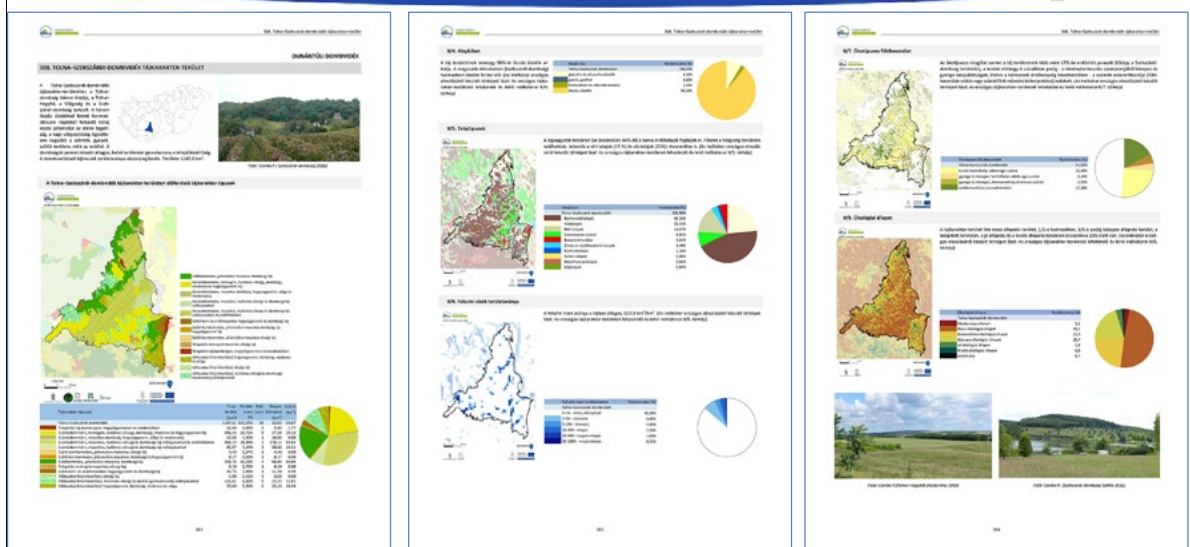
A természetvédelem országos programja.

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER-TERÜLETEK / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – LANDSCAPE CHARACTER AREAS

A természetvédelem országos programja.

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR – TÁJKARAKTER-TERÜLETEK / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY – LANDSCAPE CHARACTER AREAS

A természetvédelem országos programja.

80. Mészárosi és Bányászati térség

81. Mészárosi és Bányászati térség

82. Mészárosi és Bányászati térség

83. Mészárosi és Bányászati térség

84. Mészárosi és Bányászati térség

85. Mészárosi és Bányászati térség

86. Mészárosi és Bányászati térség

87. Mészárosi és Bányászati térség

88. Mészárosi és Bányászati térség

89. Mészárosi és Bányászati térség

90. Mészárosi és Bányászati térség

91. Mészárosi és Bányászati térség

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY

LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT ON PILOT AREAS

A természetvédelem országos programja.

Országos tájkarakter-egységek / National landscape character units

Lehatároló indikátorok / Indicators for delineation

Országos tájkarakter-mozaik-egységek / National landscape character mosaics

Országos tájkarakter-típusok / National landscape character types

- országos indikatív térkép / national indicative map

- előfordulás típusonként / occurrence by type

- leírás / description

- védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok / protection, management and development proposals

Országos tájkarakter-területek / National landscape character areas

- indikatív térkép / indicative map

- leírás / description

Helyi és kistáj szintű tájkarakter-egységek (példák) / Local and microregion landscape character units (examples)

Tájmozaik-egységek / landscape character mosaics

Tájkarakter-altípusok / landscape character subtypes

Kistáj szintű tájkarakter-területek / Local and microregion landscape character areas

- területi előfordulás / location

- leírás / description

- minőségi célkitűzések, védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok / protection, management and development proposals

TÁJKARAKTER TUDÁSTÁR / LANDSCAPE CHARACTER ATLAS OF HUNGARY

LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT ON PILOT AREAS

A természetvédelem országos programja.

**KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!**

**THANK YOU
FOR YOUR
ATTENTION!**

CSŐSZI MÓNKA
LECHNER TUDÁSKÖZPONT
MONIKA.CSOSZI@LECHNERKOZPONT.HU

...hogyan élünk a természet adta lehetőségekkel

tájkarakter
a természet arcai

SZÉCHENYI 2020

Magyarország Kormányának
Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Integration of outdoor learning activities in landscape character assessment

---

Mr Zsombor Boromisza, PhD.,

*Vice Director, Head of Department, Buda Campus,
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary*

Mrs Tímea Erdei, MSc,

*Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary,
Institute of Landscape Architecture, Urbanism and Garden Art,
Department of Landscape Protection and Restoration, Hungary*

Mr István Valánszki, PhD.,

*Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary,
Institute of Landscape Architecture, Urbanism and Garden Art,
Department of Landscape Protection and Restoration, Hungary*

In Hungary, as part of the national level landscape character research, landscape character assessment was prepared at the study area level between 2019 and 2021. One of the study areas was the Tápió-region. This study area is located in the Central Hungary region, Pest County, and covers a total of 9 settlements, of which the most populous is Tápiószentmárton (5245 people), the smallest is Káva (683 people).

During the analysis of the landscape characteristics, due to the study area scale, it was possible to address the stakeholders, so a great emphasis was placed on the involvement of the locals. Stakeholders were involved in two ways; one was the online questionnaire and the other was the organization of workshops. The main purpose of involving the locals was that, in addition to expert surveys, the opinions of local people, farmers, and decision-makers should also be taken into account during the analysis and evaluation of the landscape character. The locals' attachment to the landscape, the values, problems, changes they saw, and the vision they thought would be important to achieve in the area were explored.

As a result of the community participation, the online questionnaire was completed by 42 people, and a total of 144 people participated in personal and online workshops. Throughout the research, four in-person workshops were organized, as well as an additional online workshop to present the results. This also shows that face-to-face meetings and programs involving locals were of great importance in the research. Each workshop had a different theme, and each meeting involved different stakeholder groups (local primary school students, local camp participants, residents and domestic tourists, NGO representatives). Two workshops were held at outdoor locations, one at a bird-ringing camp in Farnos, and the other at the beach in Tápiószentmárton. The methods used included small group guided conversations, descriptions of individual opinions, community mapping, interactive landscaping games, grouping of study area photographs, asking for feedback on previous results, and a stand-alone guided conversation.

Based on the results of small group and stand-alone guided conversations, it can be concluded that the locals also perceive the difference between the previously identified landscape character areas (Monor-Irsai hills and the plain along the Tápíó valley). With community mapping, the most important values of the area according to the locals was collected: watercourses and lakes, reeds and wetlands, semi-natural grasslands, forests, protected natural areas, educational trails. The main problems included illegal dumping, soil erosion, lack of protective forest strips and meadows, clear-cutting forestry, establishment of alien plantation forests, neglected agricultural areas. Among the necessary changes in the

area, the participants highlighted the preservation and restoration of natural values, rehabilitation of watercourses, and the development of hiking trails in the Tápíó-region. With the help of the interactive landscaping game, we were also able to get answers in a playful way about what land use changes would be needed according to the locals.

Based on the experience of the workshops organized during the research, it can be stated that the locals are happy to share their opinions on landscape-related issues in their own environment, even when addressed in outdoor locations. Involving locals thus provides important and useful results in landscape character analyses and assessments.

Szabadtéri tanulás módszereinek alkalmazása tájkarakter kutatás során

Zsombor Boromisza, PhD.,

*Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem), Tájépítészeti Településtervezési
és Díszkertészeti Intézet, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, Magyarország*

Tímea Erdei, MSc.,

*Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,, Tájépítészeti Településtervezési
és Díszkertészeti Intézet, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, Magyarország*

István Valánszki, PhD.,

*Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti Településtervezési
és Díszkertészeti Intézet, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, Magyarország*

Magyarországon az országos tájkarakter kutatás részeként 2019 és 2021 között mintaterületi tájkarakter elemzések készültek, amelyeknek egyik mintaterülete a Tápió-vidék volt. A mintaterület a Közép-Magyarországi régióban, Pest megyében helyezkedik el és összesen 9 települést fed le, melyek közül a legnépesebb Tápiószentmárton (5245 fő), legkisebb lélekszámú Káva (683 fő).

A mintaterületi tájkarakter elemzés során, a vizsgálat léptékéből adódóan lehetőség nyílt az érintettek megszólítására, így a kutatás során nagy hangsúly lett fektetve a helyiek bevonására. Az érintettek kétféle módszerrel kerültek bevonásra, egyik módszer az online kérdőívesítés volt, a másik a workshopok (műhelytalálkozók) szervezése. A helyiek bevonásának fő célja volt, hogy a szakértői vizsgálatok mellett a helyben élők, gazdálkodók, döntéshozók tájjal kapcsolatos véleménye is figyelembevételre kerüljön a tájkarakter elemzése és értékelése során. Feltárássra került a helyiek kötődése a tájhoz, az általuk látott értékek, problémák, változások, valamint a jövőkép, amelyet szerintük fontos lenne elérni a területen.

A helyiek bevonásának eredményeként az online kérdőívet 42 fő töltötte ki, a személyes és online workshopokon összesen 144 fő vett részt. A teljes kutatás során négy személyes workshop került megszervezésre, valamint további egy online workshop az eredmények bemutatására. Ez is mutatja, hogy a kutatás során nagy jelentősége volt a személyes találkozásoknak és programoknak a helyiek bevonása terén. Az egyes workshopok eltérő tematikával rendelkeztek, és minden találkozó alkalmával más-más fő témakör került érintésre, és más-más érintett csoport került bevonásra (helyi általános iskolák diákjai, helyi tábor résztvevői, helyi lakosok és belföldi turisták, civil szervezetek képviselői). Két workshop kültéri helyszínen került megvalósításra, az egyik a farmosi madárgyűrűző táborban, a másik a tápiószentmártoni strandon. Az alkalmazott módszerek között volt a kis csoportos irányított beszélgetés, egyéni vélemények leírása, helyhez köthető információk közös rögzítése térképen, interaktív tájberendező játék, mintaterületi fényképek csoportosítása, korábbi eredményekre visszajelzések kérése, standolós rendszerű irányított beszélgetés.

A kis csoportos és a standolós rendszerű irányított beszélgetések eredményei alapján megállapítható, hogy a helyiek is érzékelik az előzetesen azonosított tájkarakter-területek (Monor-Irsai-dombság és Tápió völgye menti síkság) közti különbséget. A résztvevők segítségével közösségi térképezés során feltárássra kerültek, hogy a helyiek szerint a legfontosabb értékek a területen a vízfolyások és tavak, nádas és vizes élőhelyek, természetközeli gyepek, erdők, védett természeti területek, tanösvények; a legfőbb problémák között szerepelt az illegális hulladéklerakás, talajerózió, mezővédő erdősávok és mezsgyék hiánya, tarvágásos erdőgazdálkodás, tájidegen ültetvényerdők telepítése, elhanyagolt mezőgazdasági területek. A résztvevők a területen szükséges változások közül a természeti értékek megőrzését és helyreállítását, a vízfolyások környezetének rendezését (vízfolyások rehabilitációját), valamint túraútvonalak fejlesztését és kialakítását emelték ki, mint szükséges változásokat a Tápió-vidéken. Az interaktív tájberendező játék segítségével pedig arra is választ kaphattunk játékos formában, milyen tájhasználati változásokra lenne szükség a helyiek szerint.

A kutatás során szervezett workshopok tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a helyiek saját környezetükben, akár szabadtéri helyszíneken megszólítva, szívesen osztják meg véleményüket a tájjal kapcsolatos kérdésekről. A helyiek bevonása így fontos és hasznos eredményekkel szolgál a tájkarakter elemzések és értékelések során.

Vizsgáljuk hogy döntéseket hozhassunk. Jól vizsgáljuk, megalapozott döntések. Nem csak mi vizsgáljuk, életszerű döntések – de egyszerűsítések, rendszerezések kellenek hogy kezelhető legyen és ne vesszen el a lényeg.

INTEGRATION OF OUTDOOR LEARNING ACTIVITIES IN LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT

NATIONAL SYMPOSIUM ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION IN HUNGARY ON THE OCCASION OF THE INTERNATIONAL LANDSCAPE DAY

Zsombor, Boromisza; Tímea, Erdei; István, Valánszki
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences (MATE), Hungary, Institute of Landscape Architecture, Urbanism and Garden Art, Department of Landscape Protection and Restoration (boromisza.zsombor@uni-mate.hu)

landscapE character
faces of nature

SZÉCHENYI 2020

HUNGARIAN GOVERNMENT
European Union
ERASMUS+
MUSTING YOUR FUTURE

INTRODUCTION

landscapE character
faces of nature

Mindenkinek van kedvenc helye és érzelmű a tájhoz, amit a tájkarakter fogalmába értünk, az csak részben ismerhető meg szakértői vizsgálatokkal.

A megalapozottabb döntésekhez integrálni kell!!!

INTRODUCTION

landscapE character
faces of nature

LANDSCAPE IDENTITY

INTRODUCTION

Awareness raising

Actions required to achieve the objective:	G	L	E	C	D
Supporting favourable landscape-scale community initiatives (e.g. nature parks, green parks) and the implementation of best practices.	✓				
Cooperating with the Hungarian Landscape Award programme.	✓				
Improving the availability of and granting the wider public access to landscape-related data.	✓				
Learning programmes for authorities and state bodies to increase sense of responsibility and sensitivity.	✓	✓			
Learning programmes for civil society, in particular the cyber generation to increase sense of responsibility and sensitivity.	✓	✓			
Developing and integrating knowledge related to typical Hungarian landscape management and traditional land use into education - especially certain trades that are directly related to land use but are disappearing.	✓				

Participation

Actions required to achieve the objective:	G	L	E	C	D
Adopting public participation procedures.	✓				
Facilitating the participation of citizens, local and regional authorities and other interested parties, e.g. involving the local institutions of higher education in the planning and strategic processes.	✓	✓			

Education

Actions required to achieve the objective:	G	L	E	C	D
In higher education, integrating the knowledge of landscape and a responsible attitude towards landscape into the professional competences to be learned under the basic studies on sustainable development.	✓				
Adopting public education and updating landscape-related knowledge while updating the curricula.	✓				
Organizing conferences and multidisciplinary training programmes.	✓				
Continuing training of land users, increasing the training content with landscape-related knowledge.	✓				
Continuing education of consultants, inclusion of landscape-related expertise in the continuing education system.	✓				

G: Government, L: Local Government, C: Civil Society Organisations, D: Educational Institutions

MATERIALS AND METHODS

Toolbox	Research steps		
	1. General landscape analysis	2. Landscape change analysis	3. Definition of local landscape character units
Literature review	x		
Analysis of maps	x	x	x
Site visits		x	x
Online questionnaires		x	x
Workshops		x	x

landscapE character
faces of nature

- ▶ Többlépcsős folyamat, három nagy egységgel, szakértői munka + bevonás
- ▶ Kollégák módszertani útmutatói

STUDY AREA

landscapE character
faces of nature

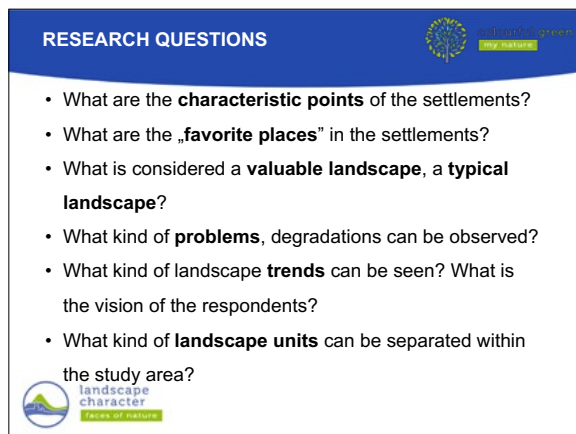
A helyiek bevonásának módszereihez alkalmaztuk a „Területfejlesztési füzetek 1. – Segédlet a közösségi

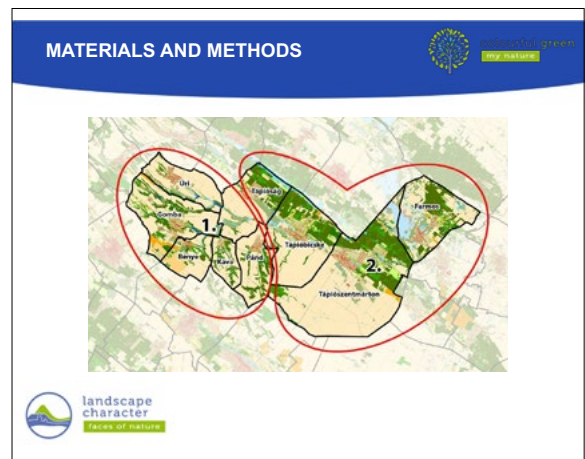
tervezéshez” (2010.) című kiadványt, valamint a környezeti neveléssel és a gyerekek tájidentitásával kapcsolatos korábbi kutatások eredményeit (Boromisza et al., 2020; Jákli és Boromisza, 2017.).

A helyiek bevonásának módszereihez alkalmaztuk a „Területfejlesztési füzetek 1. – Segédlet a közösségi tervezéshez” (2010.) című kiadványt, valamint a környezeti neveléssel és a gyerekek tájidentitásával kapcsolatos korábbi kutatások eredményeit (Boromisza et al., 2020; Jákli és Boromisza, 2017.).

Nagyon heterogén az aktivitásuk, de alulról jövő igény, társadalmi érdeklődés és a természetvédelem aktivitása jó, a közigazgatás, önkormányzatok kevésbé.

Egyszeres, többszörös választás, kevés szabad szöveges válasz, vélemény fényképről. Vizsgáltuk a tájjal kapcsolatos viszont

A kérdőív megküldésre került az előzetesen összegyűjtött helyi érintetteknek, valamint a lakosság minél szélesebb körű elérése érdekében megosztásra került helyi Facebook oldalakon és csoportokban is. Célunk volt elérni olyan helyi szervezeteket (önkormányzatok, civilek szervezetek), akik meg tudták osztani a kérdőívet saját felületeiken.

MATERIALS AND METHODS

	Favourite site	Value / problem	Changes, trends	Future vision	Units
Tápióság, Tápiószentmárton, Gomba, Farnos (primary school pupils)					
Tápióbszke (local ngo's, elderly residents)					
Farnos (high school students, national park workers)					
Tápiószentmárton (visitors)					

landscape character
faces of nature

Eltérő célcsoport, kérdések, helyszínek, módszerek

A gyerekek számára jelenleg meghatározó épületek – mint az otthonuk és az iskolájuk – nagy számban megjelentek, de az adott település természeti értékeit általánosságban mégis többször ábrázolták. A rajzok gyakran koncentrált táj összegzők, a jellegzetes, karakteres tájelemeket egymás mellé sűrítve.

RESULTS

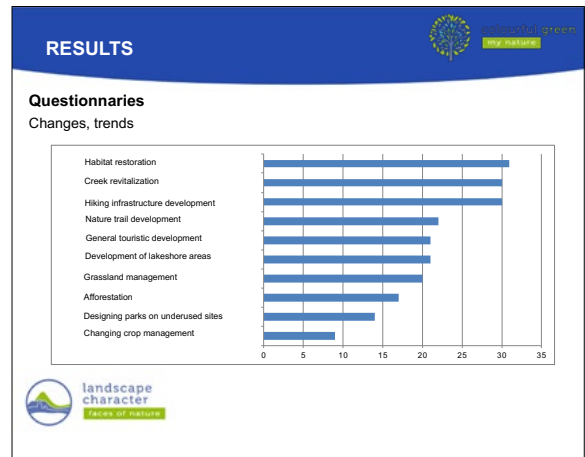
Questionnaires
Changes, trends

	Monor-Irsai hills			Tápió-valley		
	Positive	Negative	Neutral	Positive	Negative	Neutral
Abandoned cultivated areas	2	4	1	7	19	4
Forest expansion	8	2	1	17	7	2
Forest plantations	2	4	1	8	12	5
Succession of grasslands	3	3	2	3	18	5
Expansion of settlements, built up areas	4	2	1	5	15	7
Abandoned vineyards, orchards	0	8	0	3	23	4
Park designing	8	0	2	19	4	6
Habitat restoration	8	2	0	21	1	4
Nature interpretation	7	2	1	21	3	4
Monocultural farming, large crop plots	4	4	1	6	15	3
Cessation of grazing	0	8	1	2	23	1

Mindkét tájegységen az észlelt legjelentősebb változások között van a parkosítás a települési belterületeken, valamint jelentős (bár főként a Tápió menti síkság területén) a természetközeli területek helyreállítása és a természeti értékek bemutatása. Kedvezőtlen változások közül legjelentősebb mindkét területen a legeltetés felhagyása a gyepterületeken, valamint a szőlő-gyümölcsös területek művelésének felhagyása, beépülése.

További válaszok: áthaladó teherforgalom növekedése, vízrendezés, -szabályozás, lecsapolások, turizmus fellendülése, vízhiány, lejtős erózió, vízszennyezés, technikai sportok terjedése, jelölt földutak önkényes beszántása, útmenti fasorok és mezsgyék kiirtása, állandóan belvizes területek művelése, szikes medrek feltörése, háztáji kertek és állattartás megszűnése

Nem fekete fehér!! (megosztó jelenségek)

A válaszadók közül legtöbben a természeti értékek megőrzését és helyreállítását, a vízfolyások környezetének rendezését (vízfolyások rehabilitációját), valamint túraútvonalak fejlesztését és kialakítását jelölték meg, mint szükséges változásokat a Tápió-vidéken.

A Monor-Irsai-dombság területén fontosabbnak tartják a kitöltők a természeti értékek megőrzését és helyreállítását, míg a Tápió völgye menti síkság területén a vízfolyások helyreállításának szükségességét, tanösvények kialakítását és a turisztikai fejlesztéseket jelölték meg számottevően nagyobb arányban.

A válaszadók az előre megadott válaszlehetőségek mellett az alábbiakat tartják szükségesnek: vízvezetés megoldása, átmenő teherforgalom korlátozása, nagygazdaságok megszüntetése.

RESULTS

Workshops

- **5 settlements:** Tápióság, Tápiószentmárton, Tápióbecske, Farnos, Gomba
- **144 participants**
- **Divers target groups:** pupils, NGO's, local entrepreneur, national park workers, tourists / visitors

Eltérő célcsoport, kérdések, helyszínek, módszerek.

RESULTS

Workshops

landscape character
faces of nature

A gyerekek számára jelenleg meghatározó épületek – mint az otthonuk és az iskolájuk – nagy számban megjelentek, de az adott település természeti értékeit általánosságban mégis többször ábrázolták. A rajzok gyakran koncentrált táj összegzők, a jellegzetes, karakteres tájelemeket egymás mellé sűrítve.

RESULTS

Workshops

landscape character
faces of nature

Minden településre jól lefedhető témakörök, szívesen beszélnek negatívról, az érték evidens, nem tudatosul

Tájkarakter különbségeket egyértelműen nem látnak, nagy egységekben gondolkodnak, a települések szolgáltatás-infrastruktúra különbségeit érzékelik.

RESULTS

Workshops

Landuse

Vision

- town
- village
- lake
- pit lake
- industrial area
- mining site
- farm
- pasture
- meadow
- vineyard

landscape character
faces of nature

RESULTS

Workshops

Landscape elements next to the river

meadow
arable land
forest
empty
natural lake
reservoir
farm
orchard
village
vineyard
city

landscape character
faces of nature

Egzakta tehető, elemezhető tájökölógiai módszerekkel (mintázat).

SUMMARY

- Not just a source of information
- A bigger picture for experts
- Possibility for environmental education
- Potentials for ecotourism
- Basis of participatory planning

landscape character
faces of nature

Nem csak adatokat szolgáltat (pl. milyen értékek vannak), hanem segít nekünk megérteni, mekkora hézag van a társadalmi megértés és a tudományos ismeretek között, amit közelíteni kell, ha a célkitűzéseket el szeretnénk érni.

Már egy workshop sem csak adatgyűjtés, hanem tudatformálási, ismeretterjesztési lehetőség, ahol kevés ember, a komfortzónájában van, játékosan – élményszerűen.

THANK YOU FOR YOUR KIND ATTENTION!

BOROMISZA.ZSOMBOR@UNI-MATE.HU

landscape character
faces of nature

SZÉCHENYI 2020

HUNGARIAN GOVERNMENT

European Union
European Regional Development Fund

REALIZING YOUR FUTURE

Attitudes of local citizens towards the landscape and landscape research¹

Mr Péter Csorba, Prof. Dr.,
University of Debrecen, Hungary

There have been major changes in land use in Europe apart from its most eastern parts during the last decades. The ratio of traditional agricultural areas and mining fields has decreased remarkably, while there has been a significant growth in the extent of built-up, nature protection and recreation areas. Local citizens usually have an indisposition for large scale alterations of the accustomed landscape environment, what leads to less familiar feelings. Landscape protection what means conservation, reshaping or rehabilitation of the visual approach of the landscape have an increasing social support recently.

So called participative planning that is involvement of local citizens in the planning process is a general EU objective today. There is a spectacular growth in the number of public hearings and questionnaires with this aim. Results of a “what do local citizens think about their own landscape environment” type survey have been presented in this paper.

According to the answers of 104 responders from the Tiszazug microregion (Central part of the Great Hungarian Plain) the character of the landscape in that microregion would change most dramatically by disappearance of oxbow lakes, floodplain forests and vineries, orchards. Severe problem is the bad quality of public roads. The attractiveness of the landscape is spoiled by frequent illegal waste disposals and weedy water banks.

Answers of the younger age group (under 45 years) have been characteristically shorter and more simplistic (sometimes unreal: “if river Tisza would disappear” for instance), while more factors have appeared in the answers of the older age group. The occurrence of neglected, polluted lakes, oxbows, untidy forests and dust pollution have been mentioned on a higher frequency in the older age group, while electric cables disturbing the sight have been mentioned more frequently by the younger age group.

On the base of the data vast majority of the responders have well established knowledge and experience on the landscape and its changes. Although the 78% of the responders like their settlement and only 5% answered that they do not like the settlement where they live, they recognize that the decreasing number of the population and aging of the citizens result in decreasing intensity of land use, growing extent of areas what are out of crops and an increasing number of abandoned buildings on the level of the landscape.

The decreasing economic and social activity of the microregion resulted in a certain lack of security, robberies occur regularly, mostly of gardens, orchards, and holiday homes round the oxbow lakes. This tendency seems to obstruct the effective protection of traditional land use, and the creation of a varied landscape pattern. As a consequence, most of the responders do not trust in the feasibility of the results of our landscape research.

---

1. The presentation does not necessarily reflect the opinion of the Ministry.

A tájtervezés jelenlegi tendenciái és a helyi lakosság véleményének megismerése a Tiszazug példáján²

Dr. Péter Csorba,
Debreceni Egyetem, Magyarország

Európa legkeletibb részeinek kivételével a tájhasználat az utóbbi néhány évtizedben lényeges változáson ment keresztül. Erőteljesen lecsökkent az aránya a hagyományos mezőgazdasági és bányászati célterületeknek, megnőtt viszont a beépített, valamint a természetvédelmi és rekreációs felszínek kiterjedése. A helyi lakosság általában idegenkedik az általa megszokott táji környezet nagyarányú átalakulásától, ezáltal az otthonosság érzés csökkenésétől. A tájvédelem, ez esetben többnyire a vizuális megjelenés konzerválása, vagy visszaalakítása, rehabilitációja egyre erősebb társadalmi támogatottságot élvez.

Az ún. részvételi tervezés, azaz a helyben élők, az érintettek bevonása a tervezési folyamatba általános európai uniós célkitűzés. Az ezt célzó lakossági fórumok, kérdőíves felmérések száma látványosan megnőtt. Mi egy ilyen „mit gondol a helyben élő a saját táji környezetéről” tematikájú felmérés eredményeit mutatjuk be.

A Tiszazug, az Alföld középső részén lévő kistáj 104 válaszadója szerint ennek a kistájnak a karaktere leginkább a holtágak, az ártéri erdők, a szőlők eltűnésével változna meg. Súlyos probléma a közlekedési utak elhanyagoltsága. A táj attraktivitását nagyban rontja az illegális szemétfelhalmozódás és a gyomos vízpartok látványa.

A fiatalabb korosztályhoz (45 év alattiak) tartozók válaszaik jellemzően rövidebbek, egysíkúbbak voltak (néha irreálisak: pl. „eltűnne a Tisza”), az idősebbek válaszaiban általában több tényező jelent meg. Az idősek azonban nagyobb számban említették az elhanyagolt, szennyezett tavak, holtágak előfordulását, a gondozatlan erdőket és a porszennyezést. A látványzavaró elektromos vezetékekre inkább a fiatalok figyeltek fel.

Az adatok szerint a válaszadók túlnyomó többségének megalapozott ismerete és tapasztalata van a tájjal és annak változásával kapcsolatban. A válaszadók csaknem 78%-a azt jelölte meg, hogy szeret itt élni, csupán 5% nyilatkozott úgy, hogy nem szeret itt lakni. Táji szinten is érzékelik, hogy a lakosság számának csökkenése és az elöregedés kihat a tájhasználat intenzitására, nő a parlagok kiterjedése és az elhagyott épületek száma.

A kistáj hanyatló gazdasági és társadalmi aktivitása egy bizonyos biztonságihiányhoz vezetett, leginkább a kerteket, a gyümölcsösöket és a morotvaparti üdülőházakat éri tulajdonjogi sérelem. Ez a tendencia úgy tűnik, megakadályozza a hagyományos földhasználati szerkezet megőrzését, a változatos tájhasználati mintázat kialakítását. A fenti általános helyzet következtében a válaszadók nem bíznak a táj kutatás általunk javasolt eredményeinek megvalósíthatóságában.

2. Az előadás nem feltétlenül tükrözi a minisztérium nézeteit.

A tájtervezés jelenlegi tendenciái és a helyi lakosság véleményének megismerése a Tiszazug példáján

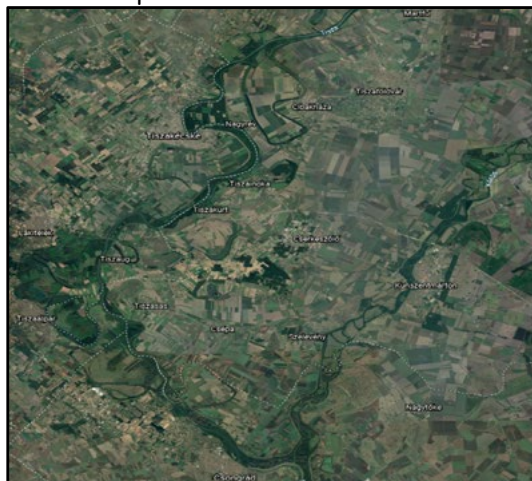
Present tendencies in landscape planning and recognition of the opinion of local citizens on the example of the Tiszazug

CSORBA PÉTER

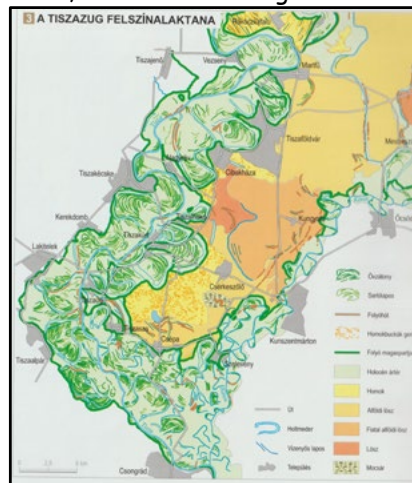
Debreceni Egyetem / University of Debrecen

A mintaterület: TISZAZUG kistáj, az Alföld közepén

Középső részén lösz és homokfedte plató, amit alacsony nedves ártéri sík vesz körül

The sample area: TISZAZUG a small landscape unit, in the Great Hungarian Plain

The central part is loess and sand covered plateau, which is surrounded by low wet flood plain

A táj viszonylag változatos természeti adottságai miatt többféle hasznosításra ad módot

The variability of the landscape is relatively high = potentially good natural endowments, various landuse

A többirányú hasznosítási lehetőséget néha sikerült jól kihasználni, voltak kifejezetten prosperáló mezőgazdasági időszakok - mostanában kevésbé...

The utilization of the potentially advantageous conditions was sometimes successful, but nowadays rather less - the ontime agricultural „golden age” is over...

Az 1960-as évek óta 25%-al csökkent a lakosság száma, a 2 kisváros és 8 falu közül csak 1 lakóinak száma emelkedett

Since 1960's decreasing of the inhabitants with 25%!
Out of the 2 little towns and 8 villages - only ONE was able to increase the number of population

A társadalmi-gazdasági depresszió jól látható jelei: lakatlan házak, ipartelepek, leromlott infrastruktúra

The visible signs of the social-economical depression:
abandoned houses, industrial plants, infrastructure ...

A hagyományosan a szőlő és gyümölcsstermelés valamint az állattartás volt a legproduktívabb.

Traditionally the most productive type of agriculture was the cattle breeding, the orchards and viticulture.

A gyümölcsstermelés teljesen visszaesett, még a fóliasátras forma is

Disappered the the orchard-vegetable production even the green-houses are abandoned

Felhagyott legelők / abandoned pastures

A regionális és településfejlesztési programok visszatérő motívuma az elöregedés, a csökkenő lakosság, az infrastrukturális leromlás

Egyedül a vízparti turizmusnak és a cserkeszőlői termálfürdőnek van jövője

No positive perspective either in the regional planning documents -
an ageing, decreasing population, and the general infrastructural backwardness - serious disadvantage

The only possibility perhaps in the tourism - thermal water (spa) and recreation along the rivers...

Van egy új autópálya, de ennek hatása még nem látszik, a vízparti üdülők is többnyire elhagyták

Since 2020 a new highway - but the effect is not visible yet...

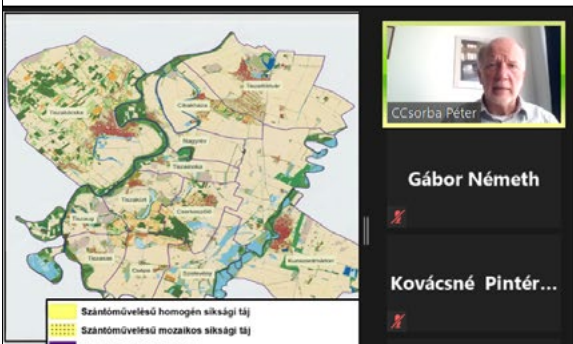

Nem volt könnyű megismerni a helyi lakosok véleményét, tartózkodó magatartás

- a műhelytalálkozókon kevés résztvevő
- az online beszélgetéseken is kevés aktív résztvevő
- tartózkodó magatartás az iskolákban, a nemzeti park részéről, nincs aktív civil szervezet...

Was difficult to get know the **opinion of the local people** - general passivity:

- a few participant on the workshops
- hardly any inquirer on the online (covid) discussions
- refusing leaders at the school, at the National Park, Forestry, no active NGO...

Legeredményesebb volt az online kérdőívzés - kb. 100 válasz érkezett

A válaszolók 90%-a szereti a tájat, vannak kedvenc helyei, fő értékek tartják a természetközeli morotvatavakat, folyómenti ártéri erdőket, a csöndet, a magányt

Relatively succesfull action: the fill out a **questionnaire** (cca. 100)

Results:

90% of the responders **LIKES** this landscape - mentioned favourite places, was clear opinion about the main value of the area - peacefulness, near-natural ox-bow lakes, forests along the rivers, silence, less people...

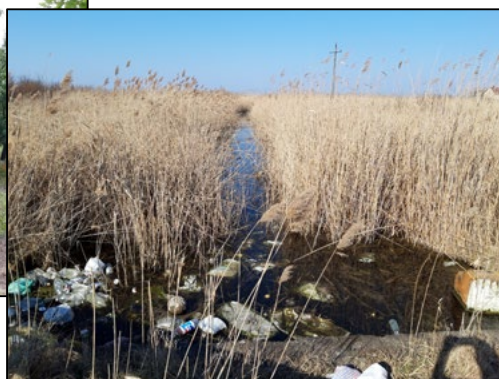

Az ezt **veszélyeztető**, elhanyagoltságot okozó jelenségek:

- kiháló falvak
- elhagyott gyümölcsösök, szántók, legelők
- illegális szemétkerakás
- szennyezett, eutrofizálódó vizek
- rossz utak

The **threatening** tendencies, a certain neglectedness of the landscape :

- total depopulation of the little villages,
- neglected, abandoned fields, orchards,
- illegal waste overall,
- eutrophication of the waterbodies,
- unrepaired roads...

Jövőkép:

- ❖ munkahelyteremtés - mezőgazdaság nem vonzó
- ❖ különleges termékek - zöldség, gyümölcs, állat
- ❖ Komoly probléma a külterületi vagyonbiztonság hiánya - gyümölcsösök állandó veszélyben...

The way out:

- ❖ employment (the agriculture not perspective for the young generation)
- ❖ special produces - vegetables, fruits, animal?
- ❖ security of the ownership (orchards) !

**Köszönöm a figyelmet !
Thank you for your attention !**

Online questionnaire contribution to landscape character assessment

---

Mr Sándor Jombach, PhD.,
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary

Based on the research project of the Hungarian Ministry of Agriculture (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001), one of the development elements related to the obligations of the European Landscape Convention is “Methodological research and planning-methodological development of a landscape typology system based on landscape character”. In order to provide a national methodological foundation and to map the landscape character units, an online questionnaire is conducted in four pilot areas. The questionnaires in the four pilot areas focused on answering the following questions:

- ▶ What are the definitive elements of local landscape character?
- ▶ What are the values of local landscape character?
- ▶ What changes were or have been recognized by locals in landscape character?
- ▶ What are the factors and problems endangering landscape character?
- ▶ What vision and recommendations could be given by locals to manage landscape character?

In the Gerecse pilot area – 16 settlements near Tata and Nyergesújfalu settlements – the questionnaire was conducted in the period from April to June 2020, when the strictest restrictions and shutdowns took place in Hungary due to the pandemic. At that time, most of the restaurants, visitor centers, and even the lookout towers were kept closed. At the same time, many people started hiking on domestic hiking trails, visiting outdoor touristic destinations, partly avoiding public transport, but using their own vehicles. The online questionnaire took place at a time when the role of landscape and hiking was getting stronger.

The form was sent to several groups of local stakeholders. In addition to local residents, decision makers, farmers, students also filled it out. Based on the answers, landscape character areas were clearly outlined in the Gerecse pilot area. It became obvious what the most visited sites are and how popular each area is. Respondents made it clear that natural values, hiking opportunities, nature-friendly agriculture and forestry and the scenery of rural settlements are important to them.

The locals perceived significant changes, many of which can be related to development (road network, built facilities, intensification) but also to abandonment (degradation, afforestation). Interestingly, the majority (104 people) of the 171 respondents experienced new sights (prospects) gained through the transformation of the landscape. The opinion was also prevailing in the majority (95 people) that the loss of the old atmosphere and tranquillity of the landscape is a problem, to some extent.

Respondents called for the preservation of biodiversity, the protection of nature, and the preservation of forested and woody areas. Their proposals addressed the need to develop technical infrastructure (road network, hiking trails, rest areas), but it was also important for them to protect the landscape from built-up area increase and to preserve semi-natural landscape features.

In addition to the feedback from the questionnaires, the results of field surveys, local workshops, and professional research helped us to explore the key features of landscape character and to describe the drivers of landscape changes. These made possible to identify local landscape character units, and to describe related landscape quality objectives.

Internetes kérdőívzés hozzájárulása a tájkarakterelemzéshez

Sándor Jombach, PhD.,
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE),
Tájépítészeti Településtervezési és Díszkertészeti Intézet,
Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, Magyarország

Az Európai Táj Egyezményben foglalt kötelezettségek alapján a magyar Agrárminisztérium kutatási projektjének (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001) egyik fejlesztési eleme "a tájkarakter-alapú tájtipizálási rendszer hazai megalapozását szolgáló módszertani kutatás és tervezés-módszertani fejlesztés (TÁJKARAKTER)". Az országos módszertani megalapozás és a tájkarakter-egységek lehatárolása érdekében négy mintaterületen online kérdőívzés is történt. A kérdőívek a négy mintaterületen arra koncentráltak, hogy az alábbi kérdésekre választ kapjunk:

- ▶ Mik a helyi tájkarakter meghatározó tájelemei?
- ▶ Melyek a helyi tájkarakter értékei?
- ▶ Milyen változásokat érzékeltek a helyiek a táj jellegében?
- ▶ Melyek a helyi tájkarakter veszélyeztető tényezők, problémák?
- ▶ Milyen jövőképet látnak és milyen javaslatokat adnak a tájkarakter kezelésére a helybéliek?

A Gerecse mintaterületen – 16 település Tata és Nyergesújfalu térségében – a kérdőívzés 2020 április-június időszakban történt, amikor a pandémia miatt a legszigorúbb korlátozások, lezárások voltak érvényben Magyarországon. Ekkor a vendéglátóhelyek, a látogatóközpontok, sőt még a kilátók többsége is zárva tartott. Ugyanakkor sokan indultak túrázni hazai túraútvonalakon, kirándulóhelyeken, részben kerülve a tömegközlekedést, de használva saját gépjárműüket. Az online kérdőívzés egy olyan időszakban történt, amikor felértékelődött táj és a természetjárás szerepe.

Az űrlapot helybéli érintettek több csoportjának küldtük ki. Helyi lakosok, döntéshozók, gazdálkodók mellett, diákok is kitöltötték. A válaszok alapján egyértelműen kirajzolódott teljesen eltérő tájkarakter-területek a Gerecsén belül. Világossá vált, hogy melyek a leginkább látogatott tájrészletek, és milyen az egyes területek kedveltsége. A megkérdezettek egyértelművé tették, hogy fontosak számukra a természeti értékek, a kirándulási lehetőségek, a természetkímélő mező- és erdőgazdaság, továbbá a falusias településkép.

A helybéliek érzékeltek jellegzetes változásokat, melyek jó része a fejlődéssel (úthálózat, épített létesítmények, intenzifikáció) ugyanakkor felhagyással (lepusztulás, erdőszülés) is összefüggésbe hozható. Érdekes, hogy a 171 kitöltő többsége (104 fő) a táj átalakulásával nyert új látványokat tapasztalt meg. Szintén többségben (95 fő) érvényesült az az álláspont, hogy valamilyen mértékben érzékelhető, sőt probléma is a táj régi hangulatának, nyugalmanak elvesztése.

A megkérdezettek a biodiverzitás megőrzését, a természet védelmét, az erdős, fás területek megőrzését szorgalmazták. Javasataikban kitértek a műszaki infrastruktúra fejlesztésének szükségességére (úthálózat, túrautak, pihenőhelyek), ugyanakkor fontos számukra a táj védelme a túlzott beépítéstől, és a természetközeli tájrészletek megőrzése is.

A kérdőívekben érkezett visszajelzések mellett terepi felmérések, helyi workshopok, és szakmai kutatómunka eredménye is hozzájárult, hogy feltárjuk a tájkarakter meghatározó elemeit és a változások mozgatórugóit, melyek alapján beazonosíthatóvá váltak a helyi tájkarakter egységek, továbbá ezek alapján leírásra kerültek az érintett táj minőségére vonatkozó célkitűzések.

...hogy élni tudjunk a természet adta lehetőségekkel

**INTERNETES KÉRDŐÍVEZÉS
HOZZÁJÁRULÁSA
A TÁJKARAKTER-ELEMZÉSHEZ**
ONLINE QUESTIONNAIRE
CONTRIBUTION TO LANDSCAPE
CHARACTER ASSESSMENT

COUNCIL OF EUROPE
COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION
NATIONAL SYMPOSIUM
ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION IN
HUNGARY
ON THE OCCASION OF THE INTERNATIONAL LANDSCAPE DAY
Budapest, Hungary
21 October 2021

tájkarakter
a természet arcai

Dr. Sándor Jombach, Ákos Bence Keszthelyi
Ormos Imre Alapítvány /
Hungarian University of Agriculture and Life Sciences,
Institute of Landscape Architecture, Urbanism and Garden Art,
Department of Landscape Planning and Regional Development

2021. 10. 21. 10:30

Dr. Jombach Sándor, Keszthelyi Ákos Bence
Ormos Imre Alapítvány / MATE, Tájépítészeti, Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet,
Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék
jombach.sandor@uni-mate.hu

HÁTTÉR BACKGROUND

A kérdőívezés 2020 április-június időszakban történt, amikor a pandémia miatt a lesgzigorúbb korlátozások, lezárások voltak érvényben Magyarországon. Ekkor a vendéglátóhelyek, a látogatóközpontok, sőt még a kilátók többsége is zárva tartott. Ugyanakkor sokan indultak túrázni hazai túraútvonalakon, kirándulóhelyeken, részben kerülve a tömegközlekedést, de használva saját gépjárművüket. **Az online kérdőívezés egy olyan időszakban történt, amikor felértékelődött táj és a természetjárás szerepe, ugyanakkor közösségi rendezvények szervezésére nem volt lehetőség**

*The questionnaire was conducted in the period from April to June 2020, when the strictest restrictions and shut downs took place in Hungary due to the pandemic. At that time, most of the restaurants, visitor centers, and even the lookout towers were kept closed. At the same time, many people started hiking on domestic hiking trails, visiting outdoor touristic destinations, partly avoiding public transport, but using their own vehicles. **The online questionnaire took place at a time when the role of landscape and hiking was getting stronger, and was no chance to organize public events.***

A KÉRDŐÍVEZÉS CÉLJA

THE GOALS OF THE QUESTIONNAIRE

A kérdőívek a négy mintaterületen az alábbi kérdésekre koncentráltak:

1. Mik a helyi tájkarakter meghatározó tájelemei?
2. Melyek a helyi tájkarakter értékei?
3. Milyen változásokat érzékeltek a helyiek a táj jellegében?
4. Melyek a helyi tájkaraktert veszélyeztető tényezők, problémák?
5. Milyen jövőképet látnak és milyen javaslatokat adnak a tájkarakter kezelésére a helybéliek?

The questionnaires in the four pilot areas focused on the following questions:

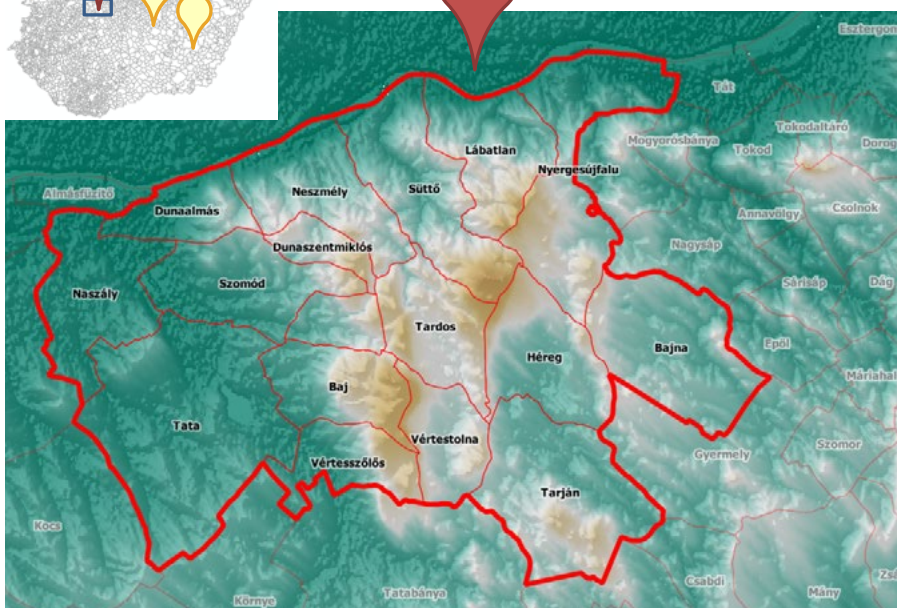
1. What are the definitive elements of local landscape character?
2. What are the values of local landscape character?
3. What changes were or have been recognized by locals in landscape character?
4. What are the factors and problems endangering landscape character?
5. What vision and recommendations could be given by locals to manage landscape character?

GERECSE MINTATERÜLET

GERECSE PILOT AREA

16 vidéki település

16 municipalities in the countryside

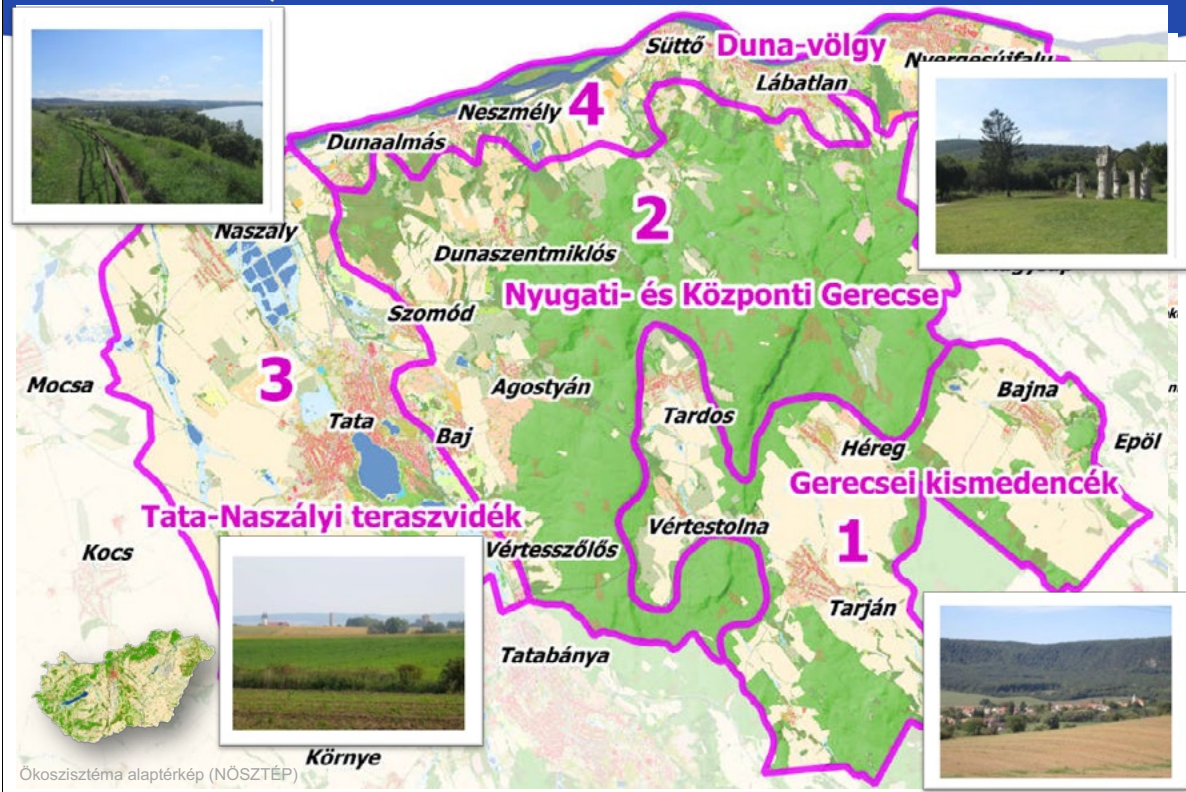

- Baj
- Bajna
- Dunaalmás
- Dunaszentmiklós
- Héreg
- Lábatlan
- Naszály
- Neszmély
- Nyergesújfalu
- Süttő
- Szomód
- Tardos
- Tarján
- Tata (+ Agostyán)
- Vértesszőlős
- Vértestolna

Alapadat forrás: SRTM domborzatmodell

NÉGY SAJÁTOS, EGYEDI KARAKTER – TÁJEGYSÉG FOUR UNIQUE CHARACTER WITHIN THE PILOT AREA

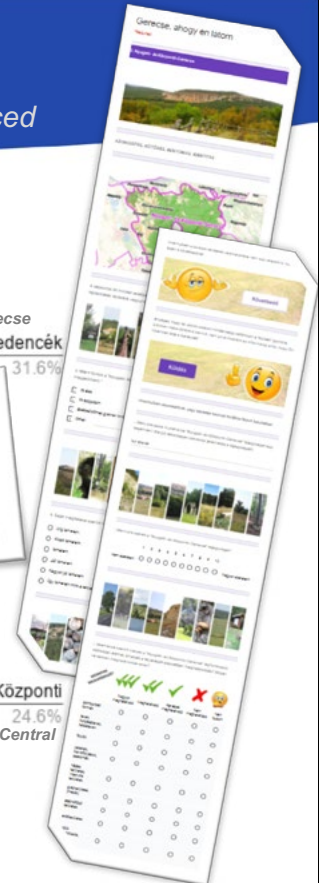
NÉGY TÁJEGYSÉG A GERCSEBEN FOUR LANDSCAPE CHARACTER AREAS IN THE QUESTIONNAIRE

KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS QUESTIONNAIRE

Gerecse, ahogy én látom.
Gerecse, as I have experienced

A kérdőívre összesen 171 kitöltés érkezett
171 responses arrived to the questionnaire

TECHNIKAI ÉS FORMAI MEGOLDÁSOK TECHNICAL AND FORMAL SETTINGS

Google Űrlapok,
Google Forms,

Gerecse, as I have experienced

Gerecse, ahogy én látom

Az Agrárminisztérium koordinációjában zajló kutatásunk feladata, hogy Magyarország tájainak jellegét, karakterét elemezze. Célunk tájaink értékeinek védelme, harmonikus fejlődésük elősegítése. A kutatásról további információkat a következő oldalon talál: <http://www.termeszetem.hu/hu>

Fontos, hogy szakértők, döntéshozók bevonásával a helyi szintről is kapjunk visszajelzéseket. Kérjük, válaszaival segítse az Önhöz kötődő tájegységek jellemzését! Meséljen milyennek látja a Gerecse környékének táji jellegzetességeit, sajátosságait! Tárja fel mi az amit értékesnek és mi az amit problémásnak tart, hogy javaslatainkkal úgy alakíthassuk a tájat, ahogy Ön szeretné!

sandor.jombach@gmail.com (not shared) Switch accounts Draft restored

Kifejtős és feleletválasztós kérdések

Explanatory and multiple choice questions

4*26 kérdés

4*26 questions

Forms

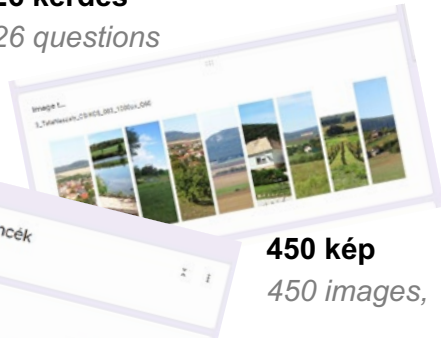
Section 2

Section 3 of 21

1. Gerecsei-kismedencék

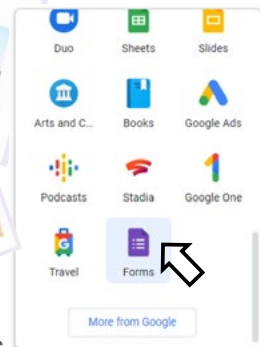
Description (optional)

Image E...

450 kép

450 images,

TECHNIKAI ÉS FORMAI MEGOLDÁSOK TECHNICAL AND FORMAL SETTINGS

Google Űrlapok,
Google Forms,

MENNYIRE MEGHATÁROZÓ?
How decisive?
How characteristic?
Very decisive
Nagyon meghatározó
Decisive
Meghatározó
Less decisive,
Kevésbé meghatározó
Not decisive,
Nem meghatározó
I do not know
Nem tudom

ÉRTÉKES?
Valuable?
Very valuable
Nagyon értékesek
Valuable
Értékesek
Less valuable,
Kissé értékesek
Not valuable,
Nem értékesek
I do not know
Nem tudom

ÉRZÉKELT VÁLTOZÁST?
Have you perceived changes in ....?
Yes, perceived
Igen, érzékelttem
Probably perceived
Talán érzékelttem
Not perceived
Nem érzékelttem
I do not know
Nem tudom

PROBLÉMA?
Is it a problem.....?
Serious problem,
Komoly probléma
Problem,
Probléma
Small problem
Kis probléma
No problem
Nem probléma
I do not know
Nem tudom

15féle emodzsi
15 emoticon,

ÉRINTETTEK STAKEHOLDERS

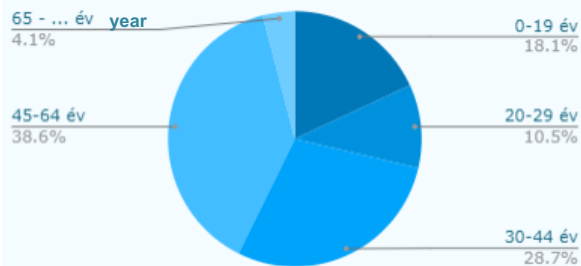
Az űrlapot helybéli érintettek több csoportjának küldtük ki. Helyi lakosok, **döntéshozók, gazdálkodók mellett, diákok is kitöltötték.** A válaszok alapján egyértelműen kirajzolódtak teljesen eltérő tájkarakter-területek a Gerecsén belül. Világossá vált, hogy melyek a leginkább látogatott tájrészletek, és milyen az egyes területek kedveltsége. A megkérdezettek egyértelművé tették, hogy fontosak számukra a természeti értékek, a kirándulási lehetőségek, a természetkímélő mező- és erdőgazdaság, továbbá a falusias településkép.

The form was sent to several groups of local stakeholders. In addition to local residents, decision makers, farmers, students also filled it out. Based on the answers, landscape character areas were clearly outlined in the Gerecse pilot area. It became obvious what the most visited sites are and how popular each area is. Respondents made it clear that natural values, hiking opportunities, nature-friendly agriculture and forestry and the scenery of rural settlements are important to them.

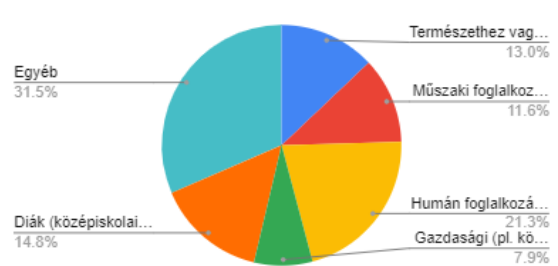

A KÉRDŐÍVEZETTEK KÖRE GROUPS OF RESPONDENTS

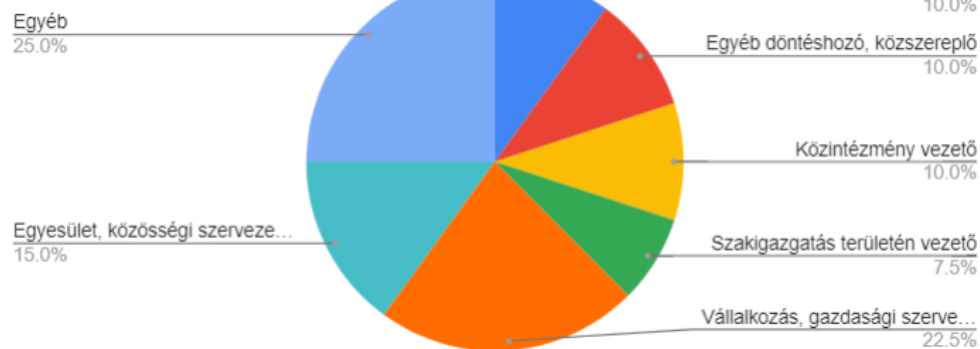
Életkor / Age

Foglalkozás típusa / Profession

Érintettség jellege / Type of relation

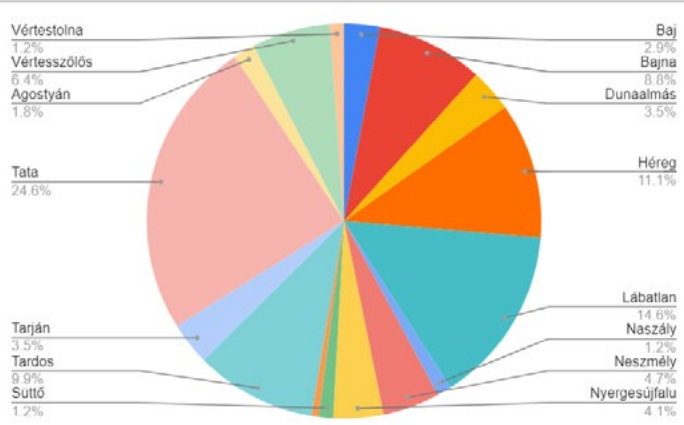
Nem / Gender

A MEGKÉRDEZETTEK KÖTÖDÉSE, AFFILIATION OF RESPONDENTS

1. A Gerecse környékének települései közül melyhez kötődik leginkább (pl. lakóhelye, munkahelye által vagy szabadidős tevékenysége miatt)?
Which settlement you are related to?

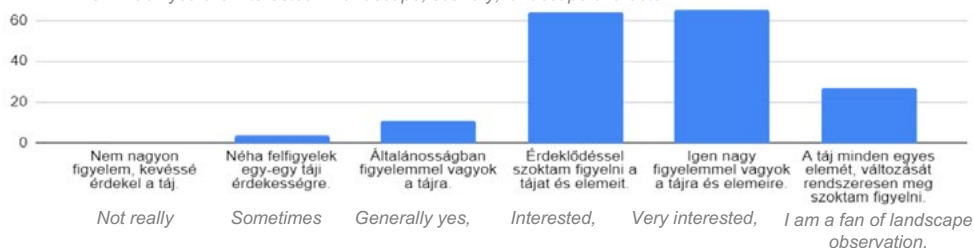
Baj	5
Bajna	15
Dunaalmás	6
Dunaszentmiklós	0
Héreg	19
Lábatlan	25
Naszály	2
Neszmély	8
Nyergesújfalu	7
Süttő	2
Szomód	1
Tardos	17
Tarján	6
Tata	42
Agostyán	3
Vértesszőlős	11
Vértestolna	2

Összesen: 171

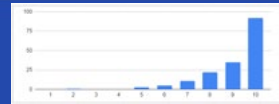
Mennyire érdeklí általában a táj, tájkép, a táj összképe, jellege?

How much you are interested in landscape, scenery, landscape character?

A TÁJ IRÁNT ÉRZETT SZERETET LIKE TOWARDS THE LANDSCAPES

Mennyire szereti a tájegységet? How much do you like the landscape?

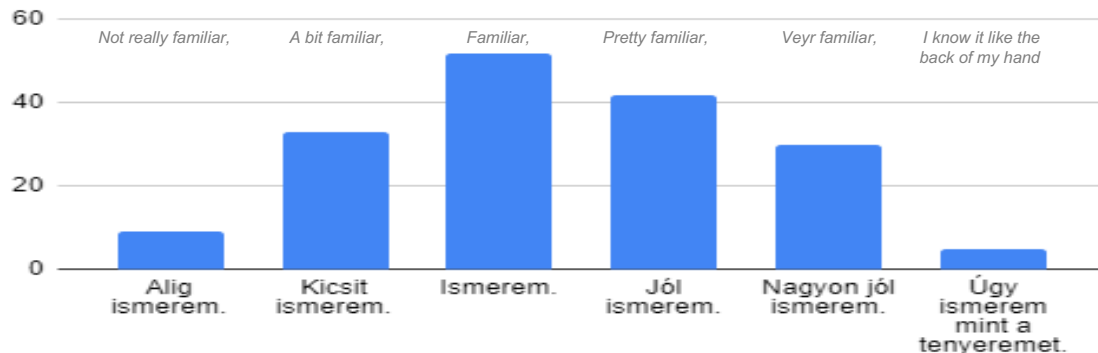

SZABADIDŐ LEISURE TIME

Milyen gyakran szokott időt tölteni az alábbi helyeken?
How often do you visit the type of sites below?

		Very often Nagyon gyakran (hetente)	Often Gyakran	Sometimes, Néha (évente)	Not at all, Egyáltalán nem	I do not know Nem tudom	SUM
Gerecse Pilot area							171
Riveshore	folyópart	25	43	54	34	4	160
Lakes	tópartok, horgásztavak, halastavak	21	48	60	28	4	161
Reeds, marshes	nádas területek, láp-és mocsárrétek	7	21	66	58	8	160
Public parks, gardens	belterületi közparkok, közkertek	15	70	51	21	2	159
Vineyards	pincohegyek, hegylábi szőlők, "zártkertek"	29	60	50	19	4	162
Orchards	gyümölcsösök, szőlőterületek	24	37	60	34	5	160
Lowland forests	síkvidéki erdők	25	37	67	29	2	160
Hiland forests	hegyvidéki erdők	58	73	25	9	0	165
Grasslands	gyepek, tisztások	35	68	43	14	1	161
Mining areas	bányaterületek (felhagyott, működő)	11	40	47	55	10	163
						Válaszadás aránya:	94.21
Nyugati- és Központi Gerecse							42
Riveshore	folyópart	3	9	15	10	2	39
Lakes	tópartok, horgásztavak, halastavak	3	9	15	10	2	39
Reeds, marshes	nádas területek, láp-és mocsárrétek	1	8	17	12	1	39
Public parks, gardens	belterületi közparkok, közkertek	1	15	13	9	1	39
Vineyards	pincohegyek, hegylábi szőlők, "zártkertek"	7	12	14	7	0	40
Orchards	gyümölcsösök, szőlőterületek	4	8	13	14	0	39
Lowland forests	síkvidéki erdők	6	6	19	7	1	39
Hiland forests	hegyvidéki erdők	19	17	2	1	0	39
Grasslands	gyepek, tisztások	11	19	9	0	0	39
Mining areas	bányaterületek (felhagyott, működő)	4	12	11	12	0	39
						Válaszadás aránya:	93.09

MENNYIRE ISMERI A TERÜLETET? HOW MUCH ARE YOU FAMILIAR WITH THE AREA?

Mely szavakkal mutatná be a tájegységet egy idegennek?

What words would you use to introduce the landscape character area to a foreigner / stranger?

Különbségek más (hasonló) tájegységekkel...

Comparing with different attributes between other landscape units

Milyen a benyomása a tájegységről?
Szépség, Békesség, Változatosság, Nyitottság

What is your impression about the landscape character area?

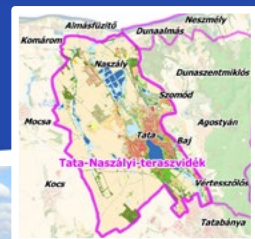
Beauty, Tranquility, Diveristy, Openness

Van kedvenc helye a tájegységben? Melyik az?

Do you have a favourite place in the area? Where is your favourite place?

MEGHATÁROZÓ ELEMEEK DECISIVE / CHARACTERISTIC ELEMENTS

- Nagyon meghatározó:
  - tavak, horgásztavak, halastavak,
  - kastélyok, várak, templomok
- Meghatározó:
  - beépített területek,
  - hagyományos stílusú épületek,
  - Szántóföldek, kisvízfolyások

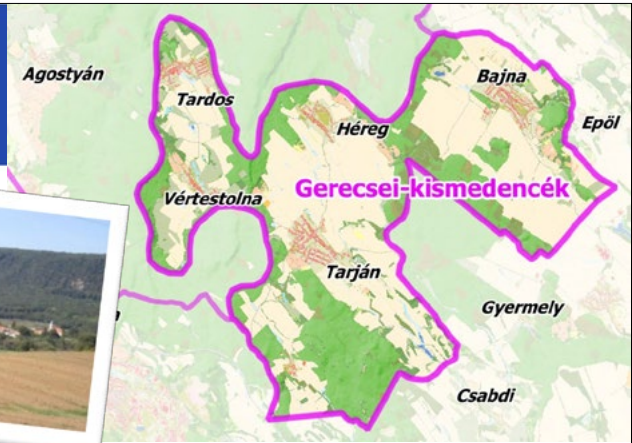
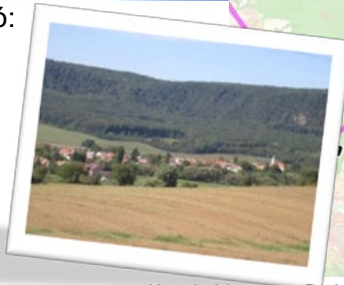
Tata-Naszályi-teraszvidék		Very decisive Nagyon meghatározó	Decisive Meghatározó	Less decisive, Kevésbé meghatározó	Not decisive, Nem meghatározó	I do not know Nem tudom
Topography	domborzati formák	9	15	5	1	0
Lakes	tavak, horgásztavak, halastavak	26	3	1	0	0
Rivers	folyókák	3	12	8	0	0
Creeks, channels	patakok, kisvízfolyások, csatornák	7	15	7	0	0
Reeds, marshes	nádas területek, vizenyős területek	8	13	8	0	0
Grasslands, Pastures, Meadows,	gyepterületek (mezők)	7	13	7	0	0
Arable lands,	szántóföldi területek	5	16	6	0	1
Forests,	erdőterületek	9	12	6	0	1
Vineyards, Orchards, Gardens	szőlő-gyümölcsös, kertes területek	5	12	12	0	1
Built up land	települési belterületek, beépített területek	9	16	4	0	0
Traditional architecture	hagyományos stílusú épületek	7	15	5	0	1
Castles, Fortresses, Churches	kastélyok, várak, templomok	19	5	5	0	0
Infrastructure	infrastruktúra (pl. út, vasút, légvezeték, adótorony)	8	13	6	0	1
Mines	bányák (akár működő, akár egykori, felhagyott)	2	5	14	0	2
Industrial areas	ipari-gazdasági, kereskedelmi területek	4	9	11	4	1

MEGHATÁROZÓ ELEMEL DECISIVE / CHARACTERISTIC ELEMENTS

- Nagyon meghatározó:
  - domborzati formák,
  - erdőterületek
  - szántóföldi területek
- Meghatározó:
  - gyepek,
  - belterületek,
  - templomok,
  - bányák

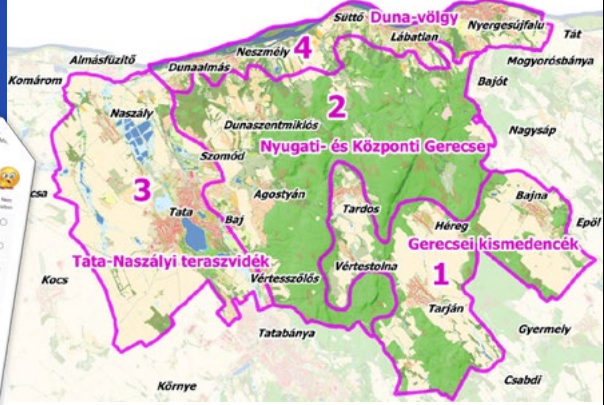

Gerecsei-kismedencék		Very decisive Nagyon meghatározó	Decisive Meghatározó	Less decisive, Kevésbé meghatározó	Not decisive, Nem meghatározó	I do not know Nem tudom
Topography	domborzati formák	40	14	0	0	0
Lakes	tavak, horgásztavak, halastavak	7	16	21	0	0
Rivers	folyók	4	7	12	0	0
Creeks, channels	patakok, kisvízfolyások, csatornák	6	21	20	0	0
Reeds, marshes	nádas területek, vizenyős területek	5	8	23	0	0
Grasslands, Pastures, Meadows,	gyepterületek (mezők)	10	26	11	0	0
Arable lands,	szántóföldi területek	20	24	8	0	0
Forests,	erdőterületek	44	9	0	0	0
Vineyards, Orchards, Gardens	szőlő-gyümölcsös, kertés területek	14	24	12	0	1
Built up land	települési belterületek, beépített területek	10	28	13	0	0
Traditional architecture	hagyományos stílusú épületek	7	20	24	0	0
Castles, Fortresses, Churches	kastélyok, várak, templomok	14	18	15	0	0
Infrastructure	infrastruktúra (pl. út, vasút, légvezeték, adótorony)	7	13	20	0	1
Mines	bányák (akár működő, akár egykori, felhagyott)	10	23	12	0	0
Industrial areas	ipari-gazdasági, kereskedelmi területek	4	13	23	0	0

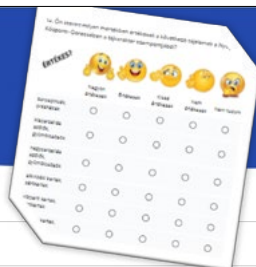
MEGHATÁROZÓ ELEMEL DECISIVE / CHARACTERISTIC ELEMENTS

- Nagyon meghatározó:
  - domborzati formák,
  - erdőterületek
- Meghatározó:
  - szántók
  - gyepek,
  - vízfolyások
  - belterületek,
  - templomok,
  - bányák

Gerecsei-kismedencék		Very decisive Nagyon meghatározó	Decisive Meghatározó	Less decisive, Kevésbé meghatározó	Not decisive, Nem meghatározó	I do not know Nem tudom
Topography	domborzati formák	40	14	0	0	0
Lakes	tavak, horgásztavak, halastavak	7	16	21	6	0
Rivers	folyók	4	7	12	26	0
Creeks, channels	patakok, kisvízfolyások, csatornák	6	21	20	4	0
Reeds, marshes	nádas területek, vizenyős területek	5	8	23	14	1
Grasslands, Pastures, Meadows,	gyepterületek (mezők)	10	26	11	5	0
Arable lands,	szántóföldi területek	20	24	8	1	0
Forests,	erdőterületek	44	9	0	1	0
Vineyards, Orchards, Gardens	szőlő-gyümölcsös, kertés területek	14	24	12	2	1
Built up land	települési belterületek, beépített területek	10	28	13	1	0
Traditional architecture	hagyományos stílusú épületek	7	20	24	1	0
Castles, Fortresses, Churches	kastélyok, várak, templomok	14	18	15	5	0
Infrastructure	infrastruktúra (pl. út, vasút, légvezeték, adótorony)	7	13	20	10	1
Mines	bányák (akár működő, akár egykori, felhagyott)	10	23	12	6	0
Industrial areas	ipari-gazdasági, kereskedelmi területek	4	13	23	11	0

ÉRTÉKEK VALUES

Very valuable Valuable Less valuable, Not valuable, I do not know

		Nagyon értékesek	Értékesek	Kissé értékesek	Nem értékesek	Nem tudom
• természetes élővilág	natural wildlife	143	20	0	0	0
• erdei tisztások	forest clearings	107	51	3	1	1
• hegyvidéki lombos erdők	mountain deciduous forests	125	32	4	1	1
• természetszerű erdők	natural forests	115	42	6	0	0
• tájképek, látványok (pl. kilátóhelyeken)	landscapes, sights (eg at lookouts)	116	40	4	0	1
• barlangok, víznyelők	caves, sinkholes	112	41	5	3	2
• túraútvonalak, pihenőhelyek	hiking trails, rest areas	98	55	10	0	2
• sziklák, sziklakibúvások	rocks, rock outcrops	98	54	8	2	2
• kilátók, kilátóhelyek	lookouts, lookout points	94	55	12	1	1
• fából készült erdei létesítmények (pihenőhelyek)	wooden forest facilities	59	85	17	2	2
• kastélyok, várak	castles	101	43	12	3	2
• bemutatóhelyek, tanösvények	showrooms, educational trails	89	55	17	0	1
• templomok, kápolnák	churches, chapels	94	47	15	3	1
• keresztek, szobrok, műemlékek	crosses, statues, monuments	82	56	17	4	1
• őszi kikericses rétek	autumn curly meadows	92	45	17	2	6
• kis tavak, apró vízfelületek	small lakes, tiny water surfaces	67	68	20	3	2
• kerékpárutak	bicycle paths	74	61	23	3	1
• tardosi vörös mészkő építőanyag	tardos red limestone building material	80	52	19	6	6
• borospincék, présházak	wine cellars, press houses	55	74	28	3	4
• fasorok, kettős fasorok	rows of trees, double rows of trees	55	74	22	4	7
• szabadon megközelíthető folyópart	freely accessible riverbank	77	50	21	6	9
• folyómenti ártéri erdők	riverbank floodplain forests	81	46	15	8	10
• süttői fehér mészkő építőanyag	baking white limestone building material	68	59	22	7	7
• hagyásfás legelők	onion pastures	62	63	17	4	8
• hagyományos, falusias beépítés	traditional, rural installation	63	62	29	8	0

VÁLTOZÁSOK CHANGES

Yes, Perceived Probably perceived Not perceived I do not know

		Igen, érzékeltem	Talán érzékeltem	Nem érzékeltem	Nem tudom
• Úthálózat, útburkolat romlása	Deterioration of road network, road surface	111	51	17	7
• Gépjárműforgalom növekedése	Increase in motor vehicle traffic	112	32	8	3
• A kerékpárút-hálózat és pihenőhelyeinek megépítése	Construction of the cycle path network and rest areas	82	39	31	3
• Útmenti fasorok eltűnése	Disappearance of roadside rows of trees	75	44	28	8
• Vízpart használatának növekedése	Increased use of waterfront (for sports, fishing, bathing, recreation)	66	51	27	11
• Túraút-hálózat és pihenőhely létesítése	Establishment of a hiking trail network and rest area	64	53	29	7
• Természeti értékek pusztulása, eltűnése	Destruction and disappearance of natural values	71	45	33	5
• Települések terjeszkedése	Expansion of settlements	75	41	32	5
• Épített értékek pusztulása, eltűnése	Destruction and disappearance of built values	60	49	38	7
• A helyi klíma megváltozása	Changing the local climate	62	47	34	11
• Vízpart mentén beépítés terjedése (üdülők, lakóházak)	Spread of construction along the waterfront	47	60	59	24
• A táj átalakulásával nyert új látványok megtapasztalása	New sights gained through landscape transformation	41	63	41	7
• Úthálózat fejlesztése, útburkolat javítása	Road network development, road surface repair	44	59	43	8
• Kistáblás szőlők, gyüm., kertek művelésének felhagyása	Abandonment of small-scale vineyards, orch. gardens	54	47	39	16
• Gyárak megjelenése, növekedése	Appearance and growth of factories	64	33	49	7
• A táj régi hangulatának, nyugalmanak elvesztése	Loss of the old atmosphere and tranquility of the landscape	44	51	52	6
• Nagytáblás, gépesített szántóművelés terjedése	Spread of large-scale, mechanized arable farming	55	39	45	14
• Logisztikai központok, raktárak megjelenése, terjedése	Appearance and spread of logistics centers	55	38	53	7
• Kereskedelmi-szolgáltató létesítmények terjedése	Spread of commercial service facilities	62	29	55	6
• Gyepterületek cserjésedése, erdősödése	Shrubbery and afforestation of grasslands	53	38	49	14
• Települési zöldfelületek létesítése, fejlesztése	Establishment and development of urban green spaces	32	58	55	8
• Legeltetés csökkenése	Decrease in grazing	57	32	52	12
• Az élővilág sokféleségének csökkenése	Loss of biodiversity	54	35	53	11

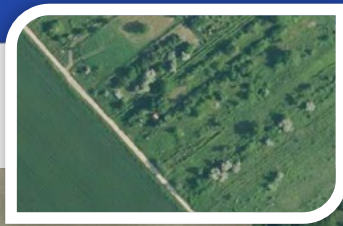

MEZŐGAZDASÁG INTENZIFIKÁLÓDÁSA (SÖVÉNYKERT) INTENSIFICATION OF AGRICULTURE (HEDGE GARDEN)

1960

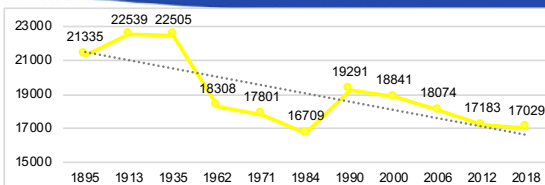
<https://fortepan.hu/>

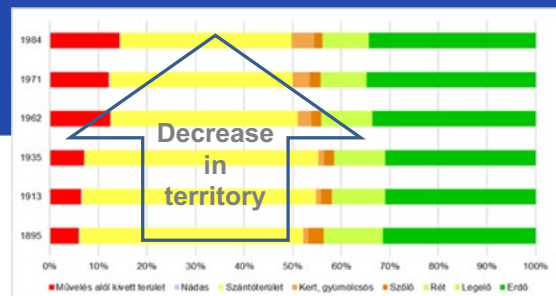
2015

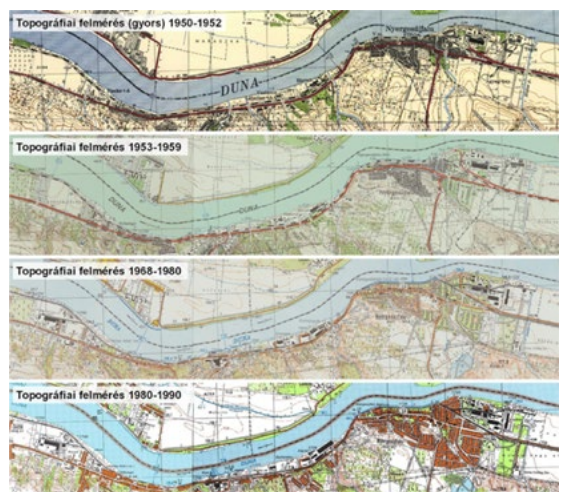
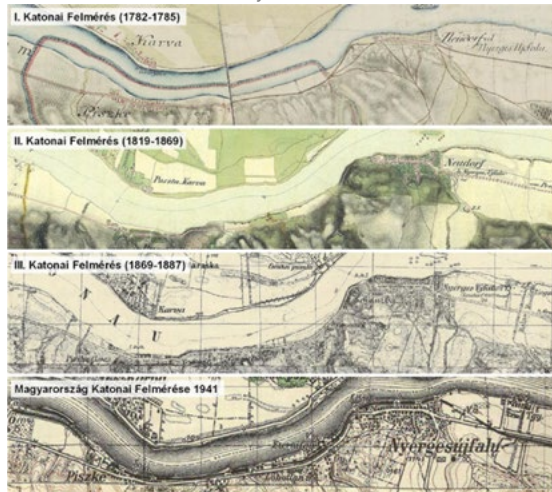
TÁJVÁLTOZÁS-ELEMZÉS LANDSCAPE CHANGE ANALYSIS

A mezőgazdasági területek kiterjedésbeli változása 1895-2018 (ha)
Decrease of arable land territory from 1895 to 2018 in hectares

A Gerecse mintaterület területhasználati arányainak változása 1895-1984 (forrás: Településsoros adatok 1895-1984)

VÁLTOZÁSOK ÉRZÉKELÉSE PERCEPTION OF CHANGES

A helybeliek érzékeltek jellegzetes változásokat, melyek jó része a **fejlődéssel** (úthálózat, épített létesítmények, intenzifikáció) ugyanakkor **felhagyással** (lepusztulás, erdősülés) is összefüggésbe hozható. Érdekesség, hogy a 171 kitöltő többsége (104 fő) a **táj átalakulásával nyert új látványokat tapasztalt meg**. Szintén többségben (95 fő) érvényesült az az álláspont, hogy valamilyen mértékben **érezhető, sőt probléma is a táj régi hangulatának, nyugalmanak elvesztése**.

*The locals perceived significant changes, many of which can be related to **development** (road network, built facilities, intensification) but also to **abandonment** (degradation, afforestation). Interestingly, the majority (104 people) of the 171 respondents **experienced new sights (prospects) gained through the transformation of the landscape**. The opinion was also prevailing in the majority (95 people) that the **loss of the old atmosphere and tranquility of the landscape is a problem**, to some extent.*

PROBLÉMÁK PROBLEMS

PROBLÉMÁK

		Serious, problem	Problem,	Small problem	No problem	I do not know
		Komoly probléma	Probléma	Kis probléma	Nem probléma	Nem tudom
• Illegális szeméttlerakás	Illegal dumps	129	20	1	0	2
• Zajártalom, légszennyezettség, bűz	Noise pollution, air pollution, odor	98	29	20	5	2
• Talajerózió, talajromlás, talajlehorlás	Soil erosion, soil degradation, soil application	69	53	15	2	12
• Az élővilág sokféleségének csökkenése	Loss of biodiversity	79	43	11	11	8
• Épített örökség nincs megfelelő kezelés alatt	Built heritage is not under proper management	48	66	23	10	6
• A táj régi hangulatának, nyugalmanak elvesztése	Loss of the old atmosphere and tranquility of the landscape	62	51	25	12	3
• A helyi klíma megváltozása	Changing the local climate	60	53	15	12	13
• Felhagyott, bolygatott, rendezetlen területek	Abandoned, disturbed, untidy areas	42	65	26	12	8
• Kerékpárút-hálózat és pihenőhelyeinek kiépítetlensége	Undeveloped cycle path network and rest areas	54	52	33	14	2
• Erdősávok hiánya a mezőgazdasági tájban	Lack of forest strips in the agricultural landscape	52	53	24	11	10
• Tarvágásos erdőművelés, túraút közelében	Climbing near hiking trail	56	45	27	12	10
• Útmenti fasorok hiánya	Lack of roadside rows of trees	44	57	33	16	2
• Kistáblás szőlők, gyüm., kertek művelésének felhagyása	Abandonment of small-area vineyards, orch. gardens	41	57	30	17	9
• Elektromos légvezetékek, terjedése	Electric overhead lines, propagation	49	49	29	15	9
• Vízpart túlzott beépítése (üdülőhelyek, lakóházak)	Excessive construction of waterfront (resorts, residential houses)	60	36	27	23	6
• Feltáratlan, nem bemutatott értékek, látványok, tájértékek	Unexplored, unrepresented values, sights, landscape values	32	64	38	13	5
• Gyárak megjelenése, növekedése	Appearance and growth of factories	47	49	28	22	6
• Rendezetlen, burkolatlan földutak	Untidy, unpaved dirt roads	52	43	34	20	3
• Vízparti pihenőhelyek, zöldfelületek hiánya	Lack of waterfront rest areas, green areas	38	56	30	21	6
• Túraúthálózat, pihenőhelyek alacsony kiépítettsége	Hiking road network, low development of rest areas	42	51	34	24	2
• Települési zöldfelületek, parkok hiánya	Lack of municipal green spaces and parks	41	51	35	21	3
• Logisztikai központok, raktárak megjelenése, terjedése	Appearance and spread of logistics centers and warehouses	45	47	31	22	7

JAVASLATOK PROPOSALS

- biodiverzitás megőrzése
- természet védelme
- erdős-fás területek védelme,
- erdőterületek növelése, idős fák védelme
- természetközeli erdőművelés,
- műszaki infrastruktúra fejlesztése
- táj védelme a túlzott beépítéstől,
- természetközeli tájrészletek megőrzése
- túraútvonalak, pihenőhelyek, kerékpárúthálózat fejlesztése

- Preservation of biodiversity and nature,
- Conservation and increasement of forested and woody areas,
- Nature-friendly woodland management
- Development of technical infrastructure (road network, hiking trails, rest areas),
- Landscape protection agains built-up area increasement
- Preservation of semi-natural landscape features.

EREDMÉNYEK ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

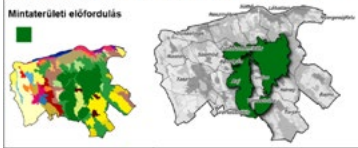
RESULTS AND CONCLUSIONS

A kérdőívekben érkezett visszajelzések mellett terepi felmérések, helyi workshopok, és szakmai kutatómunka eredménye is hozzájárult, hogy feltárjuk a **tájkarakter meghatározó elemeit és a változásokat**, melyek alapján beazonosíthatóvá váltak a helyi tájkarakter egységei, továbbá ezek alapján leírásra kerültek az érintett **táj minőségére vonatkozó célkitűzések**.

*In addition to the feedback from the questionnaires, the results of field surveys, local workshops, and professional research helped us to explore the **key features of landscape character** and to describe **landscape changes**. These made possible to identify local landscape character units, and to describe related **landscape quality objectives**.*

Tájkarakter-altípus neve: Erdődomináns, természetközeli, homogén középhegységi táj szikla-merevélyekkel

Mintaterületi előfordulás

Leírás

A tájkarakter-altípust a döntően középhegységi magasságokba nyúló, erőteljes sziklás terület és meredek hegyoldalak határozzák meg. A hegycsúcsok legmagasabb pontja 600 m felel. A dűlőlejtőkön főleg sziklás erdők, sziklagyepek, sziklás sziklásodások, sziklagyepek, sziklagyepek és sziklagyepek jellemzők. A hegycsúcsok a környező területtel kiválóan láthatók ezért fontos tájéki szempont. Utaznak be a típus területére a Kék-túra útvonalán.

pl. Gerecse (Várhegy), Nagy-Dob-hegy (Rozsnyó), Sziklás-hegy (Rákos), Kék-hegy (Várhegy), Hosszú-vetőse (Dunazsenyénváros)

Jellemző példa ortofotón

Kulcsjellemzők

- 300 méter magasabb tengerszint feletti magasság
- hegy (20-100%) lejtőmoldok
- sziklásodások, sziklagyepek
- fenntartott, birtokos, erdőgazdálkodás
- erős, madárközeli, sziklagyepek
- sziklás erdőgazdálkodás
- erőteljes, sziklagyepek, sziklagyepek, sziklagyepek
- túra útvonalak (Kék-túra)
- pláncolatok, sziklagyepek, sziklagyepek
- sziklagyepek, sziklagyepek
- sziklagyepek, sziklagyepek

Tipikus terepi megjelenés (fényképen)

tájkarakter
a természet arcai

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!
THANK YOU FOR YOUR
ATTENTION

jombach.sandor@uni-mate.hu

MAGYARORSZAG
KORMANYA

14. Ön szerint milyen mértékben érzékelte a következő tájminőségi tényezők változását a tájkarakter szempontjából?

ÉRTELMEZÉS

😊 Nagyon érzékeltem
😊 Érzékeltem
😊 Kevésbé érzékeltem
😊 Nem érzékeltem
😊 Nem tudom

Tényező	Nagyon érzékeltem	Érzékeltem	Kevésbé érzékeltem	Nem érzékeltem	Nem tudom
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐
Öröklendőség	☐	☐	☐	☐	☐

Historic landscape character assessment – A basis for future landscape quality objectives

---

Mr Pál Balázs, PhD,
University of Sopron, Hungary

Mrs Éva Konkoly-Gyuró, Prof. Dr.,
University of Sopron, Landscape Atelier, Hungary

Landscapes change permanently due to the dynamic of man-nature interaction. Continuity of the historic landscape features and land use, or their vanishing contribute significantly to the present character. Integration of historical analysis into landscape character assessment is necessary to understand the ongoing processes and thus to formulate future sustainability strategies.

Land cover pattern and relief determine the landscape structure and its scenery essentially. Because land-forms are mainly stable (their micro-level changes can be detected just in case of particular landscapes, e.g., terraced landscape), they were not involved in historical analysis in Hungary. Land-cover, however, plays a vital role in the landscape change as it reflects the complexity of natural and human impacts. Climate change and water scarcity influences the natural and semi-natural vegetation and also the usability of the areas. We can detect two main directions amongst human effects that transform land-cover. One is the 'overuse' in form of urbanization, infrastructural development, and agricultural intensification. Second is the abandonment in peripheric rural areas, where a deficiency of landscape management, an 'underuse', could be detected. These two extremities significantly modify the character of the landscapes. The continuity and transformation, as well as the intensification and extensification of the land-cover has been assessed in entire Hungary, based on our historical land-cover databases. As a result, we could reveal the character-specific tendencies that are highly informative for the landscape valuation.

One of the case study areas of the Hungarian landscape character assessment was the Western-Hungarian Sopron-Fertő basin at the foothill of the Alpes. The country-wide delineation and description have been refined based on further perceptual analysis, including field surveys and consultation with locals. In addition, a detailed GIS assessment of the land-cover change and the perceptual detection of historical features served as sources of the landscape historical research.

These methods resulted not only in a more precise definition of the character unit and their value-free description but also proved that change types are even more character-area specific at local scale than at national scale. The historical assessment helped the consultation with locals during workshops, as they served as a starting point for the definition of the positive or negative change processes. The valuation revealed the appreciated landscape elements and also those that are considered as degradation, conflict, or risk. The valuation gave ground for the formulation of the future quality objectives, the proposals for landscape protection, management, and development.

Történeti tájkarakter elemzés – A jövő tájminőségi célkitűzéseinek alapja

Dr. Pál Balázs,
Soproni Egyetem, Magyarország

Prof. Dr. Éva Konkoly-Gyuró,
Soproni Egyetem, Tájműhely, Magyarország

A tájak karaktere folyamatosan változik az ember-természet kölcsönhatás dinamikájának megfelelően. A kontinuitás és a változás, a történelmi tájlemek és tájhasználatok fennmaradása, vagy átalakulása hozzájárul a jelenlegi táj karakteréhez. Ezért a történeti vizsgálat integrálása a tájkarakter elemzésbe elengedhetetlen a folyamatok megértéséhez és ezáltal a jövő fenntartható stratégiáinak megalkotásához.

A felszínborítás mintázata és a relief meghatározza a tájszerkezetet és a tájképet. Mivel a felszínformák csak mikroszinten és néhány különleges táj esetében (pl. terasztájak) változóak, ezeket nem vontuk be a tájtörténeti elemzésbe. A felszínborításnak azonban kulcsszerepe van a tájváltozás azonosításában, mert komplex módon tükrözi a természeti és az emberi hatásokat. A klímaváltozás és a vízhiány nem pusztán a természetes és természetközeli vegetációra van hatással, hanem a területek hasznosíthatóságát is befolyásolja. A tájat formáló emberi tevékenységek között az elmúlt évtizedekben szélsőséges irányba mutató folyamatokat tapasztalhatunk. Egyik oldalon az urbanizáció és az infrastruktúra hálózatok sűrűsödése, az iparszerű agrártermelés, mint intenzifikáció jelentkezett. Másrészt azonban megjelent a felhagyás, az elnéptelenedés és a tájkezelés megszűnése, a túlzott extenzifikáció. E két irány lényegében módosítja a tájak karakterét. Az ország egészére rendelkezésre álló térképi adatbázisaink alapján elvégeztük a felszínborítás kontinuitásának, valamint extenzifikációjának és intenzifikációjának elemzését. Megállapítottuk, hogy ezek a tendenciák specifikusak az azonosított tájkarakter területeken és felhasználhatók a tájértékelésben.

A magyarországi tájkarakter elemzés mintaterületeinek egyike Nyugat-Magyarországon Sopron város környéke és a Fertő-táj volt, amelyben alpokalji és síksági területeket is találhatunk. Az országos tájkarakter egységek lehatárolását és jellemzését további vizsgálatok alapján finomítottuk. Percepcionális információkat gyűjtöttünk terepi felméréssel és a helyi érintettek bevonásával, valamint történeti tájkarakter elemzést végeztünk. Kutatásunkban a tájtörténet forrásaként egyrészt felszínborítás változás térinformatikai meghatározása, másrészt a terepi felméréssel azonosított történeti tájlemek szolgáltak.

Ezek a módszerek nem pusztán az értéksemleges tájkarakter lehatárolás és leírás pontosabbá tételét segítették, hanem rávilágítottak arra, hogy a változások kistáj és helyi szinten méginkább karakterspecifikusak, mint országos léptékben, azaz egyedi változástípusok jellemzők az egyes tájkarakter területeken. A történeti vizsgálatok eredményei segítették a helyiekkel folytatott konzultációt is a workshopok során, mivel kiindulással szolgáltak a változások és a jelen állapot értékeléséhez, annak megállapításához, hogy mely folyamatokat tekintenek a helyiek pozitívnak. Ugyancsak bemutattuk és megvitattuk a negatív folyamatokat, konfliktusokat, degradációkat és kockázatokat is. Ezen értékelés alapján határoztuk meg a minőségi célkitűzéseket, a táj megőrzésére, megfelelő kezelésére és fejlesztésére vonatkozó javaslatokat.

TÖRTÉNETI TÁJKARAKTER ELEMZÉS A JÖVŐ TÁJMINŐSÉGI CÉLKITŰZÉSEINEK ALAPJA HISTORIC LANDSCAPE CHARACTER ASSESSMENT AS A BASIS FOR FUTURE LANDSCAPE QUALITY OBJECTIVES

Prof. Éva Konkoly-Gyuró

Dr. Pál Balázs

University of Sopron - Landscape Atelier, Hungary

**NATIONAL SYMPOSIUM ON THE
IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE
LANDSCAPE CONVENTION IN HUNGARY**
Budapest, 27. September 2021.

HUNGARIAN PRESIDENCY
Council of Europe
May – November 2021
PRÉSIDENTIE HONGROISE
Conseil de l'Europe
Mai – Novembre 2021

COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION
CONVENTION DU CONSEIL DE L'EUROPE SUR LE PAYSAGE

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

TÖRTÉNETI ELEMZÉS – ORSZÁGOS SZINT HISTORICAL ANALYSE – NATIONAL LEVEL

➤ Felszínborítás: kulcsszerep a tájváltozás azonosításában
Land cover: key role in the identification of landscape change

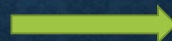
➤ Forrás: katonai térképek Sources: military maps

➤ Kárpát régió felszínborítási adatbázisa (1819-1980) (Lieskovský et al. 2018)
Historical land use dataset of the Carpathian region (1819–1980)

➤ Digitális ponttérkép: 2x2 km-s rácsháló

Digital point map: 2x2kms point grid

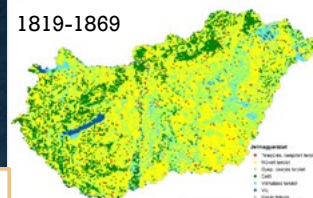

➤ CORINE felszínborítási adatbázisok CORINE land cover (CLC) databases

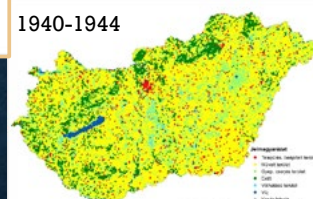
➤ CLC1990

➤ CLC2012

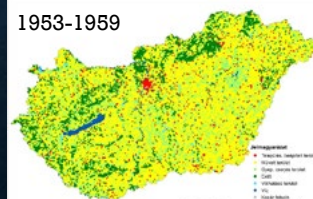
1819-1869

1940-1944

1953-1959

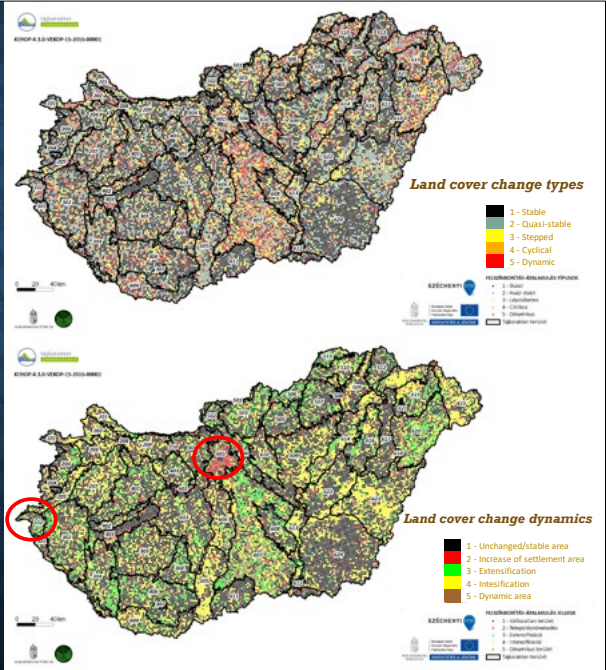
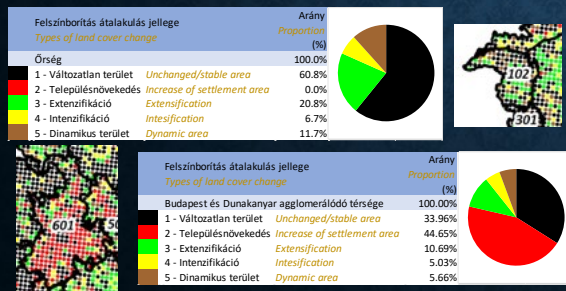

TÖRTÉNETI ELEMZÉS – ORSZÁGOS SZINT HISTORICAL ANALYSE – NATIONAL LEVEL

➤ **Felszínborítás stabilitás vizsgálat**
Stability mapping (Módszer Method: Swetnam 2007)

➤ **Változás jellegének meghatározása**
Land cover change dynamics

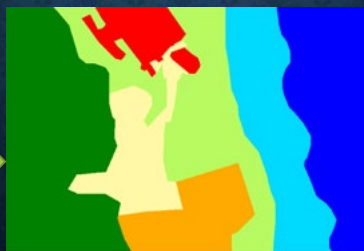
➤ **Tájkarakter területenként eltérő**
Difference between landscape character areas

TÁJTÖRTÉNETI ELEMZÉS KISTÁJ SZINT

HISTORICAL ASSASMENT MICRO-LANDSCAPE LEVEL

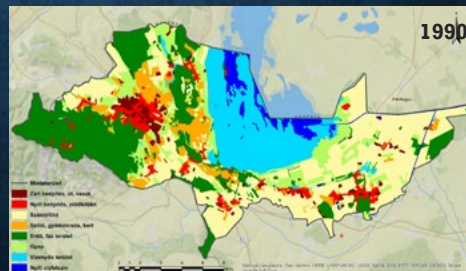
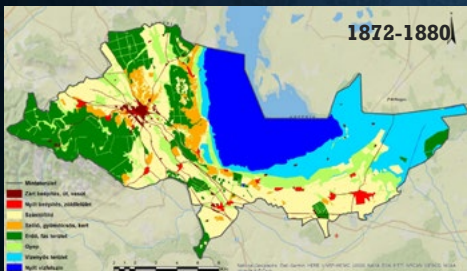
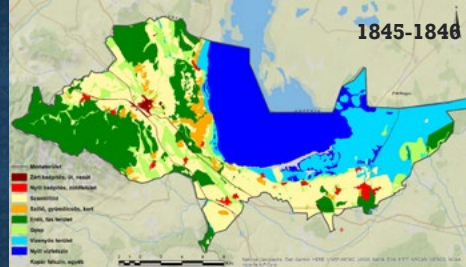
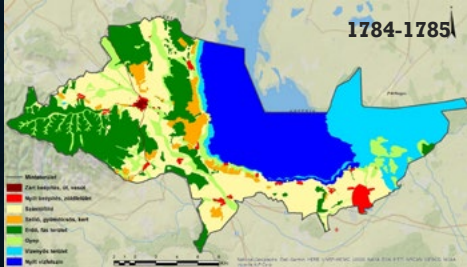
➤ **Poligon térképek**
Polygon maps

➤ **Mintaterület: Sopron-Fertő**
Case-study area: Sopron- Fertő

TÁJTÖRTÉNETI ELEMZÉS – KISTÁJ SZINT HISTORICAL ANALYSE – MICRO-LANDSCAPE LEVEL

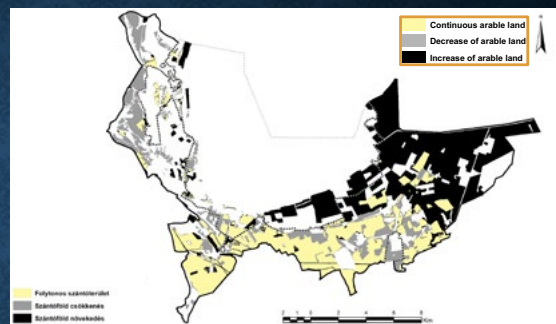
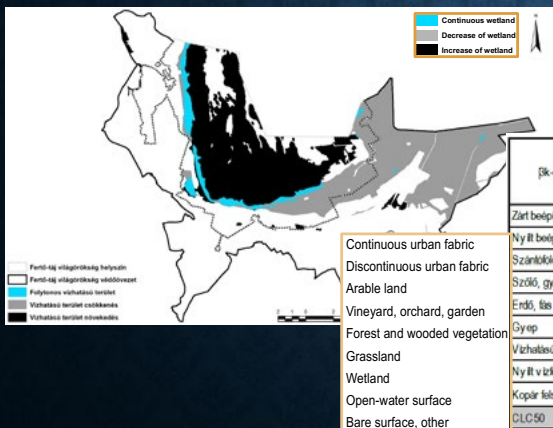

- Continuous urban fabric
- Discontinuous urban fabric
- Arable land
- Vineyard, orchard, garden
- Forest and wooded vegetation
- Grassland
- Wetland
- Open-water surface
- Bare surface, other

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

TÁJTÖRTÉNETI ELEMZÉS – KISTÁJ SZINT HISTORICAL ANALYSE – MICRO-LANDSCAPE LEVEL

Változások a 19. század végétől 1990-ig
Changes from the 19th century till 1990

	βk-cic50 (%)	Zárt bovpálys, út, vasút	Nyílt bovpálys, zöldterület	Szántók	Szőlő, gyümölcsös, kert	Erdő, fás terület	Gyep	Vízthetős terület	Nyílt vízfelület	Közp. felszín, egyéb	βk								
Zárt bovpálys, út, vasút	0.5	25.8	0.5	21.6	0.4	21.1	0.2	8.1	0.2	11.3	0.3	11.9	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1
Nyílt bovpálys, zöldterület	0.1	7.7	0.8	64.4	0.0	3.1	0.2	11.6	0.1	11.4	0.0	1.4	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3
Szántók	1.5	5.5	1.7	6.3	15.1	56.6	3.3	12.2	1.3	4.8	3.7	13.9	0.2	0.6	0.0	0.2	0.0	0.0	26.7
Szőlő, gyümölcsös, kert	0.1	2.7	0.5	10.6	0.6	12.5	2.9	55.9	0.4	7.4	0.6	10.7	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	5.2
Erdő, fás terület	0.1	0.3	0.2	0.8	0.4	2.2	0.4	1.9	18.0	53.7	0.2	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	19.2
Gyep	0.3	2.4	0.4	3.3	3.7	29.2	0.6	5.8	2.1	19.5	3.8	34.4	0.6	5.0	0.0	0.3	0.0	0.0	10.9
Vízthetős terület	0.1	0.7	0.1	0.6	11.1	65.8	2	1.4	0.5	3.2	2.7	16.2	1.7	10.2	0.3	1.9	0.0	0.0	16.9
Nyílt vízfelület	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.5	0.7	3.7	13.8	77.9	3.1	17.6	0.0	0.0	17.7
Közp. felszín, egyéb	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
CLC50	2.7	4.2	31.0	7.7	22.8	11.9	16.2	3.5	0.0	0.0	100								

SOPRON-FERTŐ MINTATERÜLET SOPRON-FERTŐ CASE-STUDY AREA

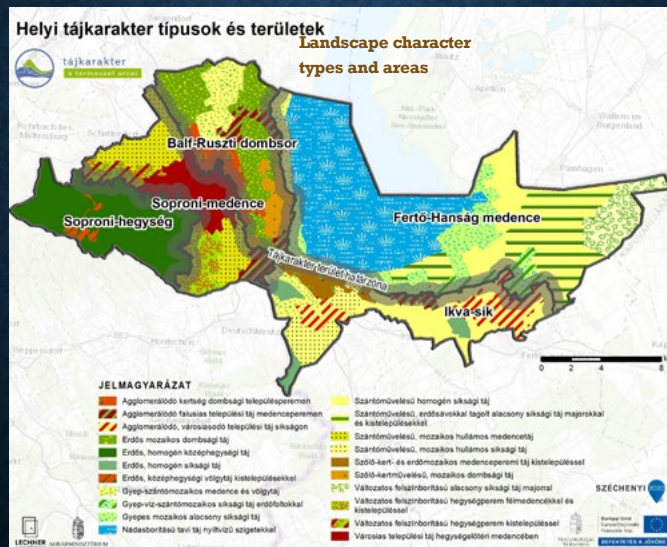
- Táj történeti elemzés   Historical analyse of the landscape
- Szakértői terepi felmérés   Fieldwork
- Érintettek bevonása   Involving stakeholders

- Országos táj karakter egységek finomítása és leírása
Refinement and description of the nationally identified landscape character units
- Tájvédelmi, kezelési és fejlesztési célkitűzések megfogalmazása
Defining landscape quality objectives and management and development suggestions

SOPRON-FERTŐ TÁJKARAKTER TERÜLETEK SOPRON-FERTŐ LANDSCAPE CHARACTER AREAS

TÁJKARAKTER TERÜLETEK ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÉGI CÉLOK VALUATION AND QUALITY OBJECTIVES IN LANDSCAPE CHARACTER AREAS

Tájkarakter-terület megnevezése:
Soproni hegység tájkarakter terület

Az előforduló tájkarakter típusok:
Occurent landscape character types

Miniatűrűleti előfordulás, áttekintő úrfelvétel (2016-2017)

Felzárborítás változás a 18. század végétől napjainkig¹¹
Land cover change (1784-2018)

A csekély változások a hegyvidék völgyeiben mutatkozik, ahol a gyepes beerdősítés és a településterület növekedését láthatjuk. A kis bányásztelepek a bányaművelés befejezése után részben szőlőteressé, részben lakóteressé növekedtek. A lakóterület terjedése a legutóbbi évtizedekben különösen észrevehető.

Tájteretek, pozitív változások
Landscape values, positive changes

Nagy összefüggés erősnél, emellett folyamatosan újul meg a terület értékei. A hegység magasságai a legmagasabb pontoktól a völgyekig.

- A TV tonny emlékművek látnak, újból látható.
- Források: Fenecs-forrás, a Deákai, a Hármas-, a Szent György-, a Fehér Dániel-, a Hőkegy-, a Terméscsatorna-, a Büdös-ájt források.
- Völgyzónák egy-egy felületén: a Bánfalu patak mentén az Esteri malom, a Brennerberg völgyében a legnagyobb összefüggő települési tömb Brennerbergi őrzi az egykori bányásztelep épületét és a bányaművelés emlékeit (Hermes akna). Különleges érték a templom és a Szent Borbála tere.
- Földvárak maradványai az erőknél.
- Tavak (Füzösök tó, Fehér tó tó, völgyfalak vizes élőhelyei).
- Péntekes-tető és a kúti-kövi különleges panoráma (Schneeburg).
- Szakrális kultúrátörök emlékek a települészónákon erősödő ágyazótvá (Sopronbányfa templom és a Szent Borbála tere).

Ökoszisztéma szolgáltatásra utaló állások a műhelybejelölésen:¹²

- „Ágyt tömb erős zömödségben a településen”
- „És, mialatt újfelvezető”

Észlelt művelési jellemzők:

- változatos, vonzó, rugalmas, madárcsergős, jó levegőt terület. Sokak kedvenc helye a Sopron környéki tájon.

Negatív változások, konfliktusok, degradációk, veszélyek
Negative changes, conflicts, degradations, dangers

- Jelentős turisztikai látogatottság miatt taposás, rongálás és erőszakos veszélye.
- Sopron város terjedése.

Konfliktusok utaló állások a műhelybejelölésen:

- erdősítés, „Szakrális tereket, de nem azokat végig”
- erdőgazdálkodási problémák, fakitermelés azutáni eladása
- élőhelydegradáció motoros sportot terjedése (quadok)

Minőségi célkitűzések:
Quality objectives

- A terület értékeit megőrizni, a természeti erőforrások megőrzése.
- A város lakói és az utazók, turisták számára.
- A terület funkciói erősítése.

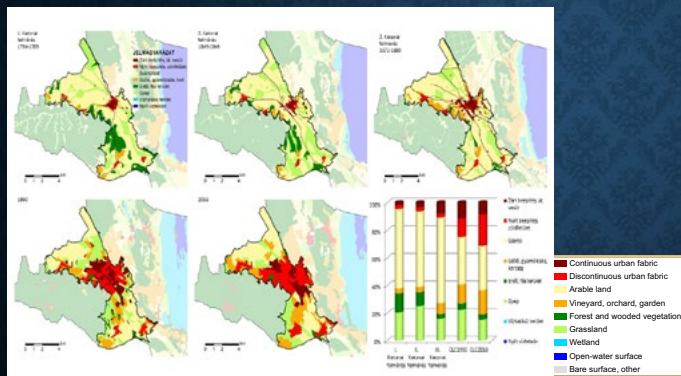
Védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok:
Suggestions for preservation, management and development

- A terület értékeit megőrizni, a természeti erőforrások megőrzése.
- A terület funkciói erősítése.
- A terület értékeit megőrizni, a természeti erőforrások megőrzése.
- A terület funkciói erősítése.

9

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Soproni-medence tájkarakter terület Sopron-basin landscape character area

- városiasodás urbanisation
- szőlő- és kertterületek kiterjedésének növekedése increase of vineyard, orchard, garden

10

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Soproni-medence tájkarakter terület Sopron-basin landscape character area

Történeti vonatkozások
Historical aspect

Tájértékek, pozitív változások

- történelmi város
- gazdálkodási hagyományok modern újjáéledése
- „Értékek a rétek és az extenzív gyümölcsösök, Ágfalván megvannak ennek a maradványai.”

Negatív folyamatok

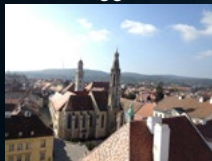
- Sopron város gyors terjeszkedése, környező falvak agglomerálódása

Landscape values, positive changes

- historical town
- reviving farming traditions in a new way
- „Values are the meadows and the extensive orchards, there are remnants of these in settlement Ágfalva.”

Negative processes

- Rapid expansion of the town Sopron, agglomeration of surrounding villages

11

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Soproni-medence tájkarakter terület Sopron-basin landscape character area

Történeti vonatkozások
Historical aspect

Minőségi célkitűzések:

- Települések térbeli különállásának és vidéki karakterének megőrzése
- A kertművelés fenntartása, fejlesztése

Kezelési és fejlesztési javaslatok:

- Településterjeszkedés szabályozása
- Művelt területek természetkímélő kezelésének támogatása

Quality objectives:

- Preservation of spatial detachment and character of settlements
- Preservation and development of horticulture

Management, development tools:

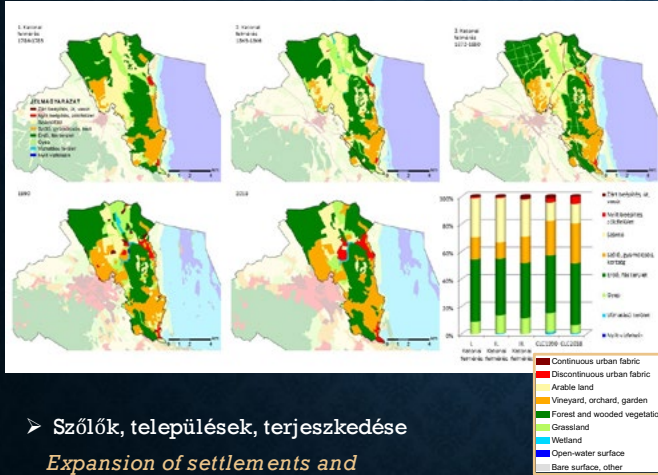
- Regulation of settlement expansion
- Support of sound management of cultivated areas

12

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Balf-Ruszti dombság tájkarakter terület Balf-Ruszt hills landscape character area

- Szőlők, települések, terjeszkedése
Expansion of settlements and vineyards

13

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Balf-Ruszti dombság tájkarakter terület Balf-Ruszt hills landscape character area

Történeti vonatkozások Historical aspect

Tájértékek

- Cloriette kilátó
- szőlőm üvelés és kertm üvelés hagyományai
- Fertőrákosi kőfejtő

Negatív folyamatok

- tájhasználat intezifikáció

„Virágvölgy, régen Sopron zöldséges-gyümölcsöskertje volt, most már házakat építenek, lakóterületté válik.”

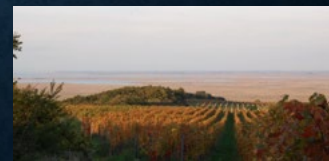
Landscape values

- Cloriette lookout point
- traditions of viniculture and horticulture
- stone-quarry in Fertőrákos

Negative processes

- Intensification of land use

„Flower valley (quarter of Sopron) was vegetable garden and orchard of Sopron, now it is becoming a living space with houses.”

14

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Balf-Rusztli dombság tájkarakter terület Balf-Ruszt hills landscape character area

Minőségi célkitűzések

- Mozaikos kertségek fennmaradása
- Természeti és kulturális örökség fennmaradása

Quality objectives

- Preservation of mosaic-like orchards
- Perpetuance of natural and cultural heritage

Kezelési és fejlesztési javaslatok

- Hagyományos zöldség- és gyümölcsstermesztés támogatása
- A felhagyott szőlők újra művelésbe vonása
- Autentikus építészet támogatása

Management and development tools

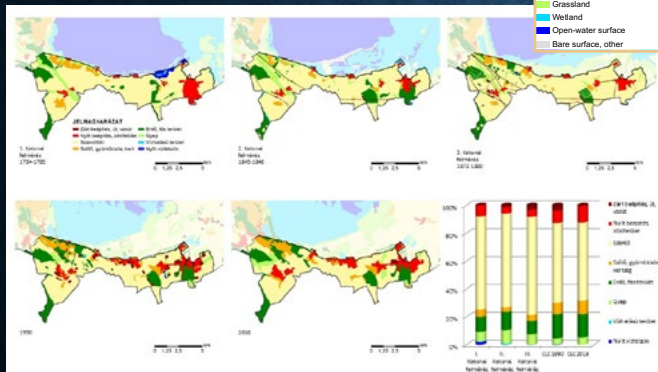
- Support of traditional horticulture and olericulture
- Recultivation of former vineyards
- Support of authentic architecture

15

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Ikva-sík tájkarakter terület Ikva plain landscape character area

- Települések, szőlők és erdők terjeszkedése

- Expansion of settlements, vineyards and forests

16

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Ikva-sík tájkarakter terület Ikva plain landscape character area

Tájértékek

- kastélyok és parkjaik
- barokk tájlemek
- történelmi fasorok
- kertművelési hagyományok

Negatív változások, konfliktusok

- agglomeráció terjeszkedése

Landscape values

- castles and their parks
  - baroque landscape elements
  - Historical allée
  - horticulture traditions
- ### Negative processes
- expansion of agglomeration

17

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Ikva-sík tájkarakter terület Ikva plain landscape character area

Minőségi célkitűzések

- Kulturális örökség védelme
- Barokk táj elemeinek fennmaradása
- Településmagok hagyományos arculatának megőrzése.

Kezelési és fejlesztési javaslatok

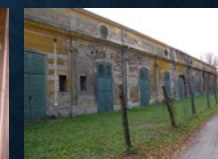
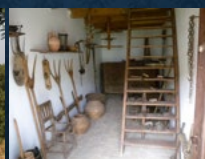
- Kulturális örökség rekonstrukció, megőrzés és a bemutatás
- Kertművelés fenntartás, fejlesztés

Quality objectives

- Protection of cultural heritage
- Preservation of baroque landscape elements
- Preservation of traditional settlement-cores

Management and development tools

- Reconstruction, protection and introduction of cultural heritage
- Preservation and development of horticulture

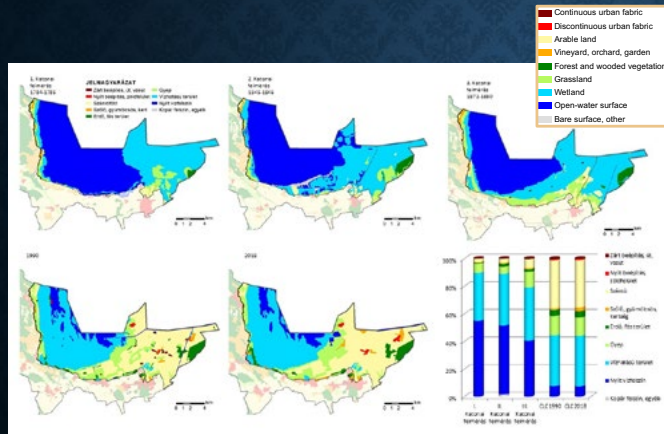

18

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Fertő-Hanság medence tájkarakter terület Fertő-Hanság basin landscape character area

- vízfelszín -> nádas
- vízhatású terület -> szántó, erdő
- water surfaces -> wetland (reed)
- wetland -> arable land, forest

19

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Fertő-Hanság medence tájkarakter terület Fertő-Hanság basin landscape character area

Tájértékek

- Fertő-tó
- fennmaradt gyepek
- majorságok, nádtetős épületek, gémeskutak
- határőrtoronyok

Negatív folyamatok, degradációk

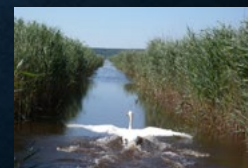
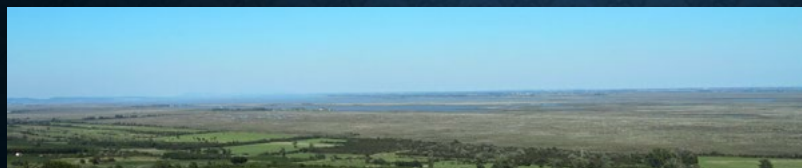
- szárazodás
- legeltetés és kaszálás elégtelensége
- Esterházy majorok rossz állaga

Landscape values

- Lake Fertő
- remnants of grasslands
- manors, reed covered buildings, shadoofs
- border warden towers

Negativ processes, degradations

- drought
- insufficiency of grazing and mowing
- bad condition of Esterházy manors

20

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

Fertő-Hanság medence tájkarakter terület Fertő-Hanság basin landscape character area

Minőségi célkitűzések

- A majorok hagyományos arculatának megőrzése
- Természeti és kulturális örökség fennmaradása, rekonstrukciója

Kezelési és fejlesztési javaslatok

- Hagományos épületek megőrzése
- A települések jellegének megőrzése

Quality objectives

- Preservation of traditional character of manors
- Continuity and reconstruction of natural and cultural heritage

Management and development tools

- Preservation of traditional buildings
- Preservation of character of settlements

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

MIÉRT ALAPVETŐ A TÁJTÖRTÉNET ÉS A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG A TÁJKARAKTERBEN WHY LANDSCAPE HISTORY AND CULTURAL HERITAGE ARE ESSENTIAL FOR LANDSCAPE CHARACTER

- A táj dinamikus valóság, nem szemlélhetjük statikusan
- A folyamatok kezelése révén őrizhetők meg az értékes jellegzetességek
- A táj tipikus vonásait a természet adja
- Az egyediséget az emberi tevékenység, kultúra eredményezi
- Stabil jövőt csak a múlt gyökereire építhetünk
- Landscape is a dynamic reality, it can not be observed at a static way
- The valuable features can be preserved by the processes
- The typical characteristics are provided by the nature
- The unique features are the results of human culture
- Stable future can be built on the roots of the past.

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ – Dr. Pál BALÁZS

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMÜKET!

THANK YOU FOR YOUR ATTENTION!

Előadás fotói Photos of the presentation: Éva Konkoly Gyuró, Ágnes Tirászi, Pál Balázs

ELC Workshop Hungary, Budapest, 21.10.2021. Prof Éva KONKOLY-GYURÓ - Dr. Pál BALÁZS

Landscape character of Hungary – Summary of achievements and challenges

---

Mrs Krisztina Kincses,

National Representative of the Council of Europe Landscape Convention, Hungary

Mr Péter Csorba, Prof. Dr.,

University of Debrecen, Hungary

Mrs Éva Konkoly-Gyuró, Prof. Dr.,

University of Sopron, Landscape Atelier, Hungary

TÁJKARAKTER development element of the project KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001, coordinated by the Ministry of Agriculture contributed not exclusively but decisively to the identification, assessment and monitoring of the Hungarian landscape character.

Adaptable results of recent landscape character research in Hungary are as follows:

- ▶ definitions;
- ▶ methodology;
- ▶ database;
- ▶ landscape quality objectives;
- ▶ protection, management and development proposals.

The following applications have been identified by actors of the future application:

- ▶ planning (data provision, plan development, making opinion);
- ▶ official work (official procedure, data provision, making opinion);
- ▶ redress procedure;
- ▶ support policy (development, allocation of resources, control of use);
- ▶ education;
- ▶ research;
- ▶ attitude formation etc.

Interrelated and partly interdependent steps to achieve our long-term goals are as follows:

1. The national indicative delimitations (landscape character types, landscape character areas) will be available at all decision-making levels and the voluntary application will start.
2. The *Landscape Character Atlas of Hungary* will be public, and the data will be widely available on an interactive map.
3. According to the developed methodology (Landscape Character Assessment Guidance), landscape character types and areas will be identified at the local level and quality objectives will be defined throughout the country.
4. The delimitations of the micro-region and the local level will be integrated into the Landscape Character Atlas of Hungary, and the indicative delimitations will be specified.
5. Additional data (e.g., descriptive) will be added to the Landscape Character Atlas of Hungary.

6. The content of the Landscape Character Atlas of Hungary will become an accepted reference base; a tool supports decisions in official work.
7. The Landscape Character Atlas of Hungary will provide the basis for environmental policy, development policy, sectoral plans and related support policies.
8. Analysis of ecosystem services for landscape character units will be started.
9. Monitoring of landscape character change will start, and it will become planned and regular.
10. The report entitled *The Landscape Quality of Hungary* will be prepared every five years.

A fundamental future task in landscape research is to implement landscape character analysis in co-operation with neighbouring countries, in order to be replaced administrative borders along the country border with “organic” borders in the process of landscape character analysis.

Magyarország Tájkaraktere – Az eredmények és a kihívások összefoglalása

Krisztina Kincses,
*az Európa Tanács Táj Egyezményének nemzeti kapcsolattartója,
Agrárminisztérium, Magyarország*

Péter Csorba, Prof. Dr.,
Debreceni Egyetem, Magyarország

Éva Konkoly-Gyuró, Prof. Dr,
Soproni Egyetem, Magyarország

A hazai tájkarakter azonosításához, értékeléséhez és nyomon követéséhez nem kizárólagosan, de meghatározó módon járult hozzá az Agrárminisztérium által koordinált KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú projekt TÁJKARAKTER fejlesztési eleme. A közelmúlt tájkarakter kutatásainak Magyarországon a következők adaptálható eredményei vannak:

- ▶ definíciók;
- ▶ módszertan;
- ▶ adatbázis;
- ▶ minőségi célkitűzések;
- ▶ védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok.

A jövőbeli felhasználók a következő alkalmazásokat azonosították:

- ▶ tervezés (adatszolgáltatás, terv kidolgozása, véleménynyilvánítás);
- ▶ hivatali munka (hatósági eljárás, adatszolgáltatás, vélemény-nyilvánítás);
- ▶ jogorvoslati eljárás;
- ▶ támogatáspolitikai (fejlesztés, források elosztása, felhasználás ellenőrzése);
- ▶ oktatás;
- ▶ kutatás;
- ▶ szemléletformálás stb.

Hosszú távú céljaink elérésének egymáshoz kapcsolódó és részben egymásra épülő lépései:

1. Az országos indikatív lehatárolások (tájtípusok, tájkarakter területek) minden döntési szinten elérhetővé válnak és az önkéntes alapú alkalmazás elindul.
2. Az *Országos Tájkarakter Tudástár* publikussá válik, interaktív térképen széles körben hozzáférhetővé válnak az adatok.
3. A kidolgozott módszertan (Tájkarakter Határozó) szerint megtörténik az egész országban a tájkarakter típusok és területek kistáj szintű azonosítása, a minőségi célkitűzések meghatározása.
4. A kistáji, illetve helyi szintű lehatárolások integrálódnak az Országos Tájkarakter Tudástárba, megtörténik az indikatív lehatárolások pontosítása.
5. Az Országos Tájkarakter Tudástárba további adatok (pl. leíró) kerülnek.

6. Az Országos Tájkarakter Tudástár tartalma elfogadott hivatkozási alappá, a hatósági munka döntéstámogatási eszközévé válik.
7. Az Országos Tájkarakter Tudástár megalapozza a környezetügyi szakpolitikát, a fejlesztéspolitikát, az ágazati terveket és a kapcsolódó támogatáspolitikákat.
8. Megindul az ökoszisztéma szolgáltatások tájkarakter egységekre vonatkoztatott elemzése.
9. A tájkarakter változás monitorozása elindul, tervezetté és rendszeressé válik.
10. Ötévente elkészül a *Hazánk Tájállapota* című jelentés.

A tájkutatásban alapvető jövőbeli feladat a szomszédos országokkal együttműködésben végzett tájkarakter-elemzések megvalósítása, annak érdekében, hogy a tájkarakter-elemzés folyamatában a közigazgatási határokat az országhatár mentén is „organikus” határok váltsák fel.

HUNGARIAN PRESIDENCY
Council of Europe
May – November 2021
PRÉSIDENCE HONGROISE
Conseil de l'Europe
Mai – Novembre 2021

**A magyarországi tájak karaktere:
Az eredmények és kihívások összefoglalása**

Kincses Krisztina, az Európa Tanács Táj Egyezményének nemzeti kapcsolattartója, Agrárminisztérium, Magyarország
Csorba Péter Prof. Dr., Debreceni Egyetem, Magyarország
Konkoly-Gyuró Éva Prof. Dr., Soproni Egyetem, Magyarország

COUNCIL OF EUROPE
COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION
NATIONAL SYMPOSIUM
ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE LANDSCAPE CONVENTION IN HUNGARY
ON THE OCCASION OF THE INTERNATIONAL LANDSCAPE DAY
Budapest, Hungary
21 October 2021

**A TÁJKARAKTER-KUTATÁS ADAPTÁLHATÓ EREDMÉNYEI
ADAPTABLE RESULTS**

Adaptálható eredmények:

- **Definíciók**
- **Módszertan** – Tájkarakter Határozó
- **Adatbázis** – Tájkarakter Tudástár
- **Minőségi célkitűzések; védelmi, kezelési és fejlesztési javaslatok** – Kutatási jelentés, Tájkarakter Tudástár

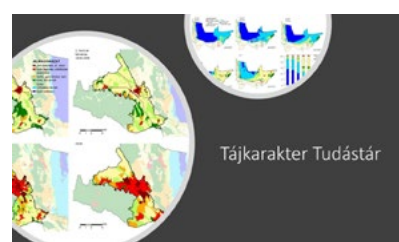
Adaptable results:

- **Definitions**
- **Methodology** – Landscape Character Assessment Guidance
- **Database** – Landscape Character Atlas of Hungary
- **Landscape quality objectives; protection, management and development proposals** – research report, Landscape Character Atlas of Hungary

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.:
A magyarországi tájak karaktere.
Az eredmények és kihívások összefoglalása
Budapest, 2021. október 21.

Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.:
Landscape character of Hungary.
Summary of achievements and challenges
Budapest, Hungary, 21 October 2021

VISSZAJELZÉSEK A KUTATÁS SORÁN FEEDBACKS

A leendő alkalmazás érintett csoportjaiból meghívott szereplők a következő **alkalmazási területeket** nevesítették:

- **tervezés** – adatszolgáltatás, terv kidolgozása, véleményezés
- **hatósági munka** – hatósági eljárás, adatszolgáltatás, véleményezés
- **jogorvoslati eljárás**
- **támogatáspolitikai** – kidolgozás, forráselosztás, felhasználás ellenőrzése

-
- egyéb (pl. **oktatás, kutatás, szemléletformálás**)

The following applications areas have been identified by actors of the future application:

- **planning** – data provision, plan development, making opinion, comments
- **official work** – official procedure, data provision, making opinion
- **redress procedure**
- **support policy** – drafting schemes, allocation of resources, control of use

-
- others (e.g. **education, research, attitude formation**)

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

VISSZAJELZÉSEK A KUTATÁS SORÁN FEEDBACKS DURING THE RESEARCH

A visszajelzése alapján a **tájkarakter-rendszer eszközt ad** többek között:

- **tervezők** széles köre (területrendezés, településrendezés stb.),
- **kormánytisztviselők** (kiemelten a természetvédelmi igazgatásban dolgozó szakemberek),
- **önkormányzati igazgatásban** dolgozó szakemberek,
- **tájvédelmi szakértők,**
- **igazságügyi szakértők** részére.

Based on the feedback, the landscape character system provides a tool, among others for:

- wide range of **planners** (spatial planning, urban planning etc.),
- **government officials** (especially professionals working for nature conservation administration),
- professionals working in **municipal administration,**
- **registered landscape experts,**
- **forensic experts.**

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

ALKALMAZÁSI JAVASLAT PROPOSAL TO APPLY IT

- a területi tervezés minden szintjén és településtervezésben
- stratégiai környezeti értékelésben
- ágazati tervezés során
- egyedi beruházások tervezésénél
- környezeti hatásvizsgálat kidolgozásakor
- minden olyan hatósági ügyben, ahol a *tájjellegvédelem* a szakkérdés részét képezi élhetünk a *tájkarakter vizsgálatának, a beavatkozás tájkarakter-módosító hatása vizsgálatának, és a megőrzésre érdemes tájkarakter védelmének felhatalmazásával.*
- támogatási rendszerekben
- at all levels of spatial planning and settlement planning;
- strategic environmental assessment;
- in sectoral planning;
- planning of individual investments;
- development of an environmental impact assessment;
- in all official cases where *landscape character protection* is part of the professional question, can be authored to examine the landscape character, to examine the landscape character modifying effect of the intervention, and to protect the landscape character worth preserving;
- support policy.

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

AZ ALKALMAZÁS VÍZIÓJA VISION OF APPLICATION

Hosszú távú céljaink elérésének egymáshoz kapcsolódó és részben egymásra épülő lépései:

1. Az országos indikatív lehatárolások (tájkarakter-típusok, tájkarakter-területek) minden döntési szinten elérhetővé válnak és az önkéntes alapú alkalmazás elindul.
2. Az *Országos Tájkarakter Tudástár* publikussá válik, interaktív térképen széles körben hozzáférhetővé válnak az adatok.
3. A kidolgozott módszertan (Tájkarakter Határozó) szerint megtörténik az egész országban a tájkarakter típusok és területek kistáj szintű azonosítása, a minőségi célkitűzések meghatározása.

Interrelated and partly interdependent steps to achieve our long-term goals are as follows:

1. The national indicative delimitations (landscape character types, landscape character areas) will be available at all decision-making levels and the voluntary application will start.
2. The *Landscape Character Atlas of Hungary* will be public, and the data will be widely available on an interactive map.
3. According to the developed methodology (*Landscape Character Assessment Guidance*), landscape character types and areas will be identified at the local level and quality objectives will be defined throughout the country.

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

AZ ALKALMAZÁS VÍZIÓJA VISION OF APPLICATION

Hosszú távú céljaink elérésének egymáshoz kapcsolódó és részben egymásra épülő lépései:

4. A kistáji, illetve helyi szintű lehatárolások integrálódnak az Országos Tájkarakter Tudástárba, megtörténik az indikatív lehatárolások pontosítása.
5. Az Országos Tájkarakter Tudástárba további adatok (pl. leíró) kerülnek.
6. Az Országos Tájkarakter Tudástár tartalma elfogadott hivatkozási alappá, a hatósági munka döntéstámogatási eszközévé válik.
7. Az Országos Tájkarakter Tudástár megalapozza a környezetügyi szakpolitikát, a fejlesztéspolitikát, az ágazati terveket és a kapcsolódó támogatáspolitikákat.

Interrelated and partly interdependent steps to achieve our long-term goals are as follows:

4. The delimitations of the micro-region and the local level will be integrated into the Landscape Character Atlas of Hungary, and the indicative delimitations will be specified.
5. Additional data (e.g. descriptive) will be added to the Landscape Character Atlas of Hungary.
6. The content of the Landscape Character Atlas of Hungary will become an accepted reference base, a tool supports decisions in official work.
7. The Landscape Character Atlas of Hungary will provide the basis for environmental policy, development policy, sectoral plans and related support policies.

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

AZ ALKALMAZÁS VÍZIÓJA VISION OF APPLICATION

Hosszú távú céljaink elérésének egymáshoz kapcsolódó és részben egymásra épülő lépései:

8. Megindul az ökoszisztéma szolgáltatások tájkarakter egységekre vonatkoztatott elemzése.
9. A tájkarakter változás monitorozása elindul, tervezetté és rendszeressé válik.
10. Ötévente elkészül a *Hazánk Tájállapota* című jelentés.

Interrelated and partly interdependent steps to achieve our long-term goals are as follows:

8. Analysis of ecosystem services for landscape character units will be started.
9. Monitoring of landscape character change will start, and it will become planned and regular.
10. The report entitled *The Landscape Quality of Hungary* will be prepared every five years.

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

KUTATÁSI JELENTŐSÉG ÉS TUDOMÁNYTERÜLETI KAPCSOLÓDÁSOK RESEARCH RELEVANCE AND INTERDISCIPLINARY RELATIONSHIPS

A kutatás eredményei további kutatásokban hasznosulhatnak.

The results of the research can be used in further researches.

Az az **új megközelítés**, ami a tájkarakter elemzésének folyamatán átível várhatóan **hatást gyakorol a tudományos szemléletre** és eredményein keresztül visszahat más tudományterületek fejlődésére is.

The new approach, which goes through the process of landscape analysis, is expected to have an impact on the scientific approach and, through its results, will also have an impact on the development of other disciplines.

Pl.

- Térbeli láttatást ad a térben nem gondolkodó szakterületeknek;
- Láttatja az organikusan alakuló és formálódó adottságokat;
- Kapcsolatokat teremt természettudomány és társadalomtudomány területei között;
- Rendszerszintű gondolkodást közvetít.

- It gives a spatial vision to non-space-thinking disciplines;
- It shows the organically forming and shaping endowments;
- It creates links between the fields of science and social science;
- It conveys systemic thinking.

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

TOVÁBBLÉPÉS IRÁNYAI DIRECTIONS FOR FURTHER ACTION

Tájjegyzmény 5. cikk c)

„A Felek vállalják, hogy (...) kialakítják a **részvételhez szükséges eljárásokat a társadalom tagjai, a helyi és a regionális hatóságok, valamint más érdekelt felek számára, amelyek érdekeltek (...) táj-politika meghatározásában és végrehajtásában;**”

Article 5 c

„Each Party undertakes (...) **to establish procedures for the participation of the general public, local and regional authorities, and other parties, with an interest in the definition and implementation of the landscape policies (...)**”

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

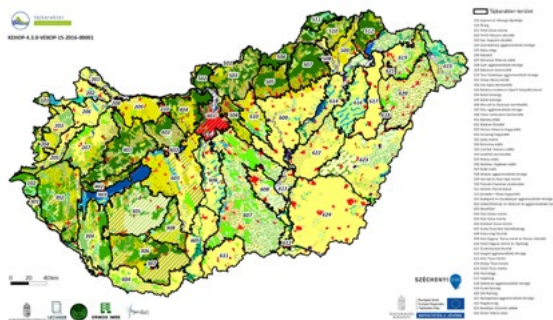
TOVÁBBLÉPÉS IRÁNYAI DIRECTIONS FOR FURTHER ACTION

Tájegyzmény 6. cikk E.

Jövőbeli feladat a szomszédos országokkal együttműködésben végzett tájkarakter elemzések megvalósítása, annak érdekében, hogy a közigazgatási határokat az országhatár mentén is „organikus/természetes” határok váltsák fel a tájkarakter-elemzés folyamatában.

Article 6 E Implementation

A fundamental future task to implement landscape character analyzes carried out in cooperation with neighboring countries, in order to replace administrative borders along the country border with “organic / natural” borders in the process of landscape character analysis.

Kincses K. – Csorba P. – Konkoly-Gyuró É.: A magyarországi tájak karaktere. Az eredmények és kihívások összefoglalása, Budapest, 2021. október 21.
Kincses, K. – Csorba, P. – Konkoly-Gyuró, É.: Landscape character of Hungary. Summary of achievements and challenges, Budapest, Hungary, 21 October 2021

tájkarakter
a természet arca

A táj életünk tere és alakítója,
gondolataink ihletője, érzéseink formálója.

A tájaknak jellemző
és jellegzetes
vonásaik vannak.

Sokféleségük és jó
minőségük megőrzése
közös felelősségünk.

A kedvező vonásokat
tájanként szükséges
meghatározni.

Célunk a kedvező
adottságok és a tájak
értékeinek átörökítése.

MAJORTARASZATI
KORMÁNYHIVATAL

Európai Unió
European Regional
Development Fund

BEFEKTETÉS A JÖVŐRE

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!
THANK YOU FOR YOUR ATTENTION!

Photo exhibition – Selection of photos of “Magical Hungary”

---

*Autumn morning at Lake-Külső/Balaton-highland National Park (Magical Hungary),
Photo: © Balázs Ravasz*

Session II

Landscape monitoring Good practices from Europe

Landscape monitoring in Switzerland

Mr Gilles Rudaz, Dr.,
Scientific Officer,
Department of the Environment, Transport, Energy and Communications,
Federal Office for the Environment, Switzerland

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Departement für Umwelt, Verkehr,
Energie und Kommunikation UVEK
Bundesamt für Umwelt BAFU
Abteilung Biodiversität und Landschaft

Landscape Monitoring in Switzerland

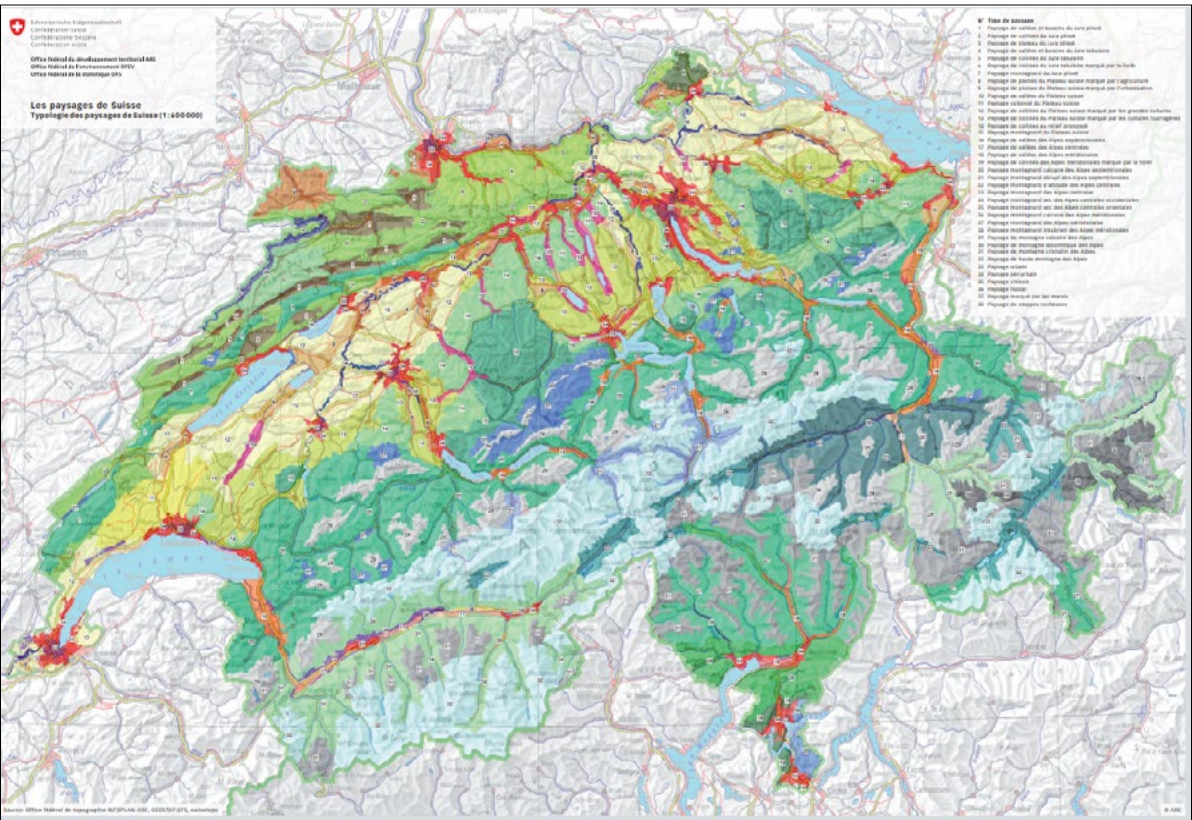
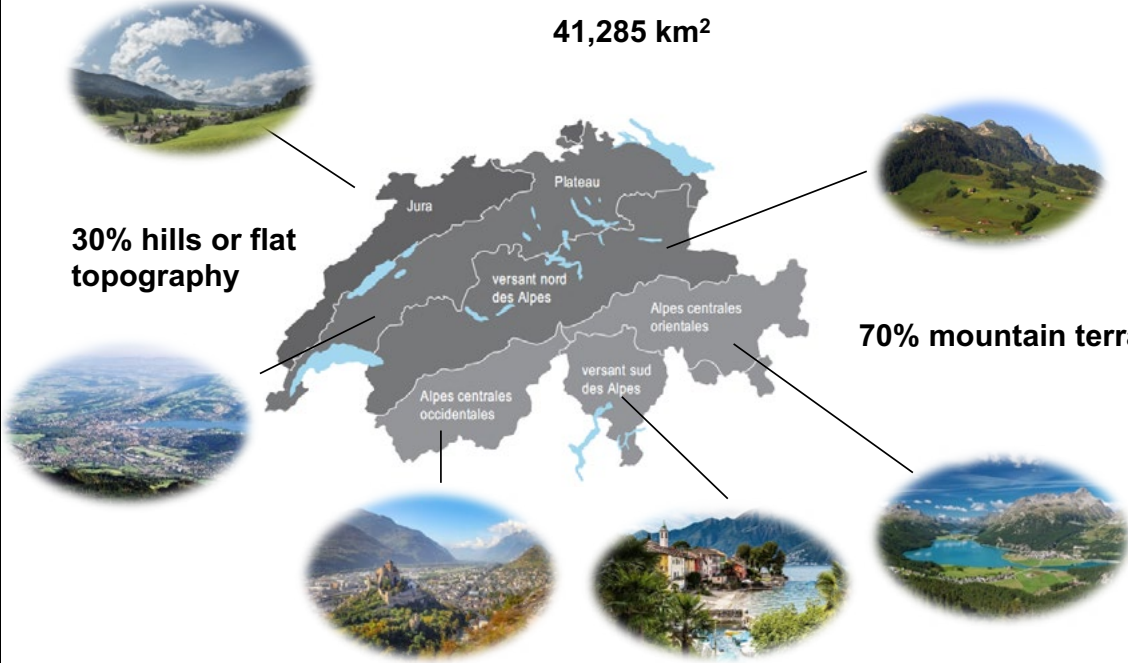
21. Oktober 2021

The Swiss Landscape

41,285 km²

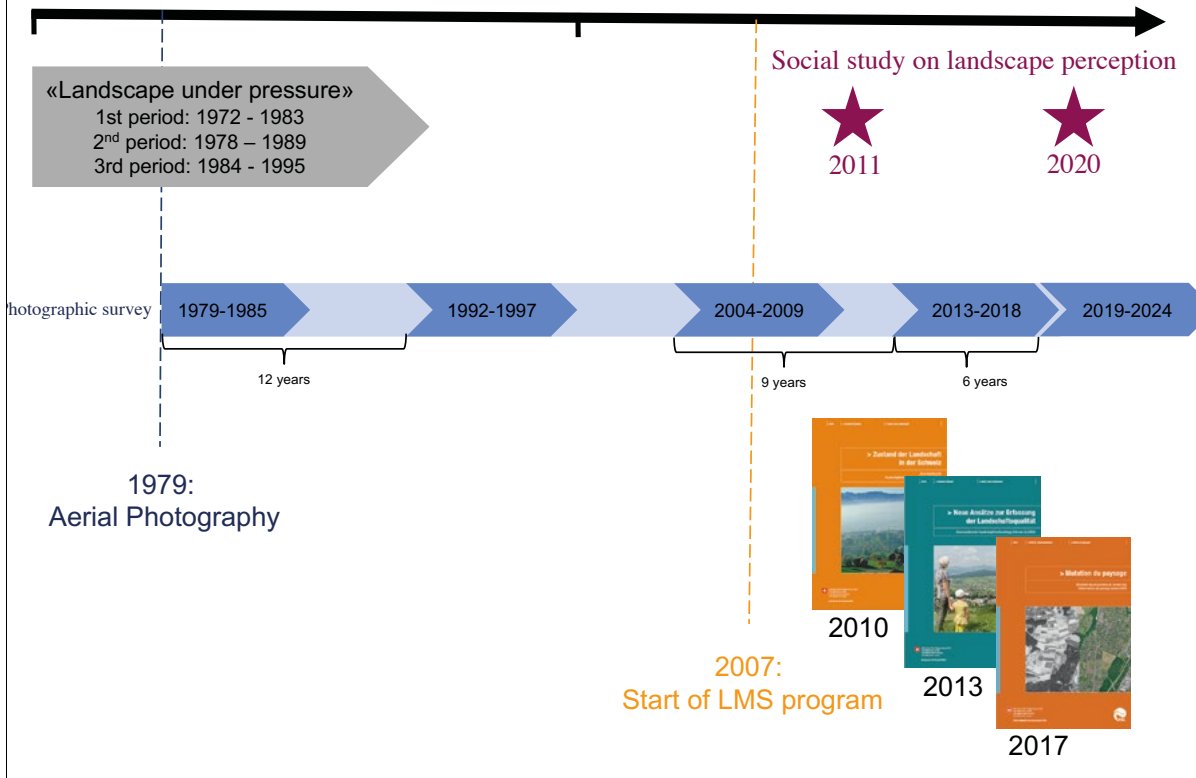
30% hills or flat
topography

70% mountain terrain

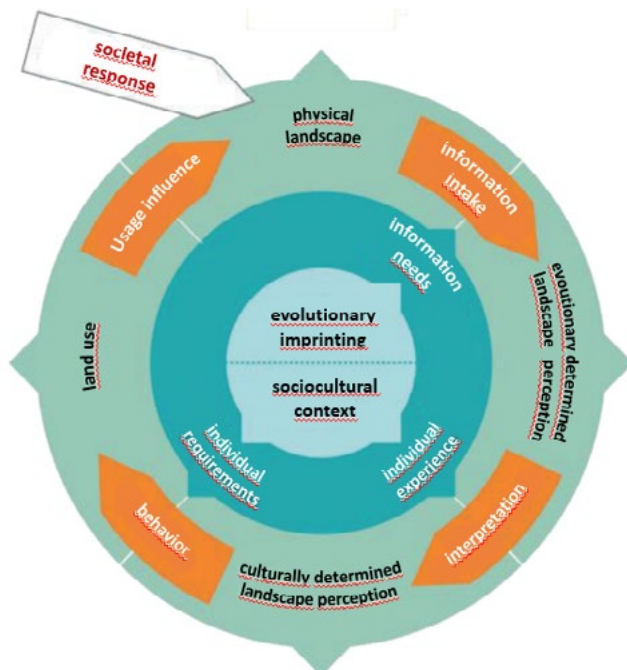

<https://www.are.admin.ch/are/fr/home/espaces-ruraux-et-regions-de-montagne/bases-et-donnees/typologie-des-paysages-de-suisse.html> ³

Perception and interpretation

Physical indicators

- Share of different areas (forest, building and infrastructures, agricultural land, etc...)
- Light emissions
- Landscape fragmentation

Social indicators

- Distinctiveness of the Landscape
- Perceived landscape beauty

Physical indicators

Photo: Daniel Arn. FOEN

6

Physical indicators

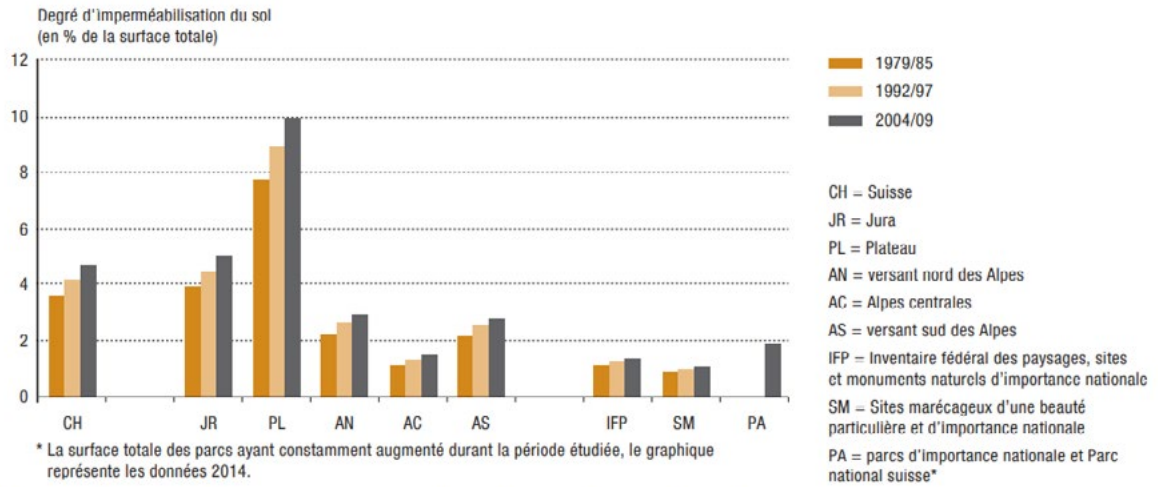
Photo: Simon Speich

Name der Präsentation • Untertitel

7

Soil sealing

III.16 Degré d'imperméabilisation pour les années 1979–1985, 1992–1997 et 2004–2009.
Source: statistique de la superficie, indicateur n°7

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

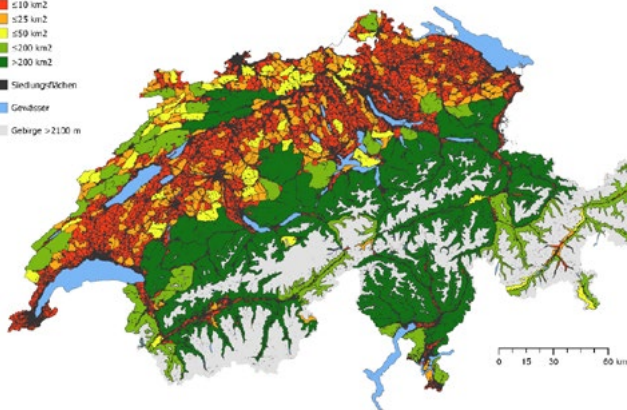
Eidgenössisches Departement für Umwelt, Verkehr,
Energie und Kommunikation UVEK
Bundesamt für Umwelt BAFU
Abteilung Biodiversität und Landschaft

Physical indicators

Landscape fragmentation

Unfragmented areas

- ≤10 km²
- ≤15 km²
- ≤50 km²
- <100 km²
- >100 km²
- Siedlungsflächen
- Gewässer
- Gebirge >2100 m

Separating elements

- Roads, railroads, Dams, airport areas, settlements, etc...
- Rivers, lakes and mountains

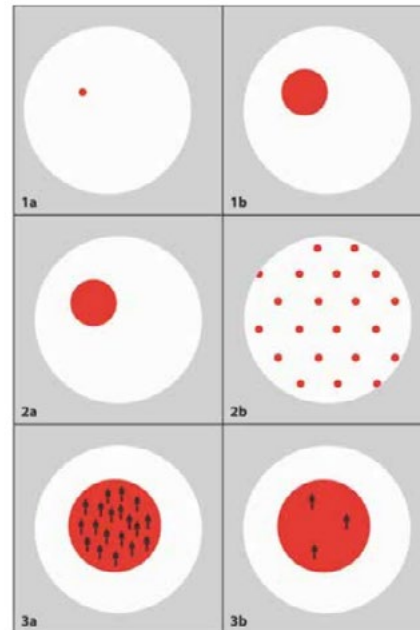
→ Threats to species and environments

Physical indicators

Urban sprawl

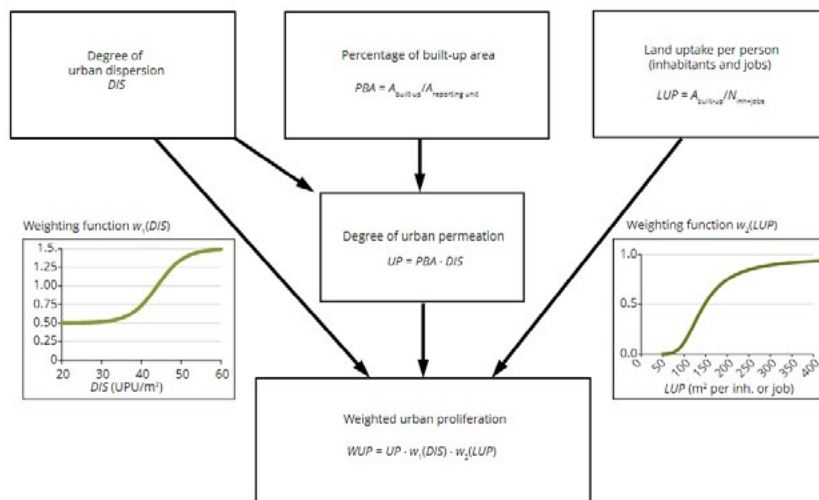
Figure 1.1 The three dimensions of urban sprawl

Note: In a landscape (white), urban sprawl is higher if (1) the built-up area (red) is large (top panel, right column), (2) the built-up area is dispersed (middle panel right) or (3) the land uptake per person is high (i.e. the utilisation density is low) (bottom panel, right) (the $\uparrow$ symbols indicate the inhabitants and jobs in the built-up areas).

Physical indicators

Urban sprawl

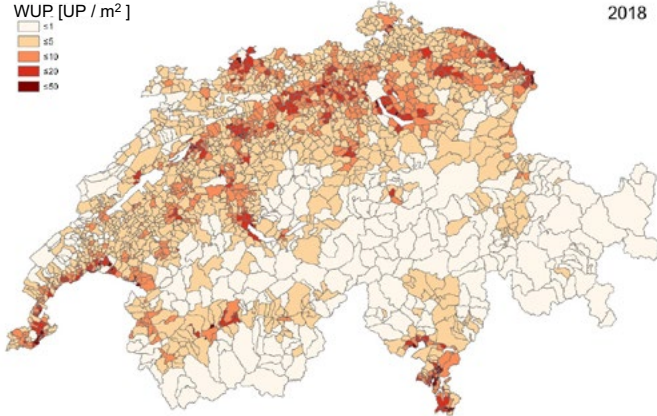
→ Unit: urban permeation / m2

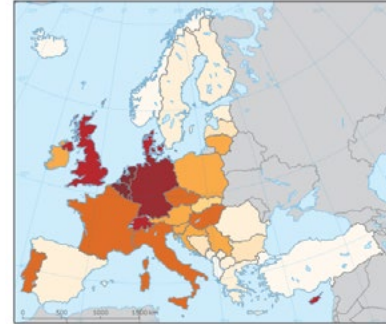
Physical indicators

Urban sprawl

WUP [UP / m²]
 ≤1
 ≤5
 ≤10
 ≤20
 ≤50

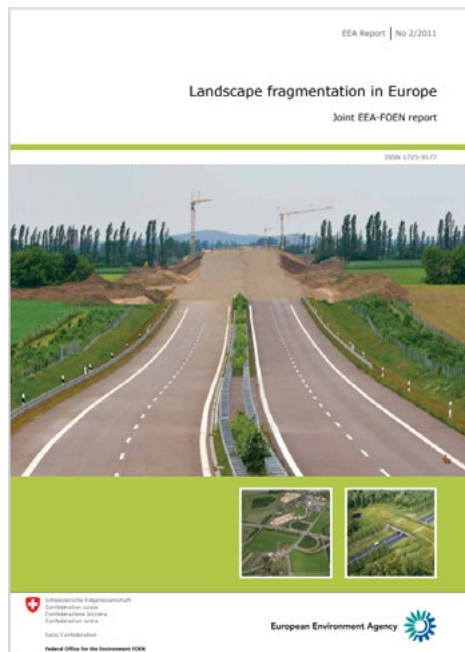

2018

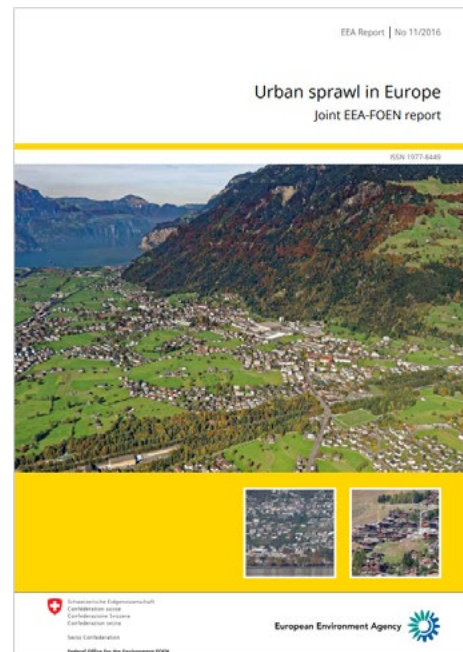
Weighted urban proliferation (WUP) per country, 2009
 Urban permeation units per m²
 < 0.4
 0.4-0.8
 0.8-1.2
 1.2-1.6
 1.6-2.0
 2.0-2.4
 2.4-2.8
 2.8-3.2
 3.2-4.3
 4.3-6.7
 > 6.7
 Outside coverage

→ remains at a high level and continues to increase

<https://www.eea.europa.eu/publications/landscape-fragmentation-in-europe>

Name der Präsentation • Untertitel

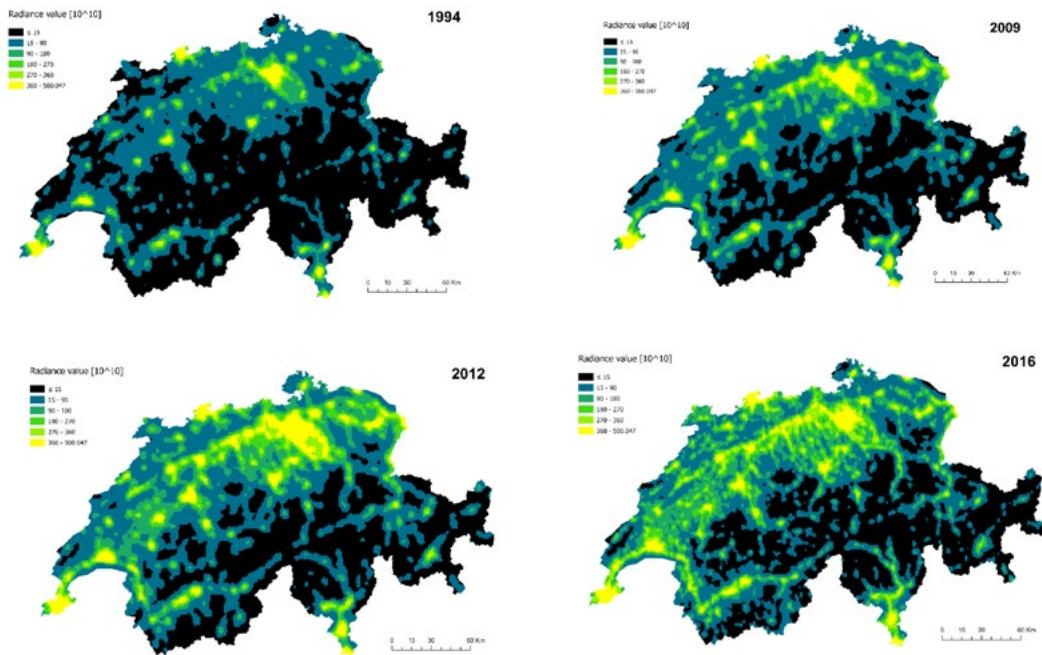

<https://www.eea.europa.eu/publications/urban-sprawl-in-europe>

13

Light emission: a meta-indicator

14

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Departement für Umwelt, Verkehr,
Energie und Kommunikation UVEK
Bundesamt für Umwelt BAFU
Abteilung Biodiversität und Landschaft

Social indicators

Distinctiveness of the landscape

- Character
- Reference to the past
- (1) "The landscape in my municipality is something special";
  - (2) "The landscape in my municipality adds to the uniqueness of the area";
  - (3) "I recognize the past in the landscape";
  - (4) "The landscape of my municipality reminds me of the past (of past experiences)".
- (5 point Likert scale → -2: strongly disagree; 0: neutral; +2 strongly agree)

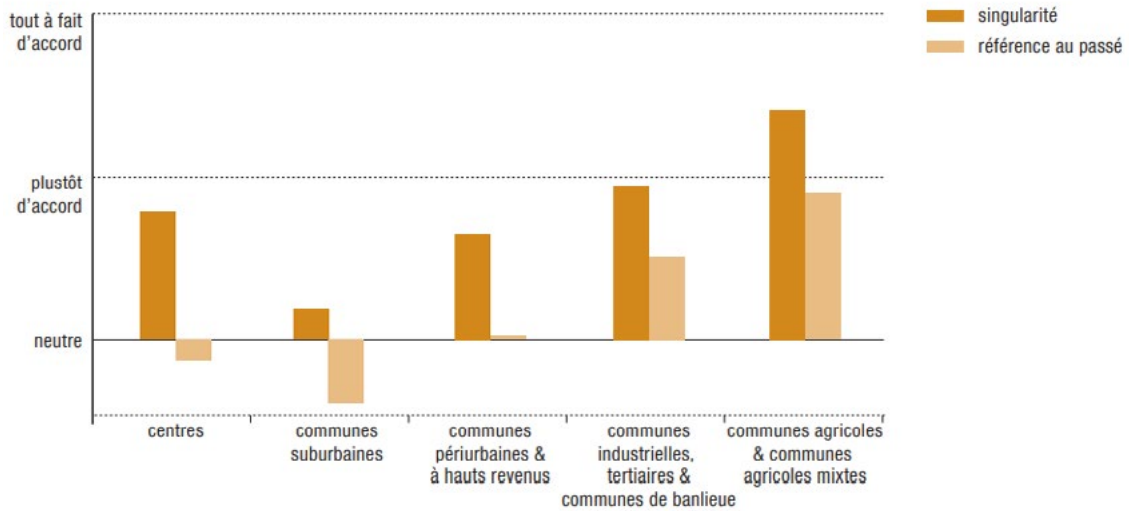
→ Influence of sociodemographic variables (owner vs tenants, residence time)

→ Significant regional differences (Alps vs Plateau)

Distinctiveness of the landscape

Particularité du paysage en fonction du type de commune

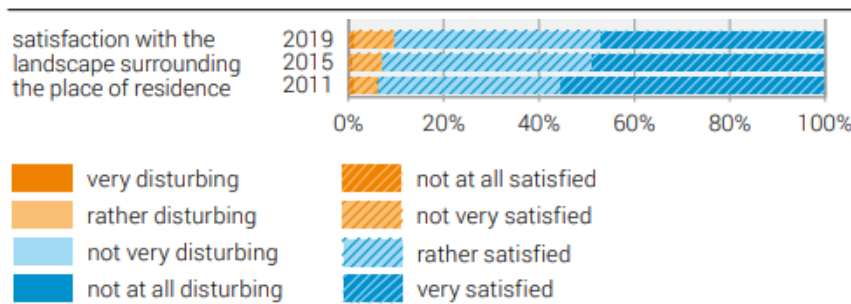
LABES 2011

16

Perception of environmental conditions in the place of residence

Share of population

Source: FSO – Omnibus surveys 2011, 2015 & 2019

© FSO 2021

<https://www.bfs.admin.ch/asset/fr/je-r-02.05.05>

17

New social indicators

Recreation and landscape

- a) *Accessibility to green and open spaces*
- b) *Frequency*
- c) *Activity and location*
- d) *Proximity*
- e) *Perceived disturbances (Road noise, waste, light pollution)*

→ **Effect on physical and mental well-being**

→ **Access to landscape**

Challenges and Perspectives

- **New tools (e.g. remote sensing) → How to analyse time series?**
- **Need for indicators in the built environment → urban green, etc...**
- **Linkage between social and physical indicators**

The national landscape policy in France

Mrs Emilie Fleury-Jägerschmidt,
Landscapes Officer, Directorate General for Planning, Housing and Nature,
Ministry of Ecological Transition, France

**Direction Générale de l'Aménagement,
du Logement et de la Nature (DGALN)
Bureau des Paysages et de la Publicité**

La politique nationale du paysage en France

Mesdames, Messieurs,

Au nom de la Direction générale de l'aménagement, du logement et de la nature et, en son sein, du Bureau des Paysages et de la publicité, je tiens tout d'abord à vous remercier de nous associer à ce Symposium national sur la mise en œuvre de la Convention européenne du paysage organisée sous les auspices de la Présidence de la Hongrie et du Comité des Ministres du Conseil de l'Europe.

Je suis honorée de célébrer à vos côtés la cinquième Journée internationale du paysage du Conseil de l'Europe, qui nous offre une nouvelle occasion de croiser nos regards sur le thème du paysage et de susciter le débat sur les politiques que nous menons. Et, si je m'en réfère au « Message de Palma de Majorque: Des politiques du paysage! »³, l'occasion m'est une nouvelle fois donnée de vous témoigner notre expérience en France et d'ouvrir ensemble une séquence d'échange collectif en repartant de vos pratiques, en Hongrie, et de nous enrichir mutuellement.

Notre politique nationale du paysage s'inscrit dans les dynamiques engendrées de protection et de conservation du patrimoine naturels, historiques, culturels et pittoresques dès le début 20e siècle. Aujourd'hui active avec la politique des sites du Ministère de la transition écologique de la France, l'objectif est de préserver les espaces de qualité et remarquables au plan paysager. Cela représente près de 2 700 sites classés et 4 800 sites inscrits, soit près de 4,4 % du territoire national. Une démarche « Grand site » est également menée pour trouver des réponses opérationnelles pour des sites classés renommés et très fréquentés qui se dégradent sous l'effet d'évolutions non maîtrisées. Cette politique a pour finalité l'excellence paysagère et environnementale des sites. En 2021, 60 démarches sont engagées avec l'État, ce qui implique plus de 500 communes sur toute la France.

---

3. www.coe.int/en/web/landscape/international-landscape-day/www.coe.int/fr/web/landscape/international-landscape-day.

C'est au tournant des années 90 que la politique nationale du paysage portera une égale attention à tous les paysages, qu'ils soient remarquables ou ordinaires, avec la Loi sur la protection et la mise en valeur des paysages. Cette ambition sera véritablement consacrée en 2000 par la Convention du Conseil de l'Europe sur le paysage qui a été ratifiée par la France au 1er juillet 2006. Elle considère l'ensemble du territoire, au-delà des seuls sites exceptionnels, sa vocation étant de faire en sorte que tous le deviennent. Le Ministère de la transition écologique s'appuie fortement sur les principes et dispositions de la Convention, elle guide et structure sa politique nationale du paysage :

- ▶ elle lui livre une définition du paysage sur laquelle se fondent les textes juridiques ;
- ▶ elle lui assigne des grands objectifs en termes de préservation de la qualité du cadre de vie ;
- ▶ elle fait du paysage un élément essentiel du bien être individuel et collectif ;
- ▶ elle invite au dialogue avec les collectivités et encourage l'intégration du paysage dans les politiques d'aménagement du territoire, d'urbanisme et, plus largement, dans les politiques culturelles, environnementales, agricoles, sociales et économiques.

Bien que des textes juridiques viennent progressivement consolider ces grands principes, la politique nationale du paysage est avant tout de nature volontaire : ses outils de connaissances et opérationnels sont incitatifs, ce qui laisse une large part aux démarches volontaires et par conséquent aux actions de sensibilisation qu'il nous revient de mener. Car en France, la politique nationale du paysage est pilotée par le Ministère de la transition écologique et ceux sont les collectivités qui disposent des leviers de mise en œuvre de la démarche paysagère pour sa déclinaison concrète sur les territoires.

Dans ce contexte, l'enjeu de connaissance et de sensibilisation des élus est primordial pour œuvrer à la prise en compte du paysage dans les politiques publiques. C'est d'ailleurs l'objet de travaux portés par le Ministère, en l'occurrence sur la sensibilisation et la formation au paysage des élus locaux (article 6 A de la Convention – Mesures particulières). Une mission de conseil et d'expertise a été menée auprès des élus locaux pour cibler leur besoin, perceptions ou projets en matière de paysage. Commandée par la Ministre de la transition écologique au Conseil général de l'environnement et du développement durable (CGEDD), son objectif est de susciter la mise en œuvre des démarches paysagères. Pour y répondre, nous allons bâtir un programme de formation sur mesure dès 2022 adossé aux actions de sensibilisation déjà à l'œuvre.

Ce chantier s'inscrit plus largement dans la réflexion générale que nous menons sur la politique des paysages de demain. Nous déployons une série d'actions et d'initiatives qui visent à conférer aux paysages davantage de place dans la stratégie territoriale et qu'ils soient pris en compte dans les autres politiques publiques :

1. En premier lieu, dans le **domaine de l'identification et de la qualification** (article 6 C de la Convention – au titre des Mesures particulières) :

– Avec les *Observatoires photographiques du paysage*. Fondés sur le principe de reconduction de campagnes photographiques d'un lieu et sur un pas de temps donnés, ces observatoires sont un outil de démarche paysagère qui permet d'appréhender un territoire dans ses évolutions passées mais aussi à venir. Lancés dès 1989, ils visent à comprendre les mécanismes et les facteurs de transformations des espaces qui sont à l'œuvre de façon à orienter favorablement l'évolution du paysage. On dénombre aujourd'hui plus d'une centaine d'Observatoires photographiques du paysage avec une grande diversité de porteurs de projet (collectivités, conservatoires nationaux du littoral, parcs naturels régionaux, écoles, etc.). Leur force repose sur l'évidence de l'image qui cumulée dans le temps donne à voir les indicateurs de changements qui sont à l'œuvre. Fonction des préoccupations locales et des enjeux observés, cet outil est mobilisé : dans la planification urbaine, pour suivre les objectifs de qualité paysagère, dans la gestion du littoral ; pour appréhender l'évolution du trait de côte ; ou encore plus récemment, dans la prospective territoriale pour œuvrer à l'adaptation au changement climatique ; enfin comme outil participatif pour sensibiliser le grand public au cadre de vie.

Tous ces exemples témoignent du rôle que joue l'Observatoire comme aide à la décision, à l'action, à la prise de conscience collective et à l'association de la population comme acteur du changement. Prochainement, nous souhaitons proposer un nouveau référentiel national pour qu'il soit plus amplement utilisé en complément d'autres outils de stratégie d'aménagement et d'urbanisme.

– Autre outil de connaissance, l'*Atlas de paysages*. Mis en œuvre depuis 1994 puis consacré dans la Loi n° 2016-1087 du 8 août 2016 pour la reconquête de la biodiversité, de la nature et des paysages, l'atlas de paysages renseigne sur les spécificités locales du territoire par l'identification, la caractérisation et la qualification du paysage. Élaboré à l'échelle départementale, il délivre aux collectivités et aux porteurs de projets une connaissance argumentée et formalisée de tous les paysages qui sert de référence pour guider qualitativement les choix d'aménagement et de développer des projets qui soient

complètement adaptés à l'identité de ces territoires, à leurs capacités. Cette connaissance des paysages confère aux documents d'urbanisme et de planification un devoir en matière de qualité paysagère sur l'ensemble du territoire. En 2021, le recensement fait état d'une couverture de 81 % du territoire national. Notre volonté est d'atteindre l'objectif 100 %, tout en lui conférant une visée opérationnelle. Pour cela, nous devons œuvrer à l'élaboration d'un nouveau référentiel national pour que cet outil devienne incontournable dans les pratiques d'aménagement du territoire et qu'il serve l'action des élus. En coopération avec la communauté d'acteurs du paysage, nous œuvrons actuellement à sa modernisation qui vise une refonte de la méthode nationale et la création d'un système d'information géographique pour spatialiser les recommandations paysagères.

2. Nous déployons également des initiatives et des actions dans le **domaine de l'intervention** (article 6 E de la Convention – au titre des Mesures particulières).

Le Plan de Paysages est une démarche concertée entre différents acteurs au service d'un projet de territoire. Il a pour vocation de repenser la manière de concevoir l'aménagement du territoire en remettant le paysage au cœur du processus. Depuis 2012, le Ministère de la transition écologique soutient les initiatives portées par les collectivités à travers l'appel à projet annuel, Plan de paysages. Chaque année la vingtaine de territoires lauréats bénéficient d'un accompagnement financier et technique pour réaliser leur plan de paysage. Depuis 2019, il comporte un volet thématique axé sur la transition énergétique. Cette année, 31 collectivités ont candidaté sur des sujets variés, comme la conciliation entre urbanisation et préservation d'espaces naturels, le souhait de redonner une identité au territoire, la nécessité de faire face à la pression touristique, ou encore sur l'insertion des objectifs de qualité paysagère dans les documents d'urbanisme et enfin sur la thématique de l'éolien.

Nous contribuons également à d'autres mesures opérationnelles en faveur des paysages comme, par exemples, la prise en compte de critères paysagers dans les projets éoliens qui sont présentés par les développeurs, dans l'implantation de projets photovoltaïques ou d'antennes relais, ou encore dans la gestion sobre de l'espace avec la réalisation de fiches pédagogiques sur la démarche paysagère appliquée à la lutte contre l'artificialisation des sols.

3. Enfin, nous agissons également dans le **domaine de la compétence** (article 6 B de la Convention – au titre des Mesures particulières).

Le Ministère de la transition écologique a créé le titre de « paysagiste concepteur » pour réglementer l'accès à cette profession et octroyer ce titre sous

certaines conditions de formation ou d'expériences. Ce titre participe ainsi à une meilleure identification des paysagistes concepteurs au sein des professionnels de la conception et garantit aux commanditaires un niveau de qualification et de compétence élevé et reconnu. Depuis sa création en 2016, 2663 paysagistes concepteurs ont obtenu ce titre, soit directement via leurs formations, soit par équivalence. Nous faisons la promotion de leur expertise à travers la commande publique avec la parution récente d'un guide sur les aménagements paysagers. Le ministère organise aussi l'intervention de « paysagistes conseils de l'Etat » (PCE) auprès des services déconcentrés. Leur mission de conseil contribue à promouvoir la prise en compte du paysage dans l'aménagement du territoire des décideurs et des élus.

L'ensemble de ces informations sont accessibles via le site Internet « Objectif Paysages », véritable centre de ressources national du paysage, dédié aux collectivités, aux professionnels et au grand public. Lancé en 2020, il vise à informer sur l'importance d'agir pour garantir des paysages de qualité pour tous, à travers la conduite de politiques publiques locales visant la protection, la gestion et l'aménagement des paysages (article 6 A de la Convention – au titre des Mesures particulières).

Puisque nous sommes aussi réunis à l'occasion de la Journée internationale du paysage, je souhaite profiter de cette occasion pour réaffirmer le soutien du Ministère de la transition écologique au rapport « Paysage et responsabilités des acteurs pour un développement durable et harmonieux » dont un projet de recommandation sur ce thème sera prochainement soumis au Comité des Ministres du Conseil de l'Europe. « Paysages » et « Développement durable » sont deux démarches extrêmement précieuses pour relever l'immense défi de la transition écologique qui nous attend collectivement. Bien que le paysage ne soit pas clairement identifié en tant que tel, ces deux démarches se font écho :

- ▶ la démarche paysagère et la territorialisation des Objectifs de développement durable partagent un même objectif de penser des territoires durables et résilients ;
- ▶ ces deux démarches permettent d'envisager le territoire dans sa globalité pour définir des solutions qui soient adaptées aux ressources et aux spécificités de chaque territoire ;
- ▶ ces deux démarches œuvrent sur des thèmes structurants de la transition, qu'il s'agisse de la réduction de notre dépendance énergétique à travers le recours aux énergies renouvelables, de la valorisation de modes de consommation et de production responsables, des mesures de lutte contre le changement climatique.

Cette ambition a été mise à l'honneur lors de la Journée nationale des paysages à l'occasion de la double célébration du 15e anniversaire de la Convention du Conseil de l'Europe sur le paysage et de sa ratification par la France, et du 6e anniversaire de l'adoption par les Nations Unies de l'Agenda 2030. Elle a été un temps privilégié pour penser les transitions, découvrir des projets exemplaires et réaffirmer le rôle clé que doivent jouer nos paysages dans la conduite des transitions écologiques, en lien avec les 17 Objectifs de développement durable (ODD) de l'Agenda 2030. Élus, partenaires et experts ont pu témoigner de leur expérience et démontrer ainsi toute la pertinence de lier la démarche paysagère à la territorialisation de ces objectifs..

L'ensemble de ces dispositions et des actions qui vous ont été présentées sont coordonnées sur les territoires par le réseau national du paysage, celui des services déconcentrés de l'État. Il est au service

des élus locaux pour susciter le passage à l'action, sensibiliser et conseiller. Ce réseau national constitue un véritable relai de la politique nationale du paysage puisqu'il permet de promouvoir l'approche paysagère dans les territoires, de favoriser le partage d'expériences et surtout de rassembler la communauté d'acteurs au niveau local. En guise d'illustration et de conclusion, je vous invite à visionner le petit film de promotion du paysage, réalisé par le centre de ressources de la région Auvergne – Rhône – Alpes coordonné par le service déconcentré de l'État, référent du paysage.

Vidéo de présentation du [Réseau paysage de la Région Auvergne-Rhône-Alpes](#)

Mesdames, Messieurs, je vous remercie de toute votre attention.

https://www.ecologie.gouv.fr/politique-des-paysages#scroll-nav_1

Launch of an interactive instrument: “Landscape analyst – Interactive landscape layout”

Mrs Eszter Fentősi,
Patkós Stúdió, Hungary

Let's think together on landscape character and change of it!
© Ministry of Agriculture, Patkós Stúdió

CÉLOK

“Szemléletes, interaktív módon szolgálja a tájban bekövetkező változások érzékeltetését, és a felelősségtudat növelését.”

- / felhasználás helye: **10 Nemzeti Park Igazgatóság**, oktatási célú események, rendezvények
- / célközönség: középiskolások, egyetemisták, társszakmák képviselői
- / **szakmai vezetés** - közösségi és egyéni sikerélmény, **önálló gondolatalkotás**, szakmai diskurzus

TARTALMI ELVÁRÁSOK

*"Ismeressük meg a játékosokat a tájalakítás
alapaival, hívjuk fel a figyelmet a táj és az ember
harmonizájának fontosságára!"*

- / a szakmai tartalmak átlátható, könnyen értelmezhető interpretációja
- / területhasználatok, tájelemek rendezésének szabad alakítása
- / tájalakítás tájépítészeti és egyéb szakági szempontjai
- / rámutatás táji összefüggésekre, a tájváltozás aktuális folyamataira
- / könnyen szállítható, strapabíró kialakítás

3D-ELEMEK

mezővédő erdősáv
fészkelő sziget
naplempark
hulladéklerakó
szélérőmű
híd
vadátjáró

orrszarvúbogár
tőkés réce
vörös vércse
vaddisznó
mezei hőrcsög
domolykó

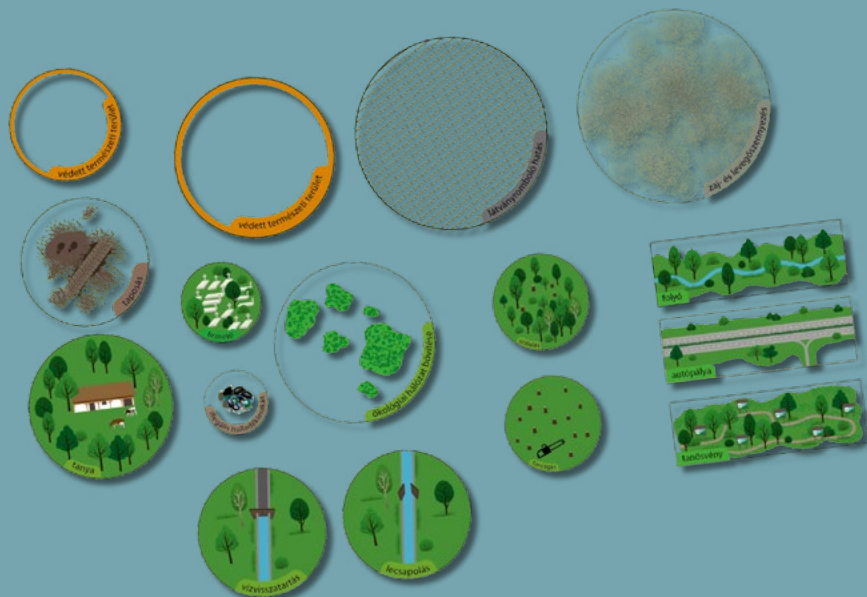

RÉTEGLAPOK

látványromboló hatás
taposás
illegális hulladéklerakás
zaj- és levegőtisztaság

temető
tanya
folyó
tanösvény
autópálya

védett természeti terület
vízviszartartás
lecsapolás
ökológiai hálózat bővítése
tarvágás
szálalás

A játék célja

Megismertetni a játékosokat a tájalkítás alapjait, felhívni a figyelmet a táj és az ember harmóniájának fontosságára, az adott játékmenet szerinti táj kirakásával és a játékmenet magyarázatával.

A játék előkészülete

Játékmenettől függően változik. Első lépésként a játékosoknak el kell dönteniük, hogy milyen domborzati viszonyok között dolgoznak (kivéve a *Rakd ki Magyarországot* játékmenetnél, hiszen ott egy megadott tájrézstérkép kell kirakni.)

A hatszögű elemeket képpel felfelé fordítva kell a tábla mellé helyezni (kivéve az *Élhetőbb tájat* játékmenetnél, ott a játékosoknak a felfelé fordított hatszögelemekből kell húzniuk, anélkül, hogy látnák a rajtuk lévő grafikát).

Több játékos esetén csapatokat kell alkotni, 3-4 fő vízszint önállóan is játszhat. A játékidő mindegyik játékmenet esetében függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

Játékszabály

Élhetőbb tájat! Nyílt kör

Gyors játékmenet
Korosztály: 10+ év
Képtípus: 10 x 15 perc
Játékosok száma: 1 vagy több fő

A játékos(ok) 5-10-15 db hatszögű elemet húznak ki, amiket el kell helyezniük a játéksztalon úgy, hogy összefüggő tájat alkossanak. Ha elkészültek, a játékmenet reagál a kirakott tájra: elmondja, hogy a gyakorlatban mi lehet jó megoldás, és mi okozhat gondot.

Nem megfelelően kirakott táj esetén a játékosok 2-3-5 db réteglap hatszöglapokra történő felhelyezésével korrigálhatják a tájképet. Ha megfelelő a táj, akkor a játékmenet helyezhet fel réteglapokat/3D elemeket a nehezítés érdekében. A játékosok ezek figyelembevételével, további elemek felhasználásával folytatják az élhető táj kialakítására irányuló feladatukat.

Miután minden elem felkerült a táblára, a játékosok a játékmenettel közösen összefoglalják a felmerült megoldásokat, megbeszélik a tanulságokat, leírják a következtetéseiket. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

Rakd ki Magyarországot egy szegletét! Részletvadász

Gyors játékmenet
Korosztály: 10+ év
Képtípus: 10 x 15 perc

A játékosoknak fejből kell kirakniuk egy, a Játékmenet által megadott magyarországi tájrézstérkép vagy tájegységet szabadon használva a hatszögelemeket, réteglapokat és 3D-elemeket. A kirakásra maximum 5 perc áll a rendelkezésükre. A cél, hogy a játékosok tudatosítsák a táj karakterét, hogy milyen értékei vannak, milyen problémák érinthetik az adott tájegységet, ezzel létrehozva egy mentális térképet. A játékmenet a táj kirakása alatt nem szólhat bele a felhelyezés módjába, de utána segíthet a kisebb részletek felkutatásában. Ha van rá idő és lelkendezés, a játékosok megvitathatják a pozitív változások lehetőségét, és folytatásképp az 1-es játékot játszhatják. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is. (Főleg iskolásoknak gondolatébresztő játék.)

De jó lesz nekünk/nekem! Hosszú hadjárat: megszemélyesített érvelés

Hosszú játékmenet
Korosztály: 14+ év
Képtípus: 20-30+ perc

A játékosoknak ki kell választaniuk egy figurát a 3D elemek vagy a kétfoldos elemek közül, és ennek érdekeit követve kell kirakniuk egy élhető tájat a hatszög elemekből. A nehezítés kedvéért a játékmenet felhelyezhet réteglapokat vagy kihúzhat kártyalapokat. A játékosoknak csaküzenteniük kell a kiválasztott figurák érdekeit sűrű kör-mértékűt további réteglapok és 3D elemek felhelyezésével. A játékmenet reagál, tanácsot ad és magyaráz. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

Kössünk kompromisszumot! Hosszú hadjárat

Hosszú játékmenet
Korosztály: 10-18+ év
Képtípus: 20-40 perc

Ahány személy vagy csapat játszik egymás ellen, annyiféle figurát kell kihúzniuk, és annak érdekében kell érvelniük a többi játékosal szemben a tájalkítás során. A játékosoknak egyetlen tájat kell kirakniuk a hatszög-elemekből úgy, hogy megfelelő kompromisszumokat köthetnek egymással. A játék során a játékosok húznak a kártyalapokból, melyek rávilágítanak, hogy mi történhetne még, mi változhatna még a területen.

Réteglapokkal és 3D elemekkel tovább bővíthető a játék. A játékmenet elemzi, koordinálja és tereli a vitát, ha szükséges igazságot szolgáltat. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

A játék célja

Megismertetni a játékosokat a tájalkítás alapjait, felhívni a figyelmet a táj és az ember harmóniájának fontosságára, az adott játékmenet szerinti táj kirakásával és a játékmenet magyarázatával.

A játék előkészülete

Játékmenettől függően változik. Első lépésként a játékosoknak el kell dönteniük, hogy milyen domborzati viszonyok között dolgoznak (kivéve a *Rakd ki Magyarországot* játékmenetnél, hiszen ott egy megadott tájrézstérkép kell kirakni.)

A hatszögű elemeket képpel felfelé fordítva kell a tábla mellé helyezni (kivéve az *Élhetőbb tájat* játékmenetnél, ott a játékosoknak a felfelé fordított hatszögelemekből kell húzniuk, anélkül, hogy látnák a rajtuk lévő grafikát).

Több játékos esetén csapatokat kell alkotni, 3-4 fő vízszint önállóan is játszhat. A játékidő mindegyik játékmenet esetében függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

Játékszabály

Élhetőbb tájat! Nyílt kör

Gyors játékmenet
Korosztály: 10+ év
Képtípus: 10 x 15 perc
Játékosok száma: 1 vagy több fő

A játékos(ok) 5-10-15 db hatszögű elemet húznak ki, amiket el kell helyezniük a játéksztalon úgy, hogy összefüggő tájat alkossanak. Ha elkészültek, a játékmenet reagál a kirakott tájra: elmondja, hogy a gyakorlatban mi lehet jó megoldás, és mi okozhat gondot.

Nem megfelelően kirakott táj esetén a játékosok 2-3-5 db réteglap hatszöglapokra történő felhelyezésével korrigálhatják a tájképet. Ha megfelelő a táj, akkor a játékmenet helyezhet fel réteglapokat/3D elemeket a nehezítés érdekében. A játékosok ezek figyelembevételével, további elemek felhasználásával folytatják az élhető táj kialakítására irányuló feladatukat.

Miután minden elem felkerült a táblára, a játékosok a játékmenettel közösen összefoglalják a felmerült megoldásokat, megbeszélik a tanulságokat, leírják a következtetéseiket. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

Rakd ki Magyarországot egy szegletét! Részletvadász

Gyors játékmenet
Korosztály: 10+ év
Képtípus: 10 x 15 perc

A játékosoknak fejből kell kirakniuk egy, a Játékmenet által megadott magyarországi tájrézstérkép vagy tájegységet szabadon használva a hatszögelemeket, réteglapokat és 3D-elemeket. A kirakásra maximum 5 perc áll a rendelkezésükre. A cél, hogy a játékosok tudatosítsák a táj karakterét, hogy milyen értékei vannak, milyen problémák érinthetik az adott tájegységet, ezzel létrehozva egy mentális térképet. A játékmenet a táj kirakása alatt nem szólhat bele a felhelyezés módjába, de utána segíthet a kisebb részletek felkutatásában. Ha van rá idő és lelkendezés, a játékosok megvitathatják a pozitív változások lehetőségét, és folytatásképp az 1-es játékot játszhatják. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is. (Főleg iskolásoknak gondolatébresztő játék.)

De jó lesz nekünk/nekem! Hosszú hadjárat: megszemélyesített érvelés

Hosszú játékmenet
Korosztály: 14+ év
Képtípus: 20-30+ perc

A játékosoknak ki kell választaniuk egy figurát a 3D elemek vagy a kétfoldos elemek közül, és ennek érdekeit követve kell kirakniuk egy élhető tájat a hatszög elemekből. A nehezítés kedvéért a játékmenet felhelyezhet réteglapokat vagy kihúzhat kártyalapokat. A játékosoknak csaküzenteniük kell a kiválasztott figurák érdekeit sűrű kör-mértékűt további réteglapok és 3D elemek felhelyezésével. A játékmenet reagál, tanácsot ad és magyaráz. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

Kössünk kompromisszumot! Hosszú hadjárat

Hosszú játékmenet
Korosztály: 10-18+ év
Képtípus: 20-40 perc

Ahány személy vagy csapat játszik egymás ellen, annyiféle figurát kell kihúzniuk, és annak érdekében kell érvelniük a többi játékosal szemben a tájalkítás során. A játékosoknak egyetlen tájat kell kirakniuk a hatszög-elemekből úgy, hogy megfelelő kompromisszumokat köthetnek egymással. A játék során a játékosok húznak a kártyalapokból, melyek rávilágítanak, hogy mi történhetne még, mi változhatna még a területen.

Réteglapokkal és 3D elemekkel tovább bővíthető a játék. A játékmenet elemzi, koordinálja és tereli a vitát, ha szükséges igazságot szolgáltat. A játékidő függ a játékosoktól és a játékmenettől is.

A játék célja

Megismertetni a játékosokat a tájalakítás alapjával, felhívni a figyelmet a táj és az ember harmóniájának fontosságára, az adott játékmenet szerinti tájak kirakásával és a játékmester magyarázataival.

A játék előkészülete

Játékmenettől függően változik. Első lépésként a játékosoknak el kell dönteniük, hogy milyen domborzati viszonyok között dolgoznak (kivéve a *Rakd ki Magyarországot* játékmennél, hiszen ott egy megadott tájészletrét kell kirakni.)

A hatszögű elemeket képpel felfelé fordítva kell a tábla mellé helyezni (kivéve az *Élhetőbb tájat* játékmennél, ott a játékosoknak a felfelé fordított hatszögelemekből kell húzniuk, anélkül, hogy látnák a rajtuk lévő grafikát).

Több játékos esetén csapatokat kell alkotni, 3-4 fő vízszint önállóan is játszhat. A játékdő mindegyik játékmenet esetében függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

Rakd ki Magyarország egy szegletét! Részletvadász

Gyors játékmenet
Korlátlan 10+ év
időigény 10-15 perc

A játékosoknak fejből kell kirakniuk egy, a játékmester által megadott magyarországi tájészletrét vagy tájegységet szabadon használva a hatszögelemeket, réteglapokat és 3D-elemeket. A kirakásra maximum 5 perc áll a rendelkezésükre. A cél, hogy a játékosok tudatosítsák a táj karakterét, hogy milyen értékes vannak, milyen problémák érinthetik az adott tájegységet, ezzel létrehozva egy mentális térképet. A játékmester a táj kirakása alatt nem szólhat bele a felhelyezés módjába, de utána segíthet a kisebb részletek feloldásában. Ha van rá idő és lekesedés, a játékosok megvitathatják a pozitív változások lehetőségét, és folytatásképp az 1-es játékot játszhatják. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is. (Főleg iskolásoknak gondolatébresztő játék.)

Játékszabály

Élhetőbb tájat Nyílt kör

Gyors játékmenet
Korlátlan 10+ év
időigény 10-15 perc
játékosok száma: 1 vagy több fő

A játékos(ok) 5-10-15 db hatszögű elemet húznak ki, amiket el kell helyezniük a játéksztalon úgy, hogy összefüggő tájat alkossanak. Ha elkészültek, a játékmester reagál a kirakott tájra, elmondja, hogy a gyakorlatban mi lehet jó megoldás, és mi okozhat gondot.

Nem megfelelően kirakott táj esetén a játékosok 2-3-5 db réteglap hatszöglapokra történő felhelyezésével korrigálhatják a tájképet.

Ha megfelelő a táj, akkor a játékmester helyezhet fel réteglapokat/3D elemeket a nehezebb érdekében. A játékosok ezek figyelembevételével, további elemek felhasználásával folytatják az élhető táj kialakításra irányuló feladatukat.

Mután minden elem felkerült a táblára, a játékosok a játékmesterrel közösen összefoglalják a felmerült megoldásokat, megbeszélik a tanulságokat, levonják a következtetéseket. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

De jó lesz nekünk/nekem Hosszú hadjárat: megzemélyesített érvéls

Hosszú játékmenet
Korlátlan 14+ év
időigény 20-30+ perc

A játékosoknak ki kell választaniuk egy figurát a 3D elemek vagy a kétdimenziós elemek közül, és ennek érdekét követve kell kirakniuk egy élhető tájat a hatszög elemekből. A nehezebb kedvéért a játékmester felhelyezhet réteglapokat vagy kihúzhat kártyalapokat. A játékosoknak csökkentiük kell a kiválasztott figurájuk érdekét sűrű kör mértékűt további réteglapok és 3D elemek felhelyezésével. A játékmester reagál, tanácsot ad és magyaráz. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

Kössünk kompromisszumot! Hosszú hadjárat

Hosszú játékmenet
Korlátlan 15-18+ év
időigény 20-40 perc

Ahány személy vagy csapat játszik egymás ellen, annyiféle figurát kell kihúzniuk, és annak érdekében kell érvelniük a többi játékosal szemben a tájalakítás során. A játékosoknak egyetlen tájat kell kirakniuk a hatszög-elemekből úgy, hogy megfelelő kompromisszumokat kötnék egymással. A játék során a játékosok húznak a kártyalapokból, melyek rávilágítanak, hogy mi történhetne még, mi változhatna még a területen.

Réteglapokkal és 3D elemekkel tovább bővíthető a játék. A játékmester elemzi, koordinálja és tereli a vitát, ha szükséges igazságot szolgáltathat. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

A játék célja

Megismertetni a játékosokat a tájalakítás alapjával, felhívni a figyelmet a táj és az ember harmóniájának fontosságára, az adott játékmenet szerinti tájak kirakásával és a játékmester magyarázataival.

A játék előkészülete

Játékmenettől függően változik. Első lépésként a játékosoknak el kell dönteniük, hogy milyen domborzati viszonyok között dolgoznak (kivéve a *Rakd ki Magyarországot* játékmennél, hiszen ott egy megadott tájészletrét kell kirakni.)

A hatszögű elemeket képpel felfelé fordítva kell a tábla mellé helyezni (kivéve az *Élhetőbb tájat* játékmennél, ott a játékosoknak a felfelé fordított hatszögelemekből kell húzniuk, anélkül, hogy látnák a rajtuk lévő grafikát).

Több játékos esetén csapatokat kell alkotni, 3-4 fő vízszint önállóan is játszhat. A játékdő mindegyik játékmenet esetében függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

Rakd ki Magyarország egy szegletét! Részletvadász

Gyors játékmenet
Korlátlan 10+ év
időigény 10-15 perc

A játékosoknak fejből kell kirakniuk egy, a játékmester által megadott magyarországi tájészletrét vagy tájegységet szabadon használva a hatszögelemeket, réteglapokat és 3D-elemeket. A kirakásra maximum 5 perc áll a rendelkezésükre. A cél, hogy a játékosok tudatosítsák a táj karakterét, hogy milyen értékes vannak, milyen problémák érinthetik az adott tájegységet, ezzel létrehozva egy mentális térképet. A játékmester a táj kirakása alatt nem szólhat bele a felhelyezés módjába, de utána segíthet a kisebb részletek feloldásában. Ha van rá idő és lekesedés, a játékosok megvitathatják a pozitív változások lehetőségét, és folytatásképp az 1-es játékot játszhatják. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is. (Főleg iskolásoknak gondolatébresztő játék.)

Játékszabály

Élhetőbb tájat Nyílt kör

Gyors játékmenet
Korlátlan 10+ év
időigény 10-15 perc
játékosok száma: 1 vagy több fő

A játékos(ok) 5-10-15 db hatszögű elemet húznak ki, amiket el kell helyezniük a játéksztalon úgy, hogy összefüggő tájat alkossanak. Ha elkészültek, a játékmester reagál a kirakott tájra, elmondja, hogy a gyakorlatban mi lehet jó megoldás, és mi okozhat gondot.

Nem megfelelően kirakott táj esetén a játékosok 2-3-5 db réteglap hatszöglapokra történő felhelyezésével korrigálhatják a tájképet.

Ha megfelelő a táj, akkor a játékmester helyezhet fel réteglapokat/3D elemeket a nehezebb érdekében. A játékosok ezek figyelembevételével, további elemek felhasználásával folytatják az élhető táj kialakításra irányuló feladatukat.

Mután minden elem felkerült a táblára, a játékosok a játékmesterrel közösen összefoglalják a felmerült megoldásokat, megbeszélik a tanulságokat, levonják a következtetéseket. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

De jó lesz nekünk/nekem Hosszú hadjárat: megzemélyesített érvéls

Hosszú játékmenet
Korlátlan 14+ év
időigény 20-30+ perc

A játékosoknak ki kell választaniuk egy figurát a 3D elemek vagy a kétdimenziós elemek közül, és ennek érdekét követve kell kirakniuk egy élhető tájat a hatszög elemekből. A nehezebb kedvéért a játékmester felhelyezhet réteglapokat vagy kihúzhat kártyalapokat. A játékosoknak csökkentiük kell a kiválasztott figurájuk érdekét sűrű kör mértékűt további réteglapok és 3D elemek felhelyezésével. A játékmester reagál, tanácsot ad és magyaráz. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

Kössünk kompromisszumot! Hosszú hadjárat

Hosszú játékmenet
Korlátlan 15-18+ év
időigény 20-40 perc

Ahány személy vagy csapat játszik egymás ellen, annyiféle figurát kell kihúzniuk, és annak érdekében kell érvelniük a többi játékosal szemben a tájalakítás során. A játékosoknak egyetlen tájat kell kirakniuk a hatszög-elemekből úgy, hogy megfelelő kompromisszumokat kötnék egymással. A játék során a játékosok húznak a kártyalapokból, melyek rávilágítanak, hogy mi történhetne még, mi változhatna még a területen.

Réteglapokkal és 3D elemekkel tovább bővíthető a játék. A játékmester elemzi, koordinálja és tereli a vitát, ha szükséges igazságot szolgáltathat. A játékdő függ a játékosoktól és a játékmestertől is.

SOKRÉTŰ BEMUTATÁSI LEHETŐSÉG

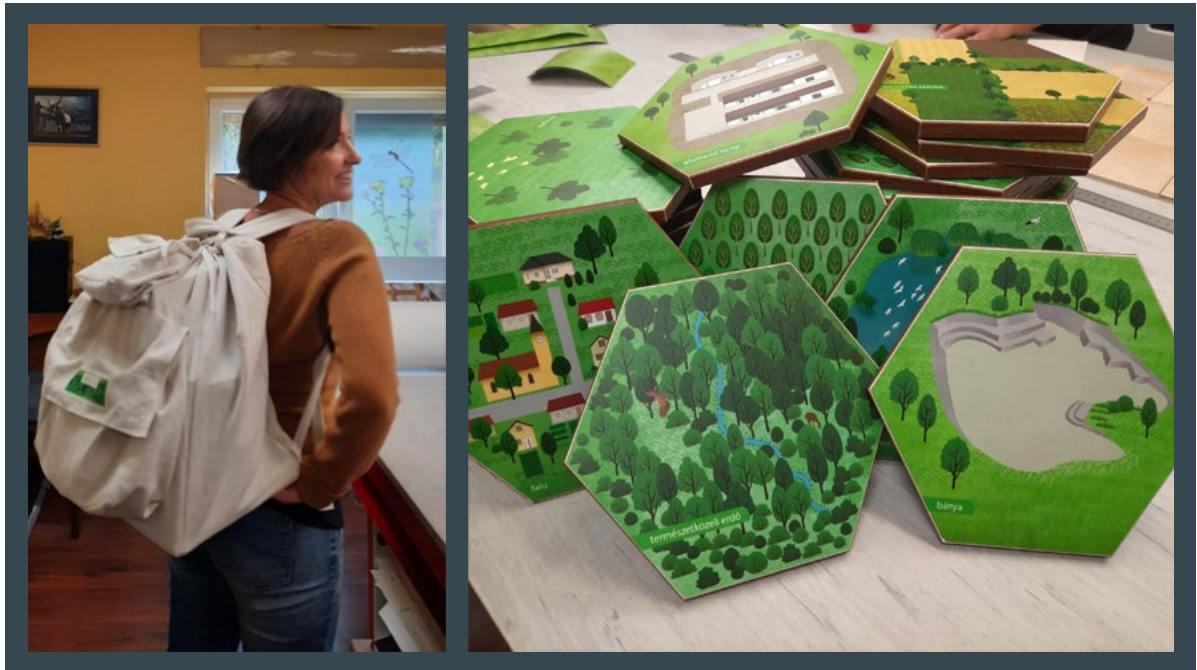

- / bemutatandó táj karaktere
- / játékosok kora, száma
- / hozzáférés ideje, bemutatás mélysége
- / **szakvezető kreativitása**

“Nem csak játék”

- / élményszerzés, játszva tanulás
- / projektmódszer, problémamegoldás
- / kooperációs készség
- / kritikus gondolkodás, vitakészség
- / érzékenyítés

Closing Session

Closing speeches

Mrs Krisztina Kincses,

National Representative of the Council of Europe Landscape Convention, Hungary

Ms Krisztina Kincses thanked the speakers and participants of the Symposium, who contributed, through their presentations and exchange of ideas and experiences, to progress in the definition of public policies for landscape.

Mr Gilles Rudaz, Dr.,

Chair of the Council of Europe Conference of the Council of Europe Landscape Convention, Switzerland

Mr Gilles Rudaz warmly thanked the authorities of the Hungarian Ministry of Agriculture for their hospitality and congratulated them on the holding of the Symposium.

Mrs Maguelonne Déjeant-Pons, Dr.,

Executive Secretary of the Council of Europe Landscape Convention

The contributions presented and the debates held at this National Symposium are of great importance for guiding public policies towards a sustainable and harmonious development of territories.

The quality of the work carried out in Hungary throughout these years is truly excellent and impressive. In addition to scientific and technical approaches, there are social and cultural approaches, which allow us to consider the human being in relation to his territory. It is precisely because of this human dimension that the Landscape Convention is one of the flagship conventions of the Council of Europe, an organisation for human rights, democracy and the rule of law.

I would also like to thank the representatives of France and Switzerland for their very rich presentation, which shows the large scope of the work carried out.

In one of the photos presented by Mr Zsombor Boromisza concerning landscape education, there was a small heart drawn by a child. The heart expresses a feeling of attachment, affection, admiration of the human being for certain places, which in return strengthen and forge the human personality. An impression of sadness appears when this feeling is one of malaise, discouragement and resignation.

It is possible to consider that the identity of individuals living in the same territory can be diverse, but that the landscape expresses the identity of this territory, which results from the history of the Earth and the ways of living and thinking of persons. This identity specific to the landscape ultimately makes it possible to unite the inhabitants of a place, whatever their origin, and they recognise themselves in the landscape when it meets their aspirations.

In this respect, I would like to recall two general principles expressed in the Recommendation CM/Rec(2008)3 of the Committee of Ministers to member States on the Guidelines for the implementation of the Convention:

The first principle is a call to “Recognise the fundamental role of knowledge”. It notes that the identification, description and evaluation of landscapes is the preliminary phase of any landscape policy. This implies an analysis of morphological, archaeological, historical, cultural and natural features and their interrelationships, as well as an analysis of changes. The public perception of the landscape should also be analysed in terms of its historical development and recent significance.

The second principle concerns the need to “Make use of public participation”. It states that all action taken to define, implement and monitor landscape policies should be preceded and accompanied by procedures for participation by members of the public and other relevant stakeholders, with the aim of enabling them to play an active role in formulating, implementing and monitoring landscape quality objectives.

The implementation of the National Landscape Strategy of Hungary and the vision developed on the basis of the Analysis of landscape characteristics in Hungary, is thus of high importance. With a strong involvement of public authorities, at national, regional and local level, with the contribution of high-quality professionals and the mobilisation of the population, the Hungarian landscapes will continue to charm both their inhabitants and visitors for a long time to come.

I thank you again for your welcome and congratulate you on the holding of this National Symposium, with a special applause to Krisztina Kincses for this great success.

Programme

The National Symposium on the implementation of the Council of Europe Landscape Convention in Hungary was organised in Budapest, Hungary, on 21 October 2022, by the Ministry of Agriculture of Hungary, in consultation with the Council of Europe – Secretariat of the Convention, Directorate of Democratic Participation –, within the framework of the Work Programme of the Convention.

Introduction

As an international intergovernmental organisation created in 1949, and whose headquarters are located in Strasbourg (France), the Council of Europe has 47 member States: Albania, Andorra, Armenia, Austria, Azerbaijan, Belgium, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Georgia, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Malta, Republic of Moldova, Monaco, Montenegro, Netherlands, North Macedonia, Norway, Poland, Portugal, Romania, Russian Federation, San Marino, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine and the United Kingdom. Its main objectives are to promote democracy, human rights and the rule of law, and to seek common solutions to the main problems facing European society today.

The *Council of Europe Landscape Convention* aims to promote landscape protection, management and planning and to organise international co-operation. It applies to the entire territory of the Parties and covers natural, rural, urban and peri-urban areas. It concerns landscapes that might be considered outstanding, as well as everyday or degraded landscapes. The Convention represents the first international treaty exclusively devoted to all the dimensions of the landscape, considered from a perspective of sustainable and harmonious development. To date, 40 States have ratified it: Andorra, Armenia, Azerbaijan, Belgium, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Georgia, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, North Macedonia, Republic of Moldova, Montenegro, Netherlands, North Macedonia, Norway, Poland, Portugal, Romania, San Marino, Serbia, Slovak Republic, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine and the United Kingdom. One further State has signed the Convention: Malta. The Council of Europe Landscape Convention was adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 19 July 2000 in Strasbourg and opened for signature by the member States of the Organisation in Florence (Italy) on 20 October 2000. The opening of the Convention to non-European States following the entry into force of its amending protocol on 1st July 2021 is an opportunity to reaffirm the universality of the landscape dimension of human rights and democracy.

Organised by the Council of Europe on a regular basis since 2002, the *Meetings for the implementation of the Council of Europe Landscape Convention* aim to present new concepts and achievements in favour of the implementation of the Convention. They thus represent a genuine forum for sharing practices and ideas. Special emphasis is given to the experiences of the State hosting the meeting. The following Meetings have previously been organised:

- ▶ 23-24 May 2002, Strasbourg (France): "Landscape policies: contribution to the well-being of European citizens and to sustainable development (social, economic, cultural and ecological approaches); Landscape identification, evaluation and quality objectives, using cultural and natural resources; Awareness-raising, training and education; Innovative tools for the protection, management and planning of landscape"
- ▶ 23-24 October 2003, Yerevan (Armenia): "Spatial planning and landscape in Armenia"
- ▶ 27-28 November 2003, Strasbourg (France): "Integration of landscapes in international policies and programmes and transfrontier landscapes; Landscapes and individual and social well-being; Spatial planning and landscape"
- ▶ 26-27 April 2004, Moscow (Russian Federation): "Spatial planning and landscape"
- ▶ 6-8 May 2004, Tulcea (Romania): "Landscape and spatial planning"
- ▶ 16-17 June 2005, Cork (Ireland): "Landscapes for urban, suburban and peri-urban areas"

- ▶ 15-16 December 2005, Tirana, Albania: "The contribution of Albania to the implementation of the Council of Europe Landscape Convention"
- ▶ 11-12 May 2006, Ljubljana (Slovenia): "Landscape and society"
- ▶ 28-29 September 2006, Gerona (Spain): "Landscape quality objectives: from theory to practice"
- ▶ 4-5 June 2007, Andorra La Vella (Andorra): "Landscape of Andorra"
- ▶ 20-21 September 2007, Sibiu (Romania): "Landscape and rural heritage"
- ▶ 24-25 April 2008, Piestany (Slovakia): "Landscape in planning policies and governance: towards integrated spatial management"
- ▶ 8-9 October 2009, Malmö (Sweden): "Landscape and driving forces"
- ▶ 15-16 April 2010, Cordoba (Spain): "Landscape and infrastructures for the society"
- ▶ 20-21 October 2011, Evora (Portugal): "Multifunctional landscape"
- ▶ 4-5 June 2012, Carbonia, Sardinia (Italy): "Council of Europe Landscape Award Forum of National Selections – Sessions 1 (2008-2009) and 2 (2010-2011)"
- ▶ 2-3 October 2012, Thessalonica (Greece): "Vision for the future of Europe on territorial democracy: landscape as a new strategy for spatial planning. Another way to see the territory involving civil society..."
- ▶ 2-3 October 2013, Cetinje (Montenegro): "Territories of the future: landscape identification and assessment: an exercise in democracy"
- ▶ 11-12 June 2014, Wrocław (Poland): "Council of Europe Landscape Award Forum of National Selections – Session 3 (2012-2013)"
- ▶ 1-2 October 2014, Urgup (Turkey): "Sustainable landscapes and economy: on the inestimable natural and human value of the landscape"
- ▶ 1-2 October 2015, Andorra la Vella (Andorra): "Landscape and transfrontier co-operation: the landscape knows no boundary"
- ▶ 9-10 June 2016, Budapest (Hungary): "Council of Europe Landscape Award Forum of National Selections – Session 4 (2014-2015)"
- ▶ 5-6 October 2016, Yerevan (Armenia): "National policies for the implementation of the Council of Europe Landscape Convention: challenges and opportunities"
- ▶ 5-6 September 2017, Brno (Czech Republic): "The implementation of the Council of Europe Landscape Convention at local level: local democracy"
- ▶ 25-26 January 2018, Trebinje (Bosnia and Herzegovina): "The implementation of the Council of Europe Landscape Convention in Bosnia and Herzegovina: Drawing landscape policies for the future"
- ▶ 9-10 March 2018, Tbilisi (Georgia): "The implementation of the Council of Europe Landscape Convention in Georgia: Interministerial Round-Table: Integration of the landscape into policies"
- ▶ 20-21 June 2018, Daugavpils (Latvia): "Council of Europe Landscape Award Forum of National Selections – Session 5 (2016-2017)"
- ▶ 3-4 October 2018, Tropea (Italy): "Landscape and education"
- ▶ 19-20 October 2018, Zagreb (Croatia): "Integrated approach to landscape protection, planning and management in Croatia"
- ▶ 14-15 March 2019, Seville (Spain): "Water, landscape and citizenship in the face of global change"
- ▶ 26-27 November 2019, Strasbourg (France): "The implementation of the Council of Europe Landscape Convention in France: Landscapes from here and elsewhere, diverse perspectives on some landscape approaches at different scales, on both sides of borders"
- ▶ 19-20 October 2020, [Lausanne, Switzerland]: "Landscape integration in sectoral policies"
- ▶ 21-22 October 2020, [Geneva, Switzerland]: "Council of Europe Landscape Award Forum of National Selections - 6th Session 2018-2019"
- ▶ 6-8 October 2021, Palma de Majorca (Spain): "Landscape policies! Strategies, Action plans and Policy documents for landscape quality"

The proceedings of the Meetings are published in the Council of Europe's "European Spatial Planning and Landscape" series and are available on the Council of Europe Landscape Convention website: www.coe.int/en/web/landscape/workshops; www.coe.int/en/web/landscape/publications

Acknowledgments

The Council of Europe wishes to thank the Ministry of Agriculture of Hungary for its hospitality and co-operation.

Objectives

The purpose of the Symposium is to present and debate on public policies in Hungary for the implementation of the Council of Europe Convention.

In particular, Article 5 of the Convention provides that its Parties undertake:

- ▶ to recognise landscapes in law as an essential component of people's surroundings, an expression of the diversity of their shared cultural and natural heritage, and a foundation of their identity;
- ▶ to establish and implement landscape policies aimed at landscape protection, management and planning, through the adoption of the specific measures set out in Article 6 of the Convention ;
- ▶ to establish procedures for the participation of the general public, local and regional authorities, and other parties with an interest in the definition and implementation of the landscape policies;
- ▶ to integrate landscape into their regional and town planning policies and in their cultural, environmental, agricultural, social and economic policies, as well as in any other policies with possible direct or indirect impact on landscape.

Websites

- ▶ Council of Europe Landscape Convention
  - www.coe.int/LandscapeConvention
  - www.coe.int/Conventiondupaysage
- ▶ Ministry of Agriculture of Hungary
  - <https://2015-2019.kormany.hu/en/ministry-of-agriculture>

Venue

The meeting was held at the Council of Europe, European Youth Centre, Budapest, Hungary.

Participants

The Symposium was aimed at government officers – members of the Council of Europe Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape (CDCPP), of the CoE Conference on the Council of Europe Landscape Convention, and representatives of other ministries –, representatives of local and regional authorities, professionals, academics, representatives of governmental and non-governmental organisations, and other persons, working in the fields of landscape and sustainable development, with its environmental, cultural, social and economic dimensions.

Working languages

The working languages are Hungarian and English.

Programme

The programme of the Meeting is on the Council of Europe website of the Council of Europe Landscape Convention at the following address: [National Symposium on the implementation of the Council of Europe Landscape Convention in Hungary \(coe.int\)](http://www.coe.int/Workshops)

or

- ▶ [National/Regional Symposiums on the Council of Europe Landscape Convention \(coe.int\)](http://www.coe.int/Workshops)
- ▶ [Council of Europe Landscape Convention / Official website \(coe.int\)](http://www.coe.int/Workshops) (under "Meetings"/ "Workshops").

Organisers

Hungary – National representation of the Council of Europe Landscape Convention, Ministry of Agriculture

Mrs Krisztina Kincses
National representative of the Council of Europe Landscape Convention
Ministry of Agriculture
H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11, Hungary
Tel: +36 30 6627415
E-mail: krisztina.kincses@am.gov.hu

Photo credit:

Balázs Ravasz/Autumn morning at Lake-Külső/
Balaton-highland National Park © Ministry of Agriculture, Magical Hungary

Council of Europe – Directorate of Democratic Participation, Council of Europe Landscape Convention

Mrs Maguelonne Déjeant-Pons
Executive Secretary of the Council of Europe Landscape Convention
Head of the Landscape, Environment and Major Hazards Division
F-67075, Strasbourg Cedex, France
Tel: +33 (0)3 88 41 23 98
E-mail: maguelonne.dejeant-pons@coe.int

Contact

Mrs Eva Nagy
Administrative Assistant
Council of Europe Landscape Convention, DG II
F-67075 Strasbourg Cedex, France
Tel: + 33 (0)3 88 41 36 02
E-mail: eva.nagy@coe.int

Opening Session

Moderator: Mrs Krisztina Kincses, National Representative of the Council of Europe Landscape Convention, Ministry of Agriculture, Hungary

Welcome speeches

Mr Péter Sztáray, Dr., State Secretary for Security Policy, Ministry of Foreign Affairs and Trade, Hungary

Mr András Rácz, Dr., State Secretary for Environmental Affairs, Ministry of Agriculture, Hungary

Mrs Maguelonne Déjeant-Pons, Dr., Executive Secretary of the Council of Europe Landscape Convention

Mr Gilles Rudaz, Dr., Chair of the Council of Europe Conference of the Council of Europe Landscape Convention, Switzerland

Mrs Flora van Regteren Altena, Chair of the Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape of the Council of Europe, Netherlands

Session I. Landscape character of Hungary – Achievements

The process and key methodical issues of landscape character identification and assessment in Hungary

Mrs Éva Konkoly-Gyuró, Prof. Dr., University of Sopron, Landscape Atelier, Hungary

The results of identifying and evaluating landscape character types in Hungary – National level

Mrs Mónika Csősi, Senior Spatial Planner, Lechner Knowledge Center, Hungary

Integration of outdoor learning activities in landscape character assessment

Mr Zsombor Boromisza, PhD., Vice Director, Head of Department, Buda Campus, Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary

Attitudes of local citizens towards the landscape and landscape research

Mr Péter Csorba, Prof. Dr., University of Debrecen, Hungary

Online questionnaire contribution to landscape character assessment

Mr Sándor Jombach, PhD., Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary

Historic landscape character assessment as a basis for future landscape quality objectives

Mr Pál Balázs, PhD., Konkoly University of Sopron, Hungary

Landscape character of Hungary – Summary of achievements and challenges

Mrs Krisztina Kincses, National Representative of the Council of Europe Landscape Convention, Hungary

Photo exhibition

Selection of photos of “Magical Hungary”

Session II. Landscape monitoring – Good practices from Europe

Landscape monitoring in Switzerland

Mr Gilles Rudaz, Dr., Scientific Officer, Department of the Environment, Transport, Energy and Communications, Federal Office for the Environment, Switzerland

The national landscape policy in France

Mrs Emilie Fleury-Jägerschmidt, Landscapes Officer, Directorate General for Planning, Housing and Nature, Ministry of Ecological Transition, France

Launch of an interactive instrument: “Landscape analyst – interactive landscape layout”

Mrs Eszter Fentősi, Patkós Stúdió, Hungary

Discussion on landscape monitoring

Closing Session

Mrs Krisztina Kincses, National Representative of the Council of Europe Landscape Convention, Hungary

Mr Gilles Rudaz, Dr., Chair of the Council of Europe Conference of the Council of Europe Landscape Convention, Switzerland

Mrs Maguelonne Déjeant-Pons, Dr., Executive Secretary of the Council of Europe Landscape Convention

List of participants

FRANCE

Mrs Emilie FLEURY-JÄGERSCHMIDT, Landscapes project manager, National Representative for the Council of Europe Landscape Convention, Ministry of Ecological Transition, Tour Sequoia 1, place Carpeaux La Défense 6 92055 La Défense Cedex, France

Tel: +336 50 64 11 55;

E-mail: emilie.fleury-jagerschmidt@developpement-durable.gouv.fr

HUNGARY

Mrs Ilona AGÓCS, Dr., The Office of the Commissioner for Fundamental Rights, H-1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11, Hungary
Tel: +36 1 4757100;
E-mail: Agocs.Ilona@ajbh.hu

Mrs Jolán AUER, Ügyvezető, Tájéloterv KFT, H-1074 Budapest, Rottenbiller u. 24, Hungary
Tel: +36 1 7860640, mobil: +36 30 3982819;
E-mail: tajoloterv@gmail.com

Mr Tamás BAJZÁT, Természet- és tájvédelmi ügyintéző, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgyűjtési Főosztály, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Szakértői Osztály, Hungary

Mr Tihamér BALATON, Osztályvezető, Vas Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgyűjtési Főosztály, H-9700 Szombathely Vörösmarty Mihály utca 2, Hungary

Mr Pál BALÁZS, PhD., University of Sopron, Institute of Environmental Protection and Nature Conservation, H-9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky 4, Hungary
Tel: +36 99 518391 +36 30 6223527;
E-mail: balazs.pal@uni-sopron.hu

Mr András BÁNHIDAI, Spatial planner Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company 1116 Budapest, Budafoki út 59, Hungary
Tel: +36 30 8461870;
E-mail: andras.banhidai@lechnerkozpont.hu

Mr Attila BENCSICS, Főosztályvezető, Vas Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgyűjtési Főosztály, H-9700 Szombathely Vörösmarty Mihály utca 2, Hungary

Mrs Tímea BENCSIK, Élővilág-, és tájvédelmi szakértő, csoportvezető, Vibrocomp Kft, 1094 Budapest, Viola utca 43. 4/13 Hungary
Tel: +36 30 3619682;
E-mail: bencsiktimea@gmail.com

Mr Zsombor BOROMISZA, Dr., Associate professor, Head of Department, Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Department of Landscape Protection and Restoration, H-1118 Budapest, Villányi út 35-43, Hungary
Tel: +36 30 3496658;
E-mail: boromisza.zsombor@uni-mate.hu

Mr Zsolt BUDAY, Dr., főosztályvezető, Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgyűjtési Főosztály, H-9021 Győr Árpád út 32, Hungary

Mrs Eszter CZIBIK, Pályázati koordinátor, Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, H-9941 Őriszentpéter Városszer 57, Hungary
Tel: +36 30-2110298;
E-mail: eszter.czibik@onpi.hu

Mr Péter CSORBA, Prof. Dr., University of Debrecen, H-4032 Debrecen Egyetem tér 1, Hungary
E-mail: csorba.peter@science.unideb.hu

Mrs Mónika CSÓSZI, Senior spatial planner; Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company; H-1111 Budapest, Budafoki út 59, Hungary
Tel: +36 30 2737389;
E-mail: monika.csoszi@lechnerkozpont.hu

Mrs Szilvia DÁVID, Felszíni vízkészlet-gazdálkodási referens, Országos Vízügyi Főigazgatóság, Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály, H-1012 Budapest, Márvány utca 1/d, Hungary
Tel: +36 1 225 4400/10344 Mobil:+36-70-651-7865;
E-mail: david.szilvia@ovf.hu

Mr Richard DÓKA, Tájvédelmi ügyintéző, Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, Természetmegőrzési Osztály/Földtani és Tájvédelmi Csoport, H-3304 Eger, Sánc u. 6. Hungary
Tel: +36 36411581/108; +36 308583380;
E-mail: DokaR@bnpi.hu

Mrs Sarolta DORFINGER, Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, H-8083 Csákvár, Kenderesi utca, Hungary
Tel: +36 704130420;
E-mail: dorfinger.sarolta@gmail.com

Mr Tamás DÖMÖTÖR, Dr., Településfejlesztési referens, Miniszterelnökség, H-1055 Bp. Kossuth tér 2-4, Hungary
Tel: +36 1 8961663;
E-mail: tamas.domotor@me.gov.hu

Mr Gábor DUHAY, Európai Táj Egyezmény Szakértői Testület, Hungary
Tel: +36 30 8690871;
E-mail: gduhay@gmail.com

Mrs Zsófia DUKÁT, Főosztályvezető,
Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi
Főosztály, H-1055 Budapest Kossuth tér 11,
Hungary
E-mail: zsofia.dukat@am.gov.hu

Mrs Tímea ERDEI, PhD. student, Hungarian
University of Agriculture and Life Sciences,
H-9400, Sopron, Balogh Ádám utca 1, Hungary
Tel: +36 70-5674941;
E-mail: erdeitimi@gmail.com

Mrs Sára FÁBIÁN, Tájépítész projektmenedzser,
Pro Regio Közép-Magyarországi Regionális
Fejlesztési és Szolgáltató Nonprofit Kft,
postacím: H-1146 Budapest Hermina út 17./A,
3. emelet
Tel: +36 303690092;
E-mail: sarigomail@gmail.com

Mrs Katinka FEHÉR, Somogy Megyei
Kormányhivatal Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási
Főosztály, Hungary

Mrs Eszter FENTŐSI, Patkós Stúdió,
H-2767 Tápiógyörgye, Táncsics M. út 41, Hungary
Tel.: +36 53 583544

Mrs Judit FERENCZY, Természetvédelmi
szakügyintéző, Komárom-Esztergom Megyei
Kormányhivatal, H-2800 Tatabánya Bárdos Lajos
utca 2, Hungary

Mrs Erika FIALA-BUTORA, Dr., Office of the
Commissioner for Fundamental Rights,
H-1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11, Hungary
Tel: +36 30 3771996;
E-mail: fiala-butora.erika@ajbh.hu

Mrs Csilla GAÁL, Tájvédelmi ügyintéző, Bükk
Nemzeti Park Igazgatóság, Természetmegőrzési
Osztály/Földtani és Tájvédelmi Csoport,
H-3304 Eger, Sánc u. 6, Hungary
Tel: +36 36 411581/108, 30/4431420;
E-mail: GaalCs@bnpi.hu

Mrs Réka Orsolya GAUL, Ministry of Interior,
H-1051 Budapest, József Attila u. 2-4, Hungary
Tel: +36 70 6634856;
E-mail: reka.gaul@bm.gov.hu

Mrs Annamária GERZÁNICS, Dr., Hungarian
Society for Urban Planning, H-1029 Budapest,
Sólyomvölgy u. 12, Hungary
Tel: +36 20 322 3551;
E-mail: gerzanics.a@gmail.com

Mrs Eszter GOMBOS, Természetvédelmi
szakügyintéző, Somogy Megyei Kormányhivatal
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Hulladékgazdálkodási Főosztály, Hungary

Mr András GYŐRI, városi főkertész, Kecskemét M.
J. Város Polgármesteri Hivatala, Mérnöki Iroda,
Várostervezési Osztály, H-6000 Kecskemét Kossuth
tér 1, Hungary
Tel: +36 76 512206; +36 30 9428331;
E-mail: gyori.andras@kecskemet.hu

Mr József HAMAR, Senior spatial planner;
Lechner Knowledge Center Non-profit Limited
Company; H-1114 Budapest, Budafoki út 59,
Hungary
Tel: +36 30 7495537;
E-mail: jozsef.hamar@lechnerkozpont.hu

Mrs Dalma HEGEDŰS, MKÖ ösztöndíjas,
Magyarország Állandó Képvisellete az Európa
Tanács mellett, 67000 Strasbourg,
4, rue de Richard Brunck, Franciaország
Tel: +33 (0)388612211

Mr Miklós HOLDAMF, Természetvédelmi
szakügyintéző, Komárom-Esztergom Megyei
Kormányhivatal, H-2800 Tatabánya Bárdos Lajos
utca 2, Hungary

Mrs Andrea HOLLANDAY, Osztályvezető, Jász-
Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal,
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Hulladékgazdálkodási Főosztály, Hungary

Mr Mihály HORTI, Természetvédelmi szakügyintéző,
Bács-Kiskun-Szolnok Megyei Kormányhivatal,
Hungary

Mrs Adrienn HORVÁTH, PhD., Assistant professor,
University of Sopron, H-9400 Sopron, Bajcsy-Zs.
str. 4, Hungary
Tel: +36 30 277766;
E-mail: horvath.adrienn@uni-sopron.hu

Mr Gergely HORVÁTH, Dr., Az ELTE ny. főiskolai
tanára, H-1077 Budapest, Király utca 51, Hungary
Tel: +36 1 3215740, +36 30-4706566;
E-mail: horvrger@gmail.com

Mrs Nóra HUBAYNÉ, Dr. HORVÁTH, PhD.,
Tájépítész, egyetemi docens, MATE Magyar
Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti,
Településtervezési és Díszkertészeti Intézet,
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék,
H-1118 Budapest, Villányi u. 29-43, Hungary
Tel: +36 1 3057287;
E-mail: hubayne.horvath.nora@uni-mate.hu

Mrs Zsuzsanna ILLYÉS, Dr. Hungarian University
of Agriculture and Life Sciences (MATE),
Department of Landscape Protection and
Reclamation, H-1118 Budapest, Villányi út 29-43.
Tel: +36 30 2308919;
E-mail: illyes.zsuzsanna@uni-mate.hu

Mrs Tekla INOTAY, Tájrendező hallgató, MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, H-1118 Budapest, Villányi u. 29-43, Hungary
Tel: +36 1 305 72 87;
E-mail: inotekla@gmail.com

Mrs Judit JACZENKÓ, TÁJOLÓ-TERV KFT, H-1074 Budapest, Rottenbiller u. 24, Hungary
Tel: +36 1 7860640;
E-mail: judit.jaczenko@gmail.com

Mrs Katalin JÁGER, Urban technologies expert; Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company, H-1115 Budapest, Budafoki út 59, Hungary
Tel: +36 30 2744716;
E-mail: katalin.jager@lechnerkozpont.hu

Mr Sándor JOMBACH, PhD., Associate professor, Imre Ormos Foundation, Department of Landscape Planning and Regional Development, Institute of Landscape Architecture, Urbanism and Garden Art, Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, H- 1118 Budapest, Villányi út. 29-43, Hungary
Tel: +36 1 3057387;
E-mail: jombach.sandor@uni-mate.hu

Mrs Tünde KALÁSZ, Urban technologies expert, Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company, H-1115 Budapest, Budafoki út 59, Hungary
Tel: +36 30 2792641;
E-mail: tunde.kalasz@lechnerkozpont.hu

Mrs Ágota KASZIÁN, Tájépítészmérnök, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Táj- és természetvédelem, H-8229 Csupak Kossuth u. 16, Hungary
Tel: +36 304910103;
E-mail: kaszianagota@bfnp.hu

Mr Szilárd KELLNER, Szakügyintéző, Pest Megyei Kormányhivatal, Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgyűjtési Főosztály, Szakértői Osztály, Hungary

Mr Sándor KERESZTES, Urbanist, Magyar Urbanisztikai Társaság H-1221 Budapest, Magdolna u. 8, Hungary
Tel: +36 20 9809922;
E-mail: kksandor@gmail.com

Mrs Krisztina KINCSES, National representative of the Council of Europe Landscape Convention, Ministry of Agriculture, H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11, Hungary
Tel: +36 30 6627415;
E-mail: krisztina.kincses@am.gov.hu

Mrs Éva KINORÁNYI, Planning expert, Ministry of Agriculture, H-1052 Bp. Apáczai Csere J. u. 9, Hungary
Tel: +36 1 896 2880;
E-mail: eva.kinoranyi@am.gov.hu

Mrs Anett KOCSIS, Nemzetközi kapcsolatok referens, Innovációs és Technológiai Minisztérium, Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programokért Felelős Helyettes Államtitkárság, Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya, H-1134 Budapest, Váci út 45, Hungary
Telefon: +36 1 8965618 Mobil: +36 30 6424109;
E-mail: anett.kocsis@itm.gov.hu

Mr Gergő KOCSIS, Beosztott diplomata, Magyarország Állandó Képvisellete az Európa Tanács mellett, 67000 Strasbourg, 4, rue de Richard Brunck, Franciaország
Tel: +33 (0)388612211; +33 (0)784945739;
E-mail: gkocsis@mfa.gov.hu

Mr Zoltán KOHÁN, Osztályvezető, Miniszterelnökség, H-1077 Budapest, Wesselényi u. 20-22, Hungary
Telefonszám: +36 1 7955407, +36 30 6561081;
E-mail: zoltan.kohan@me.gov.hu

Mrs Dóra KOMJÁTHY, Ügyintéző, Tolna Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály, Természetvédelmi Osztály, H-7100 Szekszárd Szentgáli Gy. u. 2, Hungary

Mrs Éva KONKOLY-GYURÓ, Prof. Dr., University of Sopron, H-9400. Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4, Hungary
Tel: +36 30 9494883;
E-mail: konkoly-gyuro.eva@uni-sopron.hu

Mrs Barbara KOSZTRA, Leading land monitoring specialist, Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company, H-1149 Budapest, Bosnyák tér 5, Hungary
Tel: +36 30 5588143;
E-mail: barbara.kosztra@lechnerkozpont.hu

Mr Antal Ferenc KOVÁCS, Dr., Budapesti Corvinus Egyetem, H-1125 Budapest, Varázs u. 3, Hungary
Tel: +36 30 5558016;
E-mail: ferenc.kovacs@stud.uni-corvinus.hu

Mrs Virág KOVÁCS, Regional development officer, Csongrád-Csanád County Government Office, H-6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 2-4, Hungary
Tel: +36 20 2468323;
E-mail: kovacsvirag@csongradcsanad.hu

Mrs Csilla Veronika KOVÁCSNÉ MAJOROS,
Tájvédelmi ügyintéző, Bükki Nemzeti Park
Igazgatóság, Természetmegőrzési Osztály/Földtani
és Tájvédelmi Csoport, H-3304 Eger, Sánc u. 6,
Hungary
Tel: +36 36 411581/108; +36 30 8583380;
E-mail: MajorosCs@bnpi.hu

Mrs Zsuzsanna KURUCZ, CAP trainer, Magyar
Madártani és Természetvédelmi Egyesület,
H-1121 Budapest, Költő utca 21, Hungary
Tel: +36 30 9072878;
E-mail: kurucz.zsuzsanna@mme.hu

Mr Zoltan KUN, Head of Conservation, Wild Europe,
Posa Lajos ut 11, Győr-9011, Hungary
Tel: +36 20 3606886;
E-mail: zoltankun@wildeurope.org

Mr Róbert LEHOCZKI, Leading land monitoring
specialist, Lechner Knowledge Center Non-profit
Limited Company, H-1149 Budapest, Bosnyák tér 5,
Hungary
Tel: +36 1 4604278;
E-mail: robert.lehoczki@lechnerkozpont.hu

Mr Miklós Benedek LÉNÁRD, Osztályvezető,
Baranya Megyei Kormányhivatal,
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Hulladékgazdálkodási Főosztály, Természetvédelmi
Osztály, H-7621 Pécs, Papnövelde u. 13-15, Hungary

Mrs Mariann MAJORVÉN, Senior spatial planner;
Lechner Knowledge Center Non-profit Limited
Company; H-1111 Budapest, Budafoki út 59,
Hungary
Tel: +36 30 4506105;
E-mail: mariann.ven@lechnerkozpont.hu

Mr Miklós MARTON, Környezetpolitikai referens,
Agrárminisztérium, Környezetfejlesztési és
-stratégiai Főosztály, Fejlesztéskoordinációs és
Stratégiai Osztály, H-1052 Budapest, Apáczai Csere
János u. 9, Hungary
Tel: +36-1 7953876;
E-mail: miklos.marton@am.gov.hu

Mrs Renáta MÉSZÁROS, Dr., jegyző, Kaposmérői
Közös Önkormányzati Hivatal, H-7521 Kaposmérő
Hunyadi u. 13, Hungary
Tel: +36 70 4596261;
E-mail: drmeszarosrenata1979@gmail.com

Mr József László MOLNÁR, Területrendezési
referens, Miniszterelnökség , H-1055 Bp. Kossuth
tér 2-4, Hungary
Tel: +36 1 7956445;
E-mail: laszlo.jozsef.molnar@me.gov.hu

Mrs Márta MOLNÁRNÉ ERCSÉNYI, Szakügyintéző,
Pest Megyei Kormányhivatal, Hungary

Mrs Mária MOLNÁRNÉ GALAMBOS, International
coordinator, Ministry of Agriculture, Department for
International Relations, H-1052 Apáczai Csere János
utca 9, Hungary
Tel: +36 1 7953662 +36 30 9327916;
E-mail: maria.galambos.molnarne@am.gov.hu

Mrs Eszter MÓNUSNÉ TÖRÖK, Tájépítésszámológ, egyéni vállalkozó, H-2364-Ócsa, Petőfi Sándor u. 28, Hungary
Tel: +36 20 2458080;
E-mail: kisestike@gmail.com

Mr Andor NAGY, Természetvédelmi szakügyintéző,
Bács-Kiskun-Szolnok Megyei Kormányhivatal,
Hungary

Mrs Gabriella Mária NAGY, Dr., Szenior projekt
koordinátor, CEEweb, H-1021 Budapest,
Széher út 40, Hungary
Tel: +36 20 9391463;
E-mail: gabriella.nagy@ceeweb.org

Mr György NAGYHÁZI ,Dr., Program koordinációs
referens, Ministry of Innovation and Technology,
Department for Strategic Planning and
Programming, H-1440 Budapest, PO Box: 1,
Hungary
Tel: +36 1 7955081 Mobil: +36-70-1975387;
E-mail: gyorgy.nagyhazi@itm.gov.hu

Mr Bálint NÉMETH, Természetvédelmi
szakügyintéző, Nógrád Megyei Kormányhivatal,
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi
és Természetvédelmi Osztálya, H-3100 Salgótarján,
Múzeum tér 1, Hungary

Mrs Orsolya NÉMETH, Szakügyintéző, Pest
Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi,
Természetvédelmi Hulladékgazdálkodási és
Bányafelügyeleti Főosztály, Természetvédelmi
Osztály, Hungary

Mrs Éva PÁDÁRNÉ, Dr. TÖRÖK, Osztályvezető,
Agrárminisztérium, Nemzeti Parki és Tájvédelmi
Főosztály, H-1055 Budapest Kossuth tér 11,
Hungary
Tel: +36-1 7952434, +36 70 6869932;
E-mail: eva.torok.padarne@am.gov.hu

Mr Tamás PÁLINKÁS, Szakügyintéző,
Pest Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi,
Természetvédelmi Hulladékgazdálkodási és
Bányafelügyeleti Főosztály, Természetvédelmi
Osztály, Hungary

Mr László PANDUR, Osztályvezető, Győr-Moson-
Sopron Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási
Főosztály, Természetvédelmi Osztály,
H-9021 Győr Árpád út 28-32, Hungary

Mrs Lajosné PAPP, Osztályvezető, Pest Megyei Kormányhivatal, Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály, Szakértői Osztály, Hungary

Mr Gábor PATKÓS, Patkós Stúdió, H-2767 Tápiógyörgye, Táncsics M. út 41, Hungary
Tel.: +36 53 583544;
E-mail: patkos.gabor@t-online.hu

Mrs Nóra PÉTSCH, Természetmegőrzési referens, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, H- 1121 Budapest, Költő utca 21, Hungary
Tel: +36 1 3914641, +36 30 4781191;
E-mail: petschn@dinpi.hu

Mr Zsolt PINKE, Tudományos főmunkatárs, ELTE Természetföldrajzi Tanszék H-1118 Budapest Pázmány Péter sétány 1/C Hungary
Tel: +36 30 5888352;
E-mail: pinke.zsolt@ttk.elte.hu

Mrs Brigitta PISÁK, TÁJOLÓ-TERV KFT, H-1074 Budapest, Rottenbiller u. 24, Hungary
Tel: +36 1 7860640;
E-mail: brigittaa@gmail.com

Mrs Gabriella PÓCSI, Munkaszervezet vezető, Körösök völgye Natúrpark Egyesület, H-5600, Békéscsaba Szent István tér 7, Hungary
Tel: +36 30 2373495;
E-mail: pocsi.gabi@korosoknaturpark.hu

Mr Dávid POZSONYI, Településtervező, VÁTI Városépítési Kft, H- 1174, Budapest, Ósrepülő utca 12. fszt./1, Hungary
Tel: +36 20 3247888;
E-mail: davidpozsonyi@gmail.com

Mrs Hedvig PROKOS, Tolna Megyei Kormányhivatal, Hungary

Mr Gábor PRUKNER, Polgármester, Kaposmérő Községi Önkormányzat, H-7521 Kaposmérő Hunyadi u. 13, Hungary
Tel: +36 70 9780461;
E-mail: kaposmero@somogy.hu

Mrs Magdolna PUHA, Világörökségi referens, Miniszterelnökség, H-1055 Bp. Kossuth tér 2-4, Hungary
Tel: +36 1 8963077;
E-mail: magdolna.puha@me.gov.hu

Mr. András RÁCZ, Dr., State Secretary, Ministry of Agriculture, H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11, Hungary

Mrs Boglárka RADICS, Patkós Stúdió, H-2767 Tápiógyörgye, Táncsics M. út 41, Hungary
Tel.: +36 53 583544; +36 70 3778736

Mr Ferenc RÉDER, Stratégiai referens, Innovációs és Technológiai Minisztérium, Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programokért Felelős Helyettes Államtitkárság, Vízügyi és Természetvédelmi Végrehajtási Főosztály, H-1134 Budapest, Váci út 45, Hungary
Tel: +36 1 8965512, Mobil: +36 70 1995978
E-mail: ferenc.reder@itm.gov.hu

Mrs Zsófia RONYECZ, Természetmegőrzési referens, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Postacím: 1121 Budapest, Költő utca 21, Hungary
Tel: +36 30 3244887, Tel: +36 1-3914641;
E-mail: ronyeczs@dinpi.hu

Mrs Anita SÁNDOR, Inváziós fajok szakügyintéző, Nógrád Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztálya, H-3100 Salgótarján, Múzeum tér 1, Hungary

Mrs Dalma SÁNDOR, Kormánytisztviselő, Miniszterelnökség H-1077 Budapest, Wesselényi u. 20-22, Hungary
Tel +36 1 7955435, +36 30 0904701;
E-mail: dalma.sandor@me.gov.hu

Mrs Mariann SÁROSI-KATONA, Természetvédelmi szakügyintéző, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály, Hungary

Mr Krisztián SCHNELLER, Senior spatial planner, Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company; H-1113 Budapest, Budafoki út 59, Hungary
Tel: +36 30 4506042;
E-mail: krisztian.schneller@lechnerkozpont.hu

Mr Péter SCHUCHMANN, Elnök, Magyar Építész Kamara, Tájépítészeti Tagozat, H-1137 Budapest Radnóti Miklós utca 14/b, Hungary
Tel: +36 (30) 9502 987;
E-mail: schuchmann.peter@free-mail.hu; schuchmann.peter@pestterv.hu

Mr Gábor SOÓS Dr, Főtitkár, UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága, Emberi Erőforrások Minisztériuma, H-1051 Budapest, Széchenyi tér 7-8, Hungary
Tel: +36 1 795-2566;
E-mail: gabor.soos@unesco.hu

Mrs Ágnes SZABÓ, Okl. tájépítésmérnök, Kerekliget Táj- és Kertépítész Műhely, H-1212 Budapest, Temesvári u. 16, Hungary
Tel: +36 20 5333506;
E-mail: kerekliget@gmail.com

Mr József SZABÓ, Ügyvezető igazgató, GREEN Mérnök Környezetvédelmi és Szolgáltató Kft.
H-1215 Budapest, Határ utca 71, Hungary
Tel: +36 20 4580418;
E-mail: szabo.jozsef@greenmernok.hu

Mr Samu SZEMEREY, Samu.szemerey@kek.org.hu

Mr Zsolt SZILVÁCSKU, Dr. Magyar Natúrpark Szövetség, Hungary
Tel: +36 30 4328545;
E-mail: szzs.uni@gmail.com

Mrs Zsuzsanna SZÖGEDI, Tájvédelmi referens, Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, Természetmegőrzési Osztály, Földtani és Tájvédelmi Csoport, H-3304 Eger, Sánc u. 6, Hungary
Tel: +36 36 411581/108;
E-mail: szogedizs@bnpi.hu

Mr Balázs SZŐKE, Tájépítésmérnök, környezetvédelmi szakmérnök, Vibrocomp Kft.
Postacím: H-1126 Budapest Kiss János altábornagy utca 13. 3/5, Hungary
Tel: +36 70 341 6848;
E-mail: pulisz128@gmail.com

Mrs Virág SZŐKE, MKÖ ösztöndíjas, Magyarország Állandó Képvisellete az Európa Tanács mellett, 67000 Strasbourg, 4, rue de Richard Brunck, Franciaország
Tel: +33 (0)388612211

Mr Péter SZTÁRAY, Dr., State Secretary, Ministry of Foreign Affairs and Trade, H-1027 Budapest, Bem rakpart 47, Hungary

Mrs Nikolett SZÜCS, Környezetvédelmi mérnök, H-1118 Budapest, Bozókvar utca 12, Hungary
Tel: +36 303582121;
E-mail: hatastanulmany@vibrocomp.com

Mrs Ágnes TAHY, Kiemelt műszaki referens, Országos Vízügyi Főigazgatóság, H-1012 Budapest, Márvány utca 1/D Hungary
Tel: +36 1 2254400/10339;
E-mail: tahy.agnes@ovf.hu

Mr Gyula TAR, Referens, Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály, H-1055 Budapest Kossuth tér 11, Hungary
Tel: +36 1 7954964;
E-mail: gyula.tar@am.gov.hu

Mr Tamás TASCHNER, Titkár, Fertő-táj világörökség Magyar Tanácsa Egyesület, H-9436 Fertőszéplak, Széchenyi tér 1, Hungary
Tel: +36 20 7756804;
E-mail: fertotaj@vilagorokseg.hu

Mrs Mónika TELEKI, Spatial planner; Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company, H-1111 Budapest, Budafoki út 59, Hungary
Tel: +36 30 6549648;
E-mail: monika.teleki@lechnerkozpont.hu

Mrs Ágnes TIRÁSZI, Dr., Gondnoksági referens, Fertő-táj világörökség Magyar Tanácsa Egyesület, H-9436 Fertőszéplak, Széchenyi tér 1, Hungary
Tel: +36 30 3593924;
E-mail: fertotaj@vilagorokseg.hu

Mrs Csilla TÓTH, Természetvédelmi szakügyintéző, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály, H-4400 Nyíregyháza Kölcsey u. 12-14, Hungary

Mrs Renáta TÖRÖK, Tájérendező hallgató, MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, H-1118 Budapest, Villányi u. 29-43, Hungary
Tel: +36 1 305 72 87;
E-mail: torokrenata.a@gmail.com

Mr István VALÁNSZKI, PhD., Associate professor, Hungarian University of Agriculture and Life Sciences (MATE), Department of Landscape Protection and Reclamation, H-1118 Budapest, Villányi út 29-43, Hungary
Tel: +36 30 5095695;
E-mail: valanszki.istvan@uni-mate.hu

Mrs Laura ÜSZTÖKE, Okl. tájépítésmérnök, Vibrocomp Kft, H-1118 Budapest, Bozókvar utca 12, Hungary
Tel: + 36 30 4776150;
E-mail: hatastanulmany@vibrocomp.com

Mr Ádám VARGA, Projekt és pénzügyi asszisztens, H-1021 Budapest, Széher út 40, Hungary
Tel: +36 30 327 12 70;
E-mail: avarga@ceeweb.org

Mrs Beáta VARGA, Hatósági szakügyintéző, Békés Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály, H-5700 Gyula, Megyeház utca 5-7, Hungary

Mrs Dalma VARGA, PhD., student, Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, H-1118 Budapest, Villányi Street 29-43, Hungary
Tel: +36 70 2250059;
E-mail: dalmavarga2@gmail.com

Mrs Vilja VASZÓCSIK, Senior spatial planner, Lechner Knowledge Center Non-profit Limited Company, H-1112 Budapest, Budafoki út 59, Hungary
Tel: +36 30 4506049;
E-mail: vilja.vaszocsik@lechnerkozpont.hu

Mrs Krisztina WALLNER, Táj- és kertépítész vezető tervező, TILIA Kertészeti BT, H-1038 Budapest, Pusztadombi u.5/d.
Tel: +36 30 2038628;
E-mail: tilia@tiliakert.hu

Mr Dávid ZÉTÉNYI, Környezettervező, Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft. H-1061 Budapest, Andrásy út 10, Hungary
Tel: +36203535981;
E-mail: zetenyi@bftv.hu

NETHERLANDS

Mrs Flora van REGTEREN ALTENA, Chair of the Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape of the Council of Europe, Netherlands

ROMANIA

Mr Kázmér KOVÁCS, Dr., Egyetemi tanár Sapientia Hungarian University of Transylvania, Bd. 1918. December 1, Corunca 540485, Romania
Tel: +40 742202589;
E-mail: kazmerkovacs@yahoo.com

Mrs Beáta Csilla SZABÓ, Drd, Sapientia Hungarian University of Transylvania, Târgu-Mureş - Corunca, 1C, Romania
Tel: +40-754407946
E-mail: szabobeatacsilla@gmail.com

Mr Barna PUTNOKY CSICSÓ, Sapientia Hungarian University of Transylvania, Department of Horticulture, Romania
E-mail: putnoky.barna@ms.sapientia.ro

Mr Marius Róbert TÄSLÄVAN, Landscape Architect, Absis Landscape Studio, Târgu Mureş (Marosvásárhely), Rodnei St. (Radnai utca), Mureş County (Maros megye), Romania
Tel: +40-729731534;
E-mail: marius_robert93@yahoo.com

Mr Endre VÁNYOLÓS Dr., Sapientia Hungarian University of Transylvania, Bd. 1918. December 1, Corunca 540485, Romania
Tel: +40 740167386;
E-mail: v.endre@ms.sapientia.ro

SLOVAK REPUBLIC

Mr Tibor NÉMETH, Ministry of Environment of the Slovak Republic, Ná mestie Ľ. Štúra 1 | 812 35 Bratislava, Slovak Republic
Tel: +421 2 59562498;
E-mail: tibor.nemeth@enviro.gov.sk

Mrs Ida VANÁKOVÁ, Senior Officer, Spatial Planning Department, Directorate for Landscaping, Ministry of Environment, 812 35 Bratislava Ná mestie Ľ. Štúra 1, Slovak Republic
E-mail: ida.vanakova@enviro.gov.sk

Mrs Zlatica CSONTOS ŠIMOŇÁKOVÁ, Ministry of Environment of the Slovak Republic, Ná mestie Ľ. Štúra 1 | 812 35 Bratislava, Slovak Republic
Tel: +421 2 59562357;
E-mail: zlatica.simonakova@enviro.gov.sk

SLOVENIA

Mrs Jelena HLADNIK, National representative of Slovenia, Vice-chair of the Council of Europe Conference of the Council of Europe Landscape Convention, Ministry of the Environment and Spatial Planning, Dunajska 47, 1000 Ljubljana, Slovenia
Tel: +386 1 4787481;
E-mail: jelena.hladnik@gov.si

SWITZERLAND

Mr Gilles RUDAZ, Dr., Scientific Officer, Department of the Environment, Transport, Energy and Communications, Federal Office for the Environment, Biodiversity and Landscape Division, Landscape Policy Section, Worblentalstrasse 68, 3063 Ittigen, Switzerland
Postal address: BAFU, 3003 Bern
Tel: +41 (0)58 46 29385;
E-mail: gilles.rudaz@bafu.admin.ch

UNITED KINGDOM

Mrs Sarah TUNNICLIFFE, Senior National Rural and Landscape Adviser, Historic England, United Kingdom

SECRETARIAT GENERAL OF THE COUNCIL OF EUROPE

Mrs Maguelonne DEJEANT-PONS Dr., Executive Secretary of the European Landscape Convention, Head of the Landscape and Major Hazards Division, Council of Europe, F-67075 Strasbourg Cedex, France
Tel: +33 388412398;
E-mail: maguelonne.dejeant-pons@coe.int

Mrs Eva NAGY, Management Assistant, European Landscape Convention, Council of Europe, F-67075 Strasbourg Cedex, France
Tel: +33 388413602;
E-mail: eva.nagy@coe.int

Interpreters

Mrs Gabriella NAGY, angol-magyar szinkrontolmács,
Tel: +36 20 9734462;
E-mail: gabriellanagytranslator@gmail.com

Mr Zoltán SÁRINGER, angol-magyar szinkrontolmács
Tel: +36 30 9348377;
E-mail: zsaringer@gmail.com

Mrs Emese VARGA, francia-magyar szinkrontolmács,
Tel: +36 30 4094261;
E-mail: vemesese70@gmail.com

Adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 19 July 2000 in Strasbourg and opened for signature by the member States in Florence on 20 October of the same year, the Council of Europe Landscape Convention aims to promote landscape protection, management and planning, and to organise international co-operation on these issues. Its signatory States declare their desire to achieve sustainable development based on a balanced and harmonious relationship between social needs, economic activity and the environment. Landscape is recognised as an essential component of people's surroundings, an expression of the diversity of their shared cultural and natural heritage, and a foundation of their identity. The Convention concerns outstanding landscapes as well as everyday or degraded territories.

www.coe.int/en/web/landscape/home

Adoptée par le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe à Strasbourg le 19 juillet 2000 et ouverte à la signature des Etats membres à Florence le 20 octobre de la même année, la Convention du Conseil de l'Europe sur le paysage a pour objet de promouvoir la protection, la gestion et l'aménagement des paysages, et d'organiser la coopération internationale dans ce domaine. Ses Etats signataires se déclarent soucieux de parvenir à un développement durable fondé sur un équilibre harmonieux entre les besoins sociaux, l'économie et l'environnement. Le paysage est reconnu comme composante essentielle du cadre de vie des populations, expression de la diversité de leur patrimoine commun culturel et naturel, et fondement de leur identité. La Convention concerne tant les paysages remarquables que les paysages du quotidien et les territoires dégradés.

www.coe.int/fr/web/landscape/home

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 47 member states, including all members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.

Le Conseil de l'Europe est la principale organisation de défense des droits de l'homme du continent. Il comprend 47 États membres, dont l'ensemble des membres de l'Union européenne. Tous les États membres du Conseil de l'Europe ont signé la Convention européenne des droits de l'homme, un traité visant à protéger les droits de l'homme, la démocratie et l'État de droit. La Cour européenne des droits de l'homme contrôle la mise en œuvre de la Convention dans les États membres.